سنہری کلیاں

مصنفہ

پنجابی بلبل

بابو فیروز الدین جی شرف

سنہری کلیاں

مصنفہ

پنجابی بلبل

بابو فیروز الدین جی شرف لاہور

ملن دا پتہ

لالہ رام دتہ مل اینڈ سنز تاجران کتب لوہاری گیٹ لاہور

بار دوم 1000 قیمت عہ/ ٢

بھیڑا

لک بنھ جے آدمی کرے اُدم   پربت جہی فہم بھی سر ہووے
ترلاہ بنھ تو گلی پار ہندا   ڈونگھا لکھ سمندروں سر ہووے
ایس بھیڑیا نوں دیکھ کے خوشی جے کر   آنربیل جوگندر سنگھ سر ہووے

چمکے بھاگ پنجابی دا شرف ایسا
رسّی مُنج دی ریشمی سر ہووے

جان پچھان

دُتوں شریمان سردار ایس ایس چرن سنگھ صاحب ٹالک موتی - ایڈیٹر ہنس

تے گورنر پنجابی ٹکسال مان سروور - امرتسر

پنجابی بُلبل بابو فیروز الدین جی شرف دے نام تے کمال توں پنجاب دا بچہ بچہ واقف اے۔ ایہو مٹھے میٹھوں پبلک نال اونہاں دی جان پچھان کراؤن لئی کوئی خاص کھیچل کرن دی لوڑ نہیں۔ کیونکہ جس نوں سارے ہی جاندے ہن - نہ کیول جاندے ای ہن - سگوں دلوں سلاہیا کردے ہن۔ اُس دی جان پچھان کرانی کیول اِک فورملیٹی (FORMALTY) رسمی گل ہے البتہ میں اِس جان پچھان وِچ سنکھیپ طور تے ایہہ دس دینا ضروری لابھ وانگ سمجھدا ہاں کہ شرف جی نے اپنے کلام دوارا پنجابی مہارانی دے شنگاراں وِچ کیوں تے کی کی وادھے کیتے ہن تے اُس وِچ وشیشتا کی ہے؟

شرف جی نوں پنجابی شعر لکھدیاں شاید دس بارھاں ورھے ہی ہوئے ہونگے۔ بیتے اٹھ نو سالاں توں اونہاں دا نام تے کلام ذرا ودھیری پبلک دے ساہمنے آیا ہے۔ پنجابی پرچار دا بہتا جوش وی ایہناں پچھلے چار پنج سالاں توں ہی پرگٹ ہون لگا سے۔ جدوں نہ پنجابی بھاشا سر

قائم ہوئی ہے۔ پر معلوم ہُندا ہے کہ شرف جی دے ہردے وِچ پنجابی سبھا قائم ہون،
توں پہلاں ہی پنجابی دے پریم دا جوش سمندر وانگوں ٹھاٹھاں مار رہیا سی۔ پنجابی دے
مُسلمان کوی سکھّاں تے ہندوآں نالوں پہلاں بھی بہتے ہوتے ہن۔ کیونکہ مُسلماناں نُوں کوتا دا
رَس ہندوآں تے سکھّاں نالوں ودھیرے ہی ہُندا ہے۔ پنجابی بینت بازی کرن والے مُسلمان
بھی سکھّاں تے ہندوآں نالوں کئی گُنا ودھیرے ہو چُکے تے اَج کل موجُود ہن۔ جنہاں وچّوں
کئی تاں اجیہے ہُندے ہن کہ اپنے رچے ہوئے بینتاں نُوں لکھنا بھی نہیں جاندے تے اپنی
ساری عمر دی رچنا نُوں یاد ہی رکھ چھڈدے ہن۔ پر اوہناں دی کوتا کیوں اپنے سواد تے
عشقیہ جذبیاں دی خاطر کہی ہوئی یا لکھی ہوئی ہندی اے۔ پنجابی نُوں اُنت کرن دا اوہناں
وچّوں بہتیاں نُوں سُپنے وِچ وی خیال نہیں ہُندا۔ مگر شرف جی دا آدرش شروع توں ہی پنجابی
دی اُنتی تے سیوا رہیا ہے۔ ایوں جاپدا ہے کہ اوہناں دے ہردے وِچّوں بُڈھی پنجابی
دے درد دیاں لاٹاں نکل رہیاں ہن۔ اوہ اپنی پہلی مشہور ساہتک کوتا پنجابی رانی دا آرا پنجاب
دے لوکاں نُوں ہلوناں دے کے جگاؤناں چاہندے ہن۔ تے اُس دے پہلے بند وِچ ہی
سب نُوں بڑے جوش نال خبردار کر دے ہن کہ

اِک اِک وِل جیہدا گل دا ہار ہووے — اَج مَیں گل اوہ ایسی سُناون آیا
گُوڑھی نیند اندر سون والیاں نُوں — جھُوناں تھُون کے ہردے دِل جگاون آیا

اُس توں بعد پنجابی دی دردناک دِکھیا اُس دے بیٹیاں دی پاپ بھری غفلت دی کہانی دسی
گئی ہے۔ جس دے اخیر وِچ پنجابی ایہہ کہہ کے کلیجے چیر دیندی ہے کہ

پُنیڈے نویں نے کئی کروڑ اندر   وے توں سچ جانی موئی ہوئی دے وِچ

ایجہی درد بھری اپیل نوں شرفؔ ورگا نوجوان شاعر سُن کے چُپ کس طرح رہ سکدا ہے؟ اتھرو وگاوندا ہے۔ پر کراں کو ول تسلیاں دیندا ہے۔ جو جیوے نبھاوندا ہے تے اخیر اپنی سیوا پیش کر کے بڑے جوش نال نِشچا دواندا ہے کہ ؎

۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ؎   ایتھوں تیک تے دل ہیں لادیاں گا

مینوں ہی سبھ دولت کو بیٹری دی   تیرے واسطے سارا ولٹ دیوں گا

لکھ لکھ قدرتی بھاؤ پریم ۔ ایسا   تیری شان ہیں نویں وکھا دیاں گا۔

تیری جُتّی دے ٹُٹے ہوئے تاریاں نوں   پھڑ کے چند آسمانی بنا دیاں گا۔

آ! بسی پڑھ گیا ہے۔ کِناں یقین ہے۔ کس قدر تسلی ہے۔ تے ادا در ڈھ پن سبھ ایہہ پڑھ گیا ہی شرفؔ دے سارے کلام دا آدرش۔ قول۔ مذہب تے بُنیاد ہے۔ ایہو اس دی منزل مقصود ہے۔ جہدے لئی اوہ اس دن توں لگا ہویا ہے جس دن توں اُس نے ایہہ کوتا لکھی ہے۔

ایہہ بسنت سنہری کلیاں شرفؔ جی دی الوکِک پرتبھا دا پہلا پھل ہے۔ تُسیں اس دی اک اک کوتا۔ اک اک سطر تے اک اک لفظ نوں ویکھ کے ایہو آکھوگے کہ شرفؔ اپنی پرتگیا نوں سچ مچ پوری کر رہیا ہے۔ شرفؔ دے کلام نے پنجابی وچ اینکاں نویں النکار۔ نویاں تشبیہاں۔ نویاں کاو۔ کاریگریاں۔ نویں لفظ۔ نویاں بندشاں۔ نویں خیال۔ نویں ڈھنگ نویں طرز بیان۔ نویاں اُپمادان۔ نویاں رنگینیاں۔ نویاں مناکتاں۔ نویاں بلند خیالیاں

تے نویاں ڈونگھایاں جو عربی فارسی تے اُردو وِچ ورتیاں جاندیاں سن - پر پنجابی وِچ عام
پرچلت نہیں ہویاں سن - لیاندیاں ہن - جس دا نتیجہ ایہہ ہے کہ ۱۹۲۸ء وچ شملے دے
مہان کومی دربار وِچ شرف جی دیاں کوتاواں سُن کے فارسی تے اُردو دے بڑے بڑے
تعصبی شاعر بھی من گئے - کہ بے شک پنجابی وِچ وی فارسی عربی ورگے نازک توں نازک
کومل توں کومل - سوکھم توں سوکھم - ڈونگھے توں ڈونگھے تے اُچّے توں اُچّے خیال بیان کیتے
جا سکدے ہن - اوہناں لوکاں نے اُس توں پہلاں پنجابی کوتا دا رس کدی نہیں سی سُنیا
تے پنجابی دے وِرُدھ تعصب رکھن دے کارن اوہ پنجابی کویاں - سنتاں ستگوراں دے
الٰہی کلام توں بالکل بے خبر سن - اس لئی جد اُنہاں نے اپنی پیاری عربی - فارسی - تے اُردو
ورگے چمتکار پنجابی بولی وِچ بیان ہندے سُنیں تاں اوہ اِک دم ششدر رہ گئے - اجیہے
لوکاں وِچوں کئی تنگدل پریمی تاں شرف نال اجے تک غصے ہن کہ اوہ پنجابی دی ترقی دا اینا
لابھ دا اینک تے کرڑا جتن کیوں کردا ہے - شرف دی کوتا دی ایہہ مہانتا اُس دی پر پکّیا
پُورتی دی نشانی ہے -

کسے کوی دے کلام دی اِک وڈی خوبی ایہہ بھی ہُندی ہے کہ اُس دے شعر یا
مصرعے عام لوکاں دی زبان تے اجیہے چڑھ جان کہ اوہ گل گل وِچ اوہناں نوں نہا دتاں انگوں
ورتن - وارث شاہ دی شاعری دی مشہوری دا بھی اِک وڈا کارن ایہو ہے - شرف دی کوتا وِچ
بھی ایہہ خوبی بہت سارے کویاں نالوں ودھیک ہے مثلاً ساہڈا جی نہیں لگدا کلّیاں دا - تے
گئی رہے نہ ہیر ہزارہ وِچوں - ہور انیکاں مصرعے لوکاں دیاں زباناں تے چڑھے ہوئے

ایس گل دا پکّا ثبوت دے رہے ہن۔

میں ایہہ دیباچہ لمّاں ہو جان دے ڈر توں شرف دیاں کوتاواں وچوں خاص چمتکارے والے چونویں شعر ایس جگہ نہیں دیندا۔ کتاب آپ دے ہتھاں وچ ہے۔ تے کوتاواں آپ دے سامنے ہن۔ آپ خود ہی پڑھو گے تے جھومو گے۔ جھومو گے تے پڑھو گے۔ نالے شاباش شاباش آکھو گے۔

ایہناں سنہری کلیاں۔ دی گنتی ۵۷ ہے۔ ارتھات وکھو وکھ وشیاں اُتے نرول ساہتک ۵۷ وڈیاں چھوٹیاں کوتاواں ہن۔ دھارمک یا کسے بھی بحث مباحثے والی کوتا اس وچ کوئی نہیں۔ کئی ہزار شعر ہن تے کئی لکھ لفظ ہن۔ جے ایہناں وچوں کجھ ستوا۔ کجھ ویہاں۔ کجھ دہا کے لفظ تشبیہاں۔ النکار۔ بندشاں۔ خیال یا ٹکانے دیاں چوبھاں آپ دے دل نوں بھر بھرا تے تڑپا دین۔ تے آپ اوہناں نوں پنجابی وچ نویاں چیزاں پر تیت کرو تاں سمجھ لئو کہ شرف اپنی اُپر کت پر تگیا پوری کرن لئی دباوب قدم ودھا رہیا اے میں ناں تاں شرف دے کمال نوں بے نقص سمجھدا ہاں۔ تے ناں ہی نقص چھانٹن نوں۔ دیباچے دا اک ضروری انگ سمجھدا ہاں۔ بے نقص تاں رب دی ذات توں بناں ہور کوئی نہیں شرف دے کلام وچ وی نقص ضرور ہون گے۔ پر اُس وچ خوبیاں۔ گن تے وادھے اینے ہن کہ اوہناں وچوں نقص۔ او گن تے اُنایاں خاص جتن کیتیاں ای لبھ سکدیاں ہن تے جو کوئی سجن ایسے ارادے تے نیت نال خاص جتن کر کے اس وچوں کجھ بھُلاں یا اُکایاں کڈھ بھی دیوے۔ تد بھی میں شرف دی ذات نوں پنجابی لئی بھارے فخر تے مان دا

کارن تے شرف دیاں ساہنک کوتاواں دے اس سنگرہ نوں پنجابی دے بھنڈار وچ اِک قیمتی تے چمکدار رتن سمجھاں گا۔ شرف نے پنجابی دی جو نگر تے وڈمُلی سیوا ہُن تیک کیتی ہے۔ اُس دی قدر پنجاب دی پبلک نے ترسند بہت کیتی ہے۔ تے مینوں پورن نسچہ ہے کہ اینہاں "سنہری کلیاں" دی بھی بہت قدر ہووے گی۔ پر پنجابی بولی دا اِتہاس اُس دی قدر ساہڈے نالوں سَو گُناں ودھیرے کریگا۔

میری اتے وچاری پنجابی دی ارداس تے آسیس ایہو ہے کہ شرف نوں رب عمر بخشے۔ ہمت وچ وادھا بخشے۔ لگن وچ دڑھتا بخشے۔ خیالاں وچ بلندی بخشے تے بے فکری تے خوشحالی بخشے۔ تاکہ اُس نے وچاری پنجابی دی سیوا کرن دی جو پرنگیا کیتی ہوئی ہے۔ اس نوں مکمل طور تے پوریاں کر کے دکھا سکے۔

"ایس۔ ایس چرن سنگھ"

نامی پریس پیسہ اخبار سٹریٹ لاہور میں

باہتمام

لالہ رام دتہ مل پرنٹر و پبلشر چھپی

۷۵ کلیاں دا ویروا

https://toobaafoundation.com/

پنجابی رانی

سینے پھلاں دے پاٹ گئے ہون لیراں
بنھ سمندر دے بلبلاں دن لگن

پاڑ پاڑ کلیاں اوڑ دنجیاں نوں
ہو گئے ننگ دھڑنگ کھلون لگن

نکلے اگ پہاڑاں دے پتھراں چوں
پانی پانی سمندر سب ہون لگن

پھر پھر پڑ ایہہ زمین اسمان والے
چکی نت دے سوگاں دی جھون لگن

اک اک دل جیہڑا گل دا ہار ہووے
اج میں گل ہاں ایسی سنان آیا

گوڑھی نیند اندر سون والیاں نوں
جھون جھون کے ہر دل جگاؤن آیا

اک دن آئی سی میرے تے رات وہو
نکلے چھاں دا جتھوں ہیں ڈول داسال

ہنٹر آن کے رگاں نوں گھٹ دا سی
رتی گل بھی مونہوں نہ جے پا داساں

گُندھاں جھیڑیاں ہین ہتھیرے تیاں سن — وِلک وِلک کے ونڈیاں کھول واساں

کالی زُلف نہ رات دی مُکدی سی — پیا سپ وَانگوں وتّاں گھول واساں

ہو گئے اُڈّرے غماں کجھ ساہ تھّوڑی — اکھ ہنیندے کنڈھے تے وگ لگی

اُہدا اِک چنگیاڑا ایں وَسّتاں ہاں

جیہڑی سُنفتے اندر میہنوں اگ لگی

نقشہ سُرگاں دا وکھیا اِک دُھولر — جِنہوں ویکھ کے ہوئے حیران جنّت

اُہدی اِک اِک موری دی اِٹّ اُتوں — کرے پیا شدّاد قربان جنّت

اُوہنوں ویکھن جے اوپرے مُلک والے — جیوندی جان نہ کدی بھی جان جنّت

لکھیا ہویا سی موٹیاں اکھّراں دا — اوہدے مُتھے اُتے ہندوستان جنّت

رُواں رویں میں لٹ گیا جادُو ٹھا — اُہدے وِچ اِک لگا دربار سُندر

شُعلے نُور دے تاراں جیوں نِکلدے سن

چڑھدی اِک تُوں اِک سی نار سُندر

اِکلوا ہنجے ہیں اوہلے کھلو ویکھی — جیہڑی جیہڑی سی اُنہاں نے کار کیتی

کِسے آکھیا ایہہ "ذرا- ہٹ سے اُچو" — "ہٹی سُندھی" وِچ گل گفتار کیتی

کسے کہیا "گجراتی" وِچ "ہمیں چالو"　　"راضے خیلے" دی کسے پکار کیتی
پھر پھر وانگ "مرہٹی" دے مرہٹی کوئی　　بڑی "ہیکڑ سے تیکڑ سے" مار کیتی
"باڑی اپنا کتھے چھے" کسے کہہ کے　　ڈاہڈے جادو چلائے بنگالیاں دے

"منچی منچی" پکار مدراسس والی
مونہہ کیتے سن بند سوالیاں دے

دس "ہناں کسلد دے" ناں کی اُو　　لنکا والی دُلاری وسیہنگ بولی
رہن والی نیپال دے پتھراں دی　　"نکانند چھوہ" مار کے چیک بولی
پھی "موٹے مموُلے" دا چھن پایا　　"گتھ بوز" کشمیر دی ٹھیک بولی
اِک ہی سارے زمانے دی چٹی ہوئی　　مونہوں سٹ کے پاناں دی پیک بولی
"آئے میرے مقابل وہ آج موئی　　جسے کرنی ہو دنیاں میں ریس میری

میری ذری سی بات بھی پری سے ہے
چوٹی گوندھے ہے سدا بلقیس میری"

دِتی جدوں اڑلیں "اڑلیسہ" والی　　اِگنے ہندی اندر دیا کھیان کیتا
دو تن ڈھیاں اوتھے پراہونیاں بھی　　چنگی تراں میں جدوں دھیان کیتا

"اختصار گفتم دو سہ چہار کلمہ" اِک نے کہہ کے ایہہ بند بیان کیتا
"قُم قُم یا حبیبیؔ" اِک پَیٔ آکھدی سی سَب نے مٹھڑا بول پروان کیتا
بنی ہوئی سی جیہڑی پرہ دھان اوتھے اوہ کوئی پری سُمندروں پار دی سی
رولا پَیندا سی جد وی دربار اندر
فوراً "آڈر پلیز" پکار دی سی

جنھوں میریاں اکھیاں ڈھنڈیاں سن ہائے اوہ لبھی نہ اوس دربار وِچوں
ٹُٹی ڈاڈھ کلیجے نوں واھ لگی پھر گئی آہاں دی تیز تلوار وِچوں
مَیں ایہہ جانیا ہو وِیگی کِتے بیٹھی دِل نے کہیا ایہہ مینوں پکار وِچوں
ایتھے ہندی جے بھلا او لکی رہندی گجی رہے نہ ہِیر ہزار وِچوں
اِنھے بیٹھ کھرد چ کھرد چ دھرتی ہور ہور سوچاں سوچن لگ پیا مَیں"
لیندا لو سِنی ہنجوں دے وانگ وڑک
اوتھوں نکل کے باہر نوں وگ پیا مَیں

گیا پیلی دی واٹ تے ویکھیا کی؟ کونج وانگ اِک نار کُرلاوندی سی
پونچھ پونجھ کے اتھرو رت بھنے رہندی گال دی ہتھاں تے لاوندی سی

لیڑے میل دے نال سن کُڑے ہوئے ۔ صُورت جھلی دی جھلی نہ جاوندی سی

مَیں ایہہ جانیاں دیپک ملہار گانویں ۔ پر اوہ جگر دی لنب بجھاوندی سی

دیکھ دیکھ کے انبراں دل رووے ۔ اکھاں وچوں پئے انھرو چھٹ دے سن

ایدھر موتی انوڈھ اوہ توڑ دی سی

اودھر تارے اسماناں توں ٹٹ دے سن

جا کے کول میں آکھیا دس مائی ۔ "بڑے دکھڑے والی سنجا پنی ایں

کون وِچھڑیا جیہدے وجوگ اندر ۔ ڈونگھے دیناں دے راگ الاپنی ایں

ساڈھے تن ہتھ لمی ہے آہ تیری ۔ ایہہ پتی قبر دی زمین توں ناپنی ایں

کہیں ویس تیرے ٹٹے گھتے ہوتے نے ۔ کسے دیس دی رانی اُنج جاپنی ایں؟

چھتے جمیتوں اگیوں ہوئیوں اڈی ۔ بھاگاں والا اوہ کیہڑا گراں تیرا

رب ستر وارنی تیرے ستر کجے

بولیں ہس کے دس کی ناں تیرا"

کہن لگی اوہ میرے ول مونہہ کر کے ۔ "کتھوں آگیوں مینوں پتیاون والا

سجے پٹ چوں نکلیا پت ملٹھیا ۔ میرے پٹڑاں تے درد ونڈاون والا

راہے جاندیاں جاندیاں سخی وَدھڑا حاتم وانگ سوال نبھاؤن والا

رُستم کولوں بھی آیوں رِیام وَدھکے نواہنہ نال ہمالہ نوں ڈھاون والا

میرے سینے وچ داغ بے انت لگے تیرے کولوں ایہہ کدی نہیں گِنے جانے

جا جا پَنڈ نہ اپنا کریں کھوٹا

تیلے نال سُمندر نہیں مِنے جانے"

کہیا موڑ میں "ماتا جی کرو جیرا ایڈے روہ وِ تے تنبو پیئے تانیئے نہ

لال پتھراں وچوں ای نکلدے نے موتی واسطے دُدھ نوں چھانیئے نہ

جو جو رب نے کیتی اے چیز پیدا اُنہاں وچوں نکومی کوئی جانیئے نہ

لُڈکے سُنڈ وِچ ہاتھی مُرنڈ دیوے کدی کیڑی بھی کوڑی چھپانیئے نہ

دیکھ ٹینے ٹہنے دے ٹمکنے نوں اُڈیا جاندا بھی اوہ کردا لوجاوے

مینوں گلاں توں کھولکے دس تے سہی

خبرے میتھوں بھی سیوا کوئی ہو جاوے"

بولی "کھیھڑا جے میرا توں چھڈناں نہیں بُہہ جا چونکڑی مار کے کول میرے

پھڑکے تکڑی عقل دی ہو تکڑا بوہل دُکھاں دے لویں سب تول میرے

ہاسے وِچ نہ اینوِیں گُھجّل چھڈّیں　　　ایہہ کُر ترٹے پُھل نی بول میرے

ہڑ وگن ۃ اِنہاں جیوں ہاڑیاں دے　　　چھالے وکھیں ۃ وکھیں اُڈول میرے

کِھچّی و انگ مَیں ڈول دی بھِراں سارے　　　میںنوں جھلّی نوں لوک نہ جھلدے سنے

اوس صوبے دی رانی مَیں گئی لُٹّی

جھدے پنج دریا اَج چلدے نے

"انگد دیو" دے گھر میں جنم لیا　　　کِیتے درس اپچھراں آنکے وے

"وسم گرو" دی گود وِچ کھیڈ دی ہی　　　اُنہاں پالیا لاڈلی جانکے وے

کِیتی "پھول خنوادے" نے قدر میری　　　میںنڈُں پھُلاں توں سُچّل پچھانکے وے

آوے یاد دربار "رنجیت سنگھ" دا　　　لے جانڈا اے جان نوں رانکے وے

کھُلّے کیس پرانڈڑا ہتّھ پھڑیا　　　ایسے چونک گواچے نے پُھل میرے

گلّاں مِٹّھیاں آوندیاں یاد جِس دم

اودوں اِس تراں جُڑدے نے بُل میرے

میرے[۱] ماہی مَیں موئی مُہار موڑیں　　　بن کے بال مُوانتڑا بال بیٹھی

پیا پال پریت پریم پیاری　　　بن بن بنّی بالم بھسال بیٹھی

[۱] اِنہاں شعراں دے بولن نال بُل جُڑ دے جاندے نے

بُھلّی بُھلّ بھلاوڑے ہیں بھولی — موہی موہی مُہا بھی مال بیٹھی

بالی بن بُلبُل بُھلّی پُھل بن بن — مرمر پیت پہ پیتماں پال بیٹھی

پنڈ پیار پریم دے پا موڑھے — پنڈ و پنڈ پھردی پی پی بول دی ہیں

بھوندی مِثل بھنبیری دے بن بُلبُل

پُھل باغ پربت پتھر پھول دی ہیں

میری پُھپّی نہ دات "کپور تھلے" — "جموں" وچ میرا نیلا رنگ ہویا

مارے "کوٹلے" "مالیر کوٹلے" نے — گئی جدوں "سنام" ادھ رنگ ہویا

میری گدڑی دی "نابھے" نے نابھ توڑی — "جھوری" "دھوری" اندر مینوں لنگ ہویا

ڈِٹھا "بابے فرید دا کوٹ" اُچّا — "نینڈ" "جینڈ" اندر جیوڑا تنگ ہویا

دے میں گئی "بہاولپور" جدوں ندی — ویکھ "چنبے" وانگوں کھڑ کھڑ ہس پیا

پُچھ پُچھ میں "پونچھ" وچ جدّڑں پہنچی

اوتھے پتھراں دا ایتھہ ہی وس پیا

پاپایاں جگ اہراتے داراں میریاں نے — نال سُراں دے گون گیت میرے

کلیاں وانگ پھلاں ہیرے بیت دہڑے — ٹپے ڈیوڈھ سن سن ٹبن مت میرے

پا پا کہواں اکھاں بجھارتاں کی؟ — باتاں جیہڑیاں بھریاں نے چیت میرے
سوہلے سٹھاں ویاہ وچ کہن کڑیاں — ٹینگر چند۔ چھند آکھدے نت میرے
چناں بانیاں میریاں پڑھ پڑھ کے — ہووے چاننا ں ڈلاں دی کھوڑ اندر

وے توں سمجھ جانیں موتی ہوئی نے دی
پئیندے وین نے کنی کرورڑ اندر

مارن پنیاں پٹوکراں نال دیاں — اوکھی بنی اندر اوکھی بنی مینوں
ہاسے ٹچکراں تے رہ گئے اک پاسے — دلے چھپیاں پئی جنی کھنی مینوں
پڑدے کجدا جیہڑا کوجھڑی دے — ایسا کوئی نہ ملیا اسے تنی مینوں
کنی والی نوں رو لیا وچ گلیاں — لوکاں جانیا چولاں دی کنی مینوں
کراں وین بے آس بیاس وانگوں — میرے دیدیاں دے جیہے وہین کھلتے

جیویں کنڈھے دریا دے نہیں ملدے
میرے بل بھی اس تراں رہن کھلتے

ستاں ساریاں ہار سنگار لائے — رتے چہریاں تے چڑھیاں لالیاں نے
ساڈا کالجہ چھپا نی چھانی ایں — ڈاڈھے ڈنگ لائے لٹاں کالیاں نے

لہ ایہناں شعراں وچ بل نہیں ملدے۔

لٗٹ ہُنّجھے رانجھے دے کیہرنے ہنت کرکر — تتّی ہیرنے اکھیاں گالیاں نے

کھیت کیسری گلّاں ساڑ چھڈّے — لئی سار نہ آن کے ہالیاں نے

گلّاں کسے نے آن بجھیّاں نہیں — لکھ لکھ چٹھیاں ڈٹھیاں جگ سارے

دیکھ دیکھ ہاں رکھ دے لیکھ مٹر دی

چاہاں جل تے دیندے نے اگ سارے"

ہوکا اوس نے ماریا پھیر ایسا — کھول کھول کے اکھاں مستانیاں دو

سورج چن دا کالجہ وِنھ گیاں — جیہاں میل کے چھڈیاں کانیاں دو

میتُوں موڈھیوں چھون کے کہن لگّی — تینوں ہور بھی دساں نشانیاں دو

ایہہ ہے اک "کتاب" تے اک "مالا" — ہویاں میرے اتے مہربانیاں دو

سُندر حرف سن اوس کتاب دے بھی — اوس مالا دی جھالک بھی وکھری سی

اک تے ہیر ہے سی وارث شاہ والی

دُوجی گرمکھی دی پینتی اکھری سی"

گلّاں اوہدیاں ساریاں سُن سُن کے — پہلول چپ میں وانگ تصویر ہویا

پھیر گنبی آن کے چھیڑی ایسی — لوں لوں کنڈے سب میرا اسیر ہویا

اوڑک تھکیا رہ نہ سکیا مَیں — جاری اکھیاں دے وِچوں نیر ہویا

میرے جگر نُوں چھاننی کرن بدلے — ہر اِک وال ہی پِنڈے دا تیر ہویا

بالے پَن دِیاں لوریاں یاد آیاں — سِیس سُٹ کے دُھرتی تے رون لگّا

گنگا جمنا وگا کے اکھیاں چوں

چرن ماتا پیاری دے دھون لگّا

ہتھ جوڑ کے اوس نوں آکھیا مَیں — ایتھوں تیک تے ٹِل مَیں لا دیاں گا

مَینُوں مِلی ہے دولت کویشری دی — تیرے اُتوں مَیں ساری لُٹا دیاں گا

لِکھ لِکھ قُدرتی بھاؤ پریم رستیا — تیری شان مَیں نویں وِکھا دیاں گا

تیری جُتّی دے ٹُٹّے ہوئے تاریاں نُوں — پھڑ کے چَنّد اسمانی بنا دیاں گا

نویں فیشن دا دیاں گا رنگ ایسا — چمکے سورج دے وانگ اِتہاس تیرا

یورپ والے بھی لا لا دور بِیناں

دِنے رات پئے لبھن اکاس تیرا

گھڑیال

جگ زمانے ہتھوں اُڑیا   اِک دن ہے ساں ڈاہڈا سڑیا
ہینے لالا دِل نوں گھڑیا   بے قدراں دی کُچھّیں وڑیا

ڈھائی ڈھارسّ. توڑیاں آساں
ڈُب گیا میں وِچ قیاساں

لایا جیہا سبب خُدا نے   مِل گیا مَیں اِک نوں تھانے
رُت گرمی دی بھُنّنے دانے   بھُرجی ہُندے پُت پُرانے

ٹُکے جنور رُکھاں تے ہونکن
وانگ لوہاراں کھلّاں دھونکن

پچھ پچھا کے سارے پِچھے　　جا بیٹھا میں وِچ بغیچے

گھاہ وچھائے ہرے گلیچے　　بھیت کھُلّے سن سارے پیچے

قُدرت کیتی عجب لِکھائی

تِھڑ تِڑ دی سی سطر بنائی

سوہنیاں لال گلابی کلیاں　　چڑھ بوٹے دے کھُڑ پلیاں

جا پدیاں سن ایداں کھلیاں　　جیونکہ ہون مثالاں بلیاں

وانگ پتنگاں ڈورے بورے

پھردے ہے سن کالے بھورے

بُنج لونڈے سن جیہے نیارے　　اکھّیں ویکھے بھنبر تارے

کھڑے کھڑائے پھُل وچارے　　کملے ہو کملائے سارے

دُھپ مروڑی پھڑ پھڑ جھالر

چپ مُڑ ہو گئے سُندر کالر

اوس بغیچے اندر بھانویں　　رُکھ بوٹے سن ٹاویں ٹاویں

تد بھی اُونہاں دے پرچھاویں　　سورج ہوراں کیتے ساویں

دُھپ جوانی اندر گُتّی

تھک چلی ہی کر کر بُتّی

عرش اُتّے کجھ پے گئی رَولی سُورج نے کجھ اوتھوں گَولی

سُورج ہوراں تولی تولی کہی کرناں نوں ہولی ہولی

سُن سُن کے کرناں گھبرایاں

چھیتی چھیتی ہیٹھاں آیاں

آن گھڑی وِچ ڈیرا لایا شیشے وِچوں لنگھ وِکھایا

سُویاں نوں کجھ آکھ سُنایا وِچھڑیاں نوں گلے ملایا

سُویاں نے کجھ کہی نیاری

گھڑیالی نوں سینت ماری

پھڑ مُنگلی گھڑیالی دَھایا ٹَنّا وَل گھڑیالے آیا

ستّاں دا اوہ مینہ وسایا مچھّی وانگوں پھڑ تڑفایا

مارے چیکاں کرے پُکاراں

مُدا کی ؟ کہ وَج گئے باراں

پہلی سٹّ گھڑیال پُکارے — سُن توُں آدم ذات پیارے
انبر اُتّے جنّھے کھلارے — سُورج چَن ستارے سارے
اوس اِکّو دی کر توُں پُوجا
اُہدے نال نہ میلیں دُوجا

دُوجی سٹّے پھیر پُکارے — کریں دوہاں دا آدر پیارے
ماں پیو اُتّوں جاویں وارے — دین دُنی سب رب سوارے
متھے اُتّے وٹّ نہ پاویں
نیویں نیویں کے توُں ٹہل کماویں

تیجی سٹّے کرے پُکارا — رکھیں سچ ہمیش پیارا
سچ رہے جے مٹی سارا — تاں بھی ہُندا تارا تارا
سچ ہُنّدا اے جس دے پلّے
سکّہ اُہدا سارے چلّے

آکھن لگّا چوتھی سٹّے — علم نہ رولیں کوڈی گھٹّے
جچ کر لاویں اُہدے چھٹّے — غم دُکھ سارے جاون کٹّے

سُندر وِدّیا ہے اوہ ناری
سینے لگّی رہے جو پیاری

پنجویں سٹّے آکھ سُناوے　　سماں گواچا ہتھ نہ آوے
مُورکھ اُہدی قدر نہ پاوے　　ٹال مٹولے وِچ گواوے

قدر سمیں دی کر تُوں پیارے
ایہہ تیرے سب کم سوارے

چھیویں چوٹے کرے دُہائی　　کدیں اُچاٹی کدی نہ بھائی
دا پیچ نوں سمجھیں دائی　　اِہنے سوکھی عُمر لنگھائی

گُلّی گُلّی جُلّی اندر
بھار بھرم وِچ بنیں سکندر

رو رو آکھے ستویں واری　　رکھیں حُب وطن دی پیاری
دُوجے دیس اُسارہ اٹاری　　وا۔ لئی رکھّیں ایدھر باری

دیس دُوجے دِیاں باغ بہاریں
اپنے کنڈے اُتوں واریں

اُٹھویں واری پھیر پُکارے | ایداں مِل توں سب نوں پیارے
عاشق اپنا سمجھن سارے | اے پر جاون تینتھوں وارے

ایسا اُچّ اخلاق وکھادے
وَیری نوں بھی وَیر بُھلادے

آکھن لگّا نوویں چوٹے۔ | بھانویں پائیے سلمیں گوٹے
وِچّ غلامی اُچھّن پوٹے | کھرے رُلیندے پرکھن کھوٹے

چھینی بن جا لوہے کالے
وڈھ زنجیر غُلامی والے۔

دسویں وار تڑف کے دَسّے | جے کر بندہ کمراں کسّے
اَدّھ وِرتّا چھڈ نہ نسّے | اُدّم کر کے روندا ہسّے

بنے ہٹھیلا ہمّت اندر
امرت لبھّے تدے سکندر۔

جد سینے تے پیّاں یاراں | رو رو پایاں اوس پُکاراں
ناڑاں ہوون تن دِیاں تاراں | وِچوں نکلن غم دیاں واراں

پیڑ کسے دی جیہڑا مر دا
سب توں وڈھ تپسیا کردا

اوڑک آکھے دل نہ ڈھاویں   میرے وانگوں ٹنگیا جاویں
ویری ہتھوں ماراں کھاویں   تدوی نہ توں فرض بھلاویں

بے قدراں دیاں سن سن نوکاں
شرف جگاویں ستیاں لوکاں

تریل تبکے دا سفنہ

اِک دِن سمیں سویرے اُٹھ کے میں   گیا رکے رکے باغ اندر
جا اِک بوٹے دے کول کھلو گیا میں   بہہ گئی سندرتا اوہدی دماغ اندر
تے کے اوہدی تریل دا تیل پایا   جد میں عقل دے نہیں چراغ اندر
سورج قدرتی چڑھے بے انت ویکھے   پتے پتے دی ہِک دے داغ اندر

ڈِٹھا چویا تریل دا اِک ایداں بیٹھا ہویا پتّرا پھُل اُتّے

جیویں موتی بُلاک دا ہووے جھکیا

کسے پدمنی نار دے بُل اُتّے

کہیا پھُل نے "یار تریل تُبکے اَج توں کیہڑی مُراد نوں لوچناں ایں؟

بگّے اتھرو کڈھ کے اکھیاں چوں چوُنہ موتیاں دا پیا پوچنپاں ایں؟

بُرّہک بُرّہک کے کدی توں بال وانگوں پیا ٹُنگ جوانی دے بوچناں ایں؟

ڈُبّا ہویا دلیلاں دے ویہن اندر مینُوں دَس توں پیا کی سوچناں ایں؟

کھول اکھّیاں سورج نوں ویکھ اودھر کی کی تیرے لئی مکر کھِلار دا اے؟

چوگ سُٹ کے تیرے لئی ذرّیاں دی

پیا کرناں دا جال سوار دا اے"

تُبکہ بولیا "یار کی حال دسّاں دُکھاں وچّ ہاں گیا ولہیٹیا میں

اوویں ڈگ کے رشماں دی پینگھ اُتّوں آپا تیرے سُہپّن تے میٹیا میں

تیرے ریشمی پٹّ مُلوک اُتّے بج اَج دی رات ہاں لیٹیا میں

دو گھڑیاں دی مٹھڑی نیند بدلے سارے جگ دا دُکھ سمیٹیا میں

جو جو ستیاں ویکھیا اَج ہے مَیں — جے اوہ بھبیت جہان تے کھل جاوے

سُن کے کھنب پتنگے دے جھڑن دونویں

کرنا چانناں دیوے نوں بھل جاوے

اَندر سُفنے دے جس طرح کسے بندے — مینوں تیرے توں آن کے جھاڑیا اے

تینوں ٹہنیوں توڑ کے بلبلاں دا — اوہنے بھاگ سُہاگ اُجاڑیا اے

ہیسی بھوراں دی پاک کتاب جیہڑی — وَرق وَرق پھڑ اُس دا پاڑیا اے

تیری کھنبڑی کھنبڑی وکھ کر کے — کئیاں نشتراں دا سینہ ساڑیا اے

توڑ تاڑ کے چاہڑ کے اگ اُتے — بند بند اوہ لگا جھلُون تیرا

اوڑک کسے حسین دے ڈھوئے بدلے

اوہنے شیشی چ پا لیا خون تیرا

ہندا تیرے تے ویکھ کے ظلم اَیڈا — سہم نال میں کُسکیا ہلیا نہ

ڈر دا رہیا میں زیب النساء[1] وانگوں — ڈھکن دیگ دا گیا او تھلیا نہ

چنی کندھ وچ گئی انارکلی[2] — تاں وی وس سلیم دا چلیا نہ

دے دے ٹھمنے ٹھلیا بڑا جی نوں — پر ایہہ دکھ مینتھوں گیا جھلیا نہ

[1] زیب النساء تے عاقل خاں دا مشہور ساکا

[2] انارکلی سلیم یعنی جہانگیر دی معشوقہ

سوڑی پئی وچھوڑے توں جِند آکے   جا اِک کنڈے دِی چُنج تے تن گیا

پتّے ٹہنیاں دیکھ کے بول اُٹھے

لوجی نُوح "منصور" اَج بن گیا

پھر دی پئی سی کتے ہَوا ویرن   اوہنے آن کے سُولیوں ڈھا دِتا

ہیٹھوں دُھپے کرناں دی پکڑ ٹھونگ   مار مار کے میںنوں اُڈا دِتا

سمجھ ساک دریا نوں آندراں دا   ڈیرہ اودھیاں لہراں وِچ لا دِتّا

گھل سُورج نے تپش نوں انبراں توں   میںنوں اوتھوں وی باہر کڈھا دِتّا

ٹھیڈے لائے نصیباں نے جیہے آکے   ہوہو اِلہن پہاڑاں تے رُلن لگا

ہیرا تاج گلابی دا ٹُٹ کے ہئیں

دیکھو پتھّراں نال ہُن تُلن لگا

سادھو آگیا کِتوں اِک بدلاں دا   اوہنے جٹاں تے لیا بھر ما میںنوں

واہو داہ سمندراں وَل نٹھا   کالی کملی وِچ چھپا میںنوں

کڑکا مار کے بجلی نے نال غُصّے   اودھے کولوں وی دِتا سُٹا میںنوں

وِہندی پئی سی لہراں دِی اکھ سِپّی   پُتلی وانگ اُس لیا لُکا میںنوں

سوہل جند ۔ ملوکڑا عمر چھوٹی   مار مار کے منزلاں جھوں گیا میں
تھکا ۔ ٹٹیا ۔ پندھ دا وانگ رانجھے
بیڑی ہیر دی سمجھ کے سوں گیا میں

آئی جاگ تے ویکھیا ہڑ کانگاں   تیرے ہجر دے گیت سناون لگے
لہندے چڑھدیوں آن جوار بھاٹے   تیری یاد دی پینگھ جھٹاون لگے
گھمن گھیر سمندری ۔ وانگ ٹٹ باں   ایداں نچ کے کلکلی پاون لگے
ہرے بھرے بروٹے دی گد اندر   تیرے کھڑن دا سماں دکھاون لگے
تریہناں ۔ کمبناں ڈولناں دور کر کے   اوڑک اپنی پیریں کھلو گیا ہیں
دتے تیری جدائی نے دکھ ایسے
کرڑاں پتھراں وانگ ہن ہو گیا میں

رل کے بلبلے ساگر نوں کہن لگے   کیوں جی ایہہ کی ایتھے بناوندا اے
چمک منگدا رہندا اے تاریاں توں   ٹھنڈک آپ دی پیا چرا وندا اے
رہے ڈبیا پانی دے وچ ہر دم   تاں وی سکا ای نظر ایہہ آوندا اے
رہندا بہندا اے آپ دی شاہی اندر   پر ایہہ کوڑا جواب سناوندا اے

سُن کے جھگ سمندر نے مونہوں سٹی　　اندر جوش دے حوصلہ چھڈ دتا

جیویں آدم نوں جنتوں کڈھیا سی
تیویں مینوں اُچھل کے کڈھ دِتا

پیا مونڈھڑے مونہہ میں کنڈھڑے تے　　شان رب دی ہِل نہ سکناں ہاں
کھُسے ہوئے اوہ اُڈ نے کھمب میرے　　پیا مونہہ جنوراں دا تکناں ہاں
کِنہوں کہاں ہیں کی ساں؟ بن گیا کی؟　　آہندا گل دی کسے نوں جھکناں ہاں
ویکھ ویکھ کے ہنساں دی اکھ میلی　　گوری دیہہ لکاوندا ڈھکناں ہاں
ایسے سمیں اِک آن کے کتوں بندہ　　میرے لوبھ دی اگ تے سکن لگا

مُدعا کی! کہ میں بے وطن دُکھیا
بردا ہو بازار وِچ وِکن لگا

پارے وانگ کوئی تڑفدا آن پہنچیا　　مینوں کُشتہ اکسیر بناؤن والا
ویندا آ گیا مچھیاں نوں تا کوئی　　جوہر اگ تے میرے دکھاؤن والا
کوئی کے گہریاں اکھیاں کوئی آیا　　مینوں سُرمے دے وِچ رلاؤن والا
جیہڑا آیا وروے دے وانگ آیا　　موئے ہوئے دی خاک اڈاؤن والا

سمجھ اتھرو قدرتی اکھیاں دا   بوہڑ بیا اوہ میرا کرتار مینوں

ویری ہتھاں تے مار دے ہتھ رہ گئے

لے گئی مل اک سندری نار مینوں

اوہدی مست جوانی نوں ویکھ کے تے   ایہو آوندا اے میرے قیاس اندر

حور جنتی جیویں شراب پی کے   کھڑی ہوئی اے نوری کلاس اندر

کنول کھمبڑی وچ جیوں ہونے دہاری   ایداں سجے اوہ چِٹّے لباس اندر

بھروی گھر اندر ایداں سوہندی اے   جیویں چن سوہے برکھ راس[1] اندر

صاف صاف ٹوک ہتھیلیاں تے   جیہڑے بیچ لکیراں نے پائے ہوئے نے

نقشے[2] شہنشاہ حسن دے ہتھ ایہہ تاں

حوراں پریاں دے ملک دے آئے ہوئے نے

پتلی نور دی لوجی سندری اوہ   مینوں ایہہ تماشا وکھاون لگی

تیری بنیتی اوہ کدھ صندوقڑی چوں   گیت پتی پیار دے گاون لگی

ویکھ ویکھ کے رنڑی جھلک تیری   میرے مکھ اُتے لالی آون لگی

تینوں میرے تول ویکھ کے وتھ اُتے   پر اوہ ہک میری چھیک پاون لگی

[1] برکھ راس وچ چندرماں پرم اوچ یا شرف تے ہندا اے۔   [2] نقشے جغرافیے والے

گیا وِنہیاں ہَسی نہ ذرا کیتی امرت چنگھیا سُونیں دے زہر وچوں

مینوں حُوراں دی گود وِچ سَون والی

لبھی زِندگی موت دے شہر وچوں

کرنا رب دا آن کے ہویا ایسا رُجھی فیر اوہ ہار سِنگار اندر

تیرا عِطر گلابی رچیا سر تے کھڑ گئی چنبے دی کلی بہار اندر

سگناں نال پرولیا فیر مینوں پھڑ کے لِٹ کالی کُنڈل دار اندر

ساڈے دوہاں دا میل کرا دتّا اُس پری نے زُلف بازار اندر

خُوشی نال ایہہ ہو گیا حال میرا تینوں پا گلو کڑی لُسکیا میں

شرف کالیاں نُہ لفاں دی رات اندر

بن کے تارا او شیر دا چمکیا میں

متّاں

جے توں پندھ زندگی دا سوکھ نال کٹنا ای

دُنیا دے لوبھ والی موڈھیوں اُتار گنڈھ

پلّہ پھڑیں اک دا جہاں وِچ گھُٹ کے توں
جنے کھنے نال پیا ایویں نہ پیار گنڈھ

بھلا رب آسرے توں جگدی منتھاجی کاہدی
سر اُتے چکدا نہیں گھوڑے اسوار گنڈھ

پیچ ریچ پلّے بنھ کم سارے نیکیاں دے
شوم جیویں رکھدا ہے پیسیاں نوں مار گنڈھ

ایہنوں سروں لاہون لگے پگڑی نہ ہے تیری
سوچ نال چکیں توں بہا جڑو ادھار گنڈھ

جیرے نال ڈک توں ڈی ہنجواں نوں بھولیا اوئے
ویکھ کیویں دانیاں دی بنھدا انار گنڈھ

گھنڈی والے دلوں نہ پیار دی امید رکھیں
گنے وِچ رس کتھے جتھے ہووے یار گنڈھ

بھیت اک دوسرے دا لڑ کے وی کھولئے نہ
دلاں وِچ پوے بھاویں لکھ تے ہزار گنڈھ

لک تیرا توڑ دیسن اوہو فیل صوفیاں ایہہ
وِتوں باہری چکّی ہوئی کمر دی خوار گنڈھ
شرف تیری زندگی واسطے نیک چاہیدا اے
شو ہتھ رسّہ اوہدے ہر ویلے اُتّے مار گنڈھ

سچّا یرانہ

اِک روز شام نوں میں انہاں ای دلیلاں وچ
تیل مُکے دیوے وانگوں مٹھا ہے ساں ہلدا
یاری تے وفا والے پھل کتھوں لبھدے نے
پتہ مینوں لگدا نہیں اوس دکھ ولدا
بہت گھسّاں کھادیاں نے پرکھ دی کسوٹی اُتّے
مطلبی یرانہ ڈِٹھا سارا اج کلدا
وٹّا سٹّا پگ دا کرنیدے اوہدے نال سارے
دھنی جیہڑا ہوندا اے ذرا باہو بلدا

حُسن تے جوانی دی دوپہر جہدی لگی ہووے
جگ اُہدے جوڑیاں تنوڑیاں نوں جھلدا،
لبھے نہ انھیرے دے پرچھاویں واہنگ اوڑ دوں کوئی
اُہدے رُوپ جوبناں دا سُورج جد دل ڈھلدا،
دیکھ لوء پتنگے نوں وی جگے ہوئے دیوے اُتے
پیار تے محبتاں دی نار کیویں ولدا،
اُڈ جاوے لو چانن جدوں اُہدے مُکھڑے توں
روا دار ہوندا نہیں بھیر کسے گلدا،
مینوں تے کوئی لبھدا نہیں ایہو جیہا سچا یار
یار دیاں بھیڑاں وچ جیہڑا ہووے ڈھلدا،
اپنے ای ڈھڈاں وچ پیاں ہویاں گلڑیاں نے
اوپرے توں لاہنجا کیہا بھیر کسے پھلدا،
سُتی ہیئی دمینتی نوں جوہ وچ چھڈ جاناں
چنگی تراں چیتے مینوں کارا راجے نلدا،

ٹوردیاں بوڑھیاں تے چڑھکے گلّاں کرن والا

میں تاں "موسیٰ" سُنیاں نہیں ٹورنال جلدا،

اوڑک اِہناں وہناں وچ آ گیا بازار نوں ہیں

سوچاں والے بھوکے پانی دِل نوں جھبلّدا،

ہولی ہولی دُودھ والی ہٹّی اُتّے پہنچ کے ہیں

اِکلّوا ہنجے تھاں سوہنی اپنے لئی مّلدا،

یار کہنوں آکھ دے نے کیہو جیہا چاہیدا اے؟

دیکھو کتھوں پتہ لگّا میتنوں ایس گلّدا،

پیسے دے کے ہتھ ہٹّی والے نوں ہیں آکھیا ایہہ

دُدّھ میتنوں دئیں چھیتی پی کے ہوواں چلّدا،

بولیا اوہ - دُدّھ نوں اُبالا ذرا آ جاوے

بیٹھو ٹھنڈے ہوو کرو جیرا گھڑی پلدا،

اینی گل کہہ کے میتنوں دھوآں دلی وکھی اُہنے

ڈاڈھے غُصّے نال ایداں کامے نوں دبلّدا،

گاہکاں دے بھی کپڑے دُھو آنکھے گئے نے دُھوں وِچ
چھوڑدے ڈاہ کے نال جھپٹی پکھا کیوں نہیں جھلدا؛
مُدّا۔ کی! کہ پلو پلی وِچ میرے وہندیاں ای
دُدّھ دی کڑاہی تھلّے لنبو ہے سی بلدا؛
ہر اُتّے چک کے ملوک سُحل دُدّھ پہلوں
اگّ نے وکھایا بُجھّوں زور ایڈا بلدا؛
چلّھے وِچ چوہ، بھیر ڈر نال نکلے سن
اِک اِک کولا بنیا پھُل سی گڑ لدا؛
مونہہ گیا اڈّیا ہراسے ہوئے چمٹے دا
کالجہ کڑاہی دا ہی سی وِچّوں پیا ڈھلدا؛
اگّ دیاں شوکراں نے بدّھیاں سی گھوکراں وہ
سِمسِمی وکھایا سماں دُھونکنی دی کھلدا؛
چینگاں مارن لگّا سی کڑاہی دا بھی جدوں نپڑا
چلّھے وِچّوں آن ڈگّا بلے موٹے ڈلدا؛

اے پر دُدّھ پیا اُتّے اوگڑاں دے ٹوٹے وِچ

ہے سی پاسے اَپنے اُتھلّ دا پھلدّا،

چٹّے چٹّے کھنباں جیہے بُوٹیاں دا رُگ سارا

تڑف تڑف ایداں سیدگا سیکدا تے ہلدّا،

زِندہ راج ہنس نُوں کوئی پھڑ کے بے ترس جیویں

تپے ہوئے تیل وِچ ہووے پیا تلدّا،

پھٹّے ہوئے سہے وانگوں بڑ کیا بہتیرا اے پر

کنڈّھا بڑا اُچّا سی کڑاہی دی کھڈلدا،

گجھّا مجھّا ہون لگّا سیک نال جدوں بہتا

چیکاں ہتھّ سدّے ایداں یاراں وَل گھلدّا،

چھیتی جاگ سئے نی نیند متّی سَسّئے نی

توڑ لیا پھُل ہوتاں ہتّوں تیری دلدّا،

چھت تے کھلوتئے ملاپئے چھیل گوریئے نی

مار کے وِھیان حال ویکھ توں مُحلّدّا

سکھّناں پیار تیرا ویکھیا اے تکّھناں اوہ

اَینویں تیرے واسطے مَیں جان رہیا سَلّدا

کھویا مویا ہویا تیرے پیار پچھّے لکھّ واری

کُھنجیاں دے پہنچے رہیا سیس اُتّے جھلّدا

دہیں تے پنیرا میری جان ایداں ٹُھنڈی اے

نِکلے کڑاکا جیویں پَیسہ دی گُڑلدا

گوڑی نچھوہ سِستی وانگوں ہاڑے گھت داسی

میرے ساہمنویں آگیا نظارا سارا تھلّدا

کُم کُدّھو یاراں اگوں کِسے نہ ہُنگارا دِتّا

ویکھ ویکھ دُدّھ ہے سی ہتھ پیا مَلّدا

چھیکاں سُن سُن پانی بولیا دلوہی وِچوں

ٹُھہر تیری بھیڑ وِچ مَیں ہاں یارا رُلدا

اپنے چپ وِچ ہٹّی والے نے اُبالا دیکھ

چھٹّا اِک مار دِتّا دُدّھ وِچ جلدا

چانڈیاں اہی دُدھ نُوں مِٹھا لیتا سیس اُتے

آپ اُہدے چرناں دے ہیٹھ بیٹھ جلدا،

سیک دے انیک لُنبو چھیک چھالے پاون والے

پتلی پتنگ جان اپنی تے ٹھلدا

ہِک تان ساہمنے کھلوتا وانگ سُورمے دے

بھانگا لئے باجھ نہیں سی اَنکھ والا ٹلدا،

ہِر پار سیک دا ہواڑ ساری کڈھ دِتی

جوش ٹھنڈا کر دِتا تارہ دی تھر تھلدا،

لال لال اَگ نُوں چھپڑاں دی اوہ مار گیتی

مُونہہ کالا کر دِتا کولیاں دے دلدا،

نِکلی بھڑاس جی دی۔ ٹھنڈا ہویا دُدھ جدوں

اُٹھ اُٹھ یار نُوں کلاوے وِچ وَلدا،

اِک جان اِک مِٹی ہویا پانی نال ایسا

دِتا اُہنوں بھنگرا ایہہ یاریاں دی بھلدا،

جیہڑے بھا شہر وچ شرف آپ وِکّ دا سی
اوہو ای پُوایا ٹُل ڈُدھ نے بھی جلدا

ٹُبکہ تے کِرن

جِنّد جان میریئے ہائے کِرنیں پیاریئے نی
کیہڑی کیہڑی تھاں اُتّے دس تُوں گذاری رات
گلے نالوں توڑ کے زمین اُتے سُٹ گیئوں
روندا رہیا ظالمیں وچھوڑے وچ ساری رات
پھُلّاں نے وچھائی ہوئی سیج بھاویں اکھیاندی
کنڈیاں تے لیٹیا میں کئی کئی واری رات
تیرے کول جان لئی جدوں وی پیاریئے نی
وا دیاں گھوڑیاں تے کیتی اسواری رات

لّسا جیہا ویکھ میننوں دا بے مارن لگ پئی

کالے کالے کیساں وِچوں کڈھ کے کٹاری رات

پیر تیرے دھو دھو کے لکھ واری ہپوندا ہیں

باغ وِچ آوندیوں جے چل اِک واری رات

سونہہ تیری اکھ دی۔ اُڈیک وِچ اُٹھ اُٹھ

ٹیسیاں ہمالہ دیاں وہندا رہیا ساری رات

نگّے جہتے بوٹ دے سنہری کھمب توڑ کے توں

کیہڑے دیس چلی گئی ایں ہار کے اُڈاری رات

پھُلّاں دی پوشاک وِچ تارا تارا سیج سولیاں ہی

چوری چوری انبراں توں میرے لئی اُتاری رات

ہر اِک حور میرا پچھّی ناچ ویکھ دی سہی

کھول کھول انبراں توں چن والی بالی رات

ساگراں توں ڈونگھے میرے سینے دے خیالاں وِچ

چن سنے تاریاں دے لاوندی رہی تاری رات

سُنجڑے بغیچے وِچ رو رو ہو کے مار دا ساں

چُکّی سی اُداسیاں دِی سِر اُتّے کھاری رات

چِٹّے چِٹّے تاریاں جیہے مُونہہ توں چپاک اُڈّے

کھول کھول میڈھیاں رہی پِٹدی وِچاری رات

تیریاں سہیلیاں ای تیرے کولوں چنگیاں نے

جِن دِیاں رِشماں نے ہِک میری ٹھاری رات

نِمّی نِمّی چاننی چ چاندی دی رنگیل چرخی

ڈاہ بیٹھی میرے ساہنویں اِکمّاری رات

کَت کے بریک سُوت رِشماں مُکائی ساری

تارے رُوپی گوہڑیاں دی بھر کے پٹاری رات

چُن چُن تاریاں دی گانی بھی میں گل پائی

فیر بھی نہ گل پائی گل چنچل ہاری رات

حُسن نے سکھائیاں جیہاں شوخ خیالداواں آکے

رہوں تے پرہم لئی بن گئی شکاری رات

نیند چڑی پھڑ لئی نرگسی کیاریاں چوں
تاریاں دی چوگ چاہی لٹاں دی کھلاری رات

میریاں بے کلیاں نے مچل جدوں ساڑ دتے
سنکھ تے اذان وچوں اوہ دوں ایہہ پکاری رات

موتیا پریم دیا درداں دیا ہیریا وے
سنے چن تاریاں دے تیرے اتوں واری رات

پھوڑیاں دے نال سی اوہ آپ ہی پروچی ہوئی
میرے جہنے پھٹیاں دی کردی کی کاری رات

پتراں دے کنگرے بنا کے تکھی داتری میں
اوکڑاں دے نال کٹی غماں ندی کیاری رات

شرف بوند پانی دی حقیقی شیشہ بن گیا
ویکھ ویکھ چہرا میرا چیرنی تشنگاری رات

قسمت

واہ وا ربّا واہ ربّا
قلم تیری نوں نوری چھبّا

کیوں نہ جاواں صدقے تیرے
لیکھ لکھے نوں سوہنے میرے

لیکھاں دے وچ لکھ کے بھوکاں
طبع بنائی وانگ ملوکاں

لون مرچ وچ ادّھ ورتّا
پھر قسمت دا کڑچھا دتّا

ڈھکّاں جیہی الونی بھاجی
شاہاں ورگی صُحل مزاجی

لاواں ہر دم ٹِل بہتیرا
سوّرے کیویں نصیبا میرا

پر اوہ سگوں وِگڑدا جاوے
ویدے عیدن دونے پاوے

پھل کسے نوں ہتھ جے پاواں
مارے ڈنگ اُہدا پرچھاواں

ہتّھ میرے جے سونا آوے
اوہ بھی مٹّی ہو ہو جاوے

نہیں اُتے میں جے کر جاناں
جا سوال پچھّی نوں پاواں

ایس ویلے میں ہاں بُرحالا
پیسہ دے اِک چانے والا

جے اوہ منجھی ہووے کناے
ویکھ مینوں اوہ ٹبّی مارے

جے کدھروں اِک پَتیہ مِل دا — مِٹ جاوے کُجھ سہنسا دِل دا

کئی دلیلاں دِل دوڑاوے — ہائے ایہہ کِتے گواچ نہ جاوے

پَل پَل ویکھاں کُل کُل اکھّاں — مُٹھاں دے وِچ گھُٹ گھُٹ رکھّاں

اوہ بھی بھاگ میرے دا پتّا — مُٹھ وِچ ہووے ایسا تتّا

تَلی میری تے چھالا پائے — اوڑک کِدھرے گُم ہو جاوے

مارے کِدھرے آپ گُجھانی — دِل وِچ غم دی رہے نِشانی

ایہو جیہا بھاگ بنایا — تینوں کُجھ خیال نہ آیا

مَیں تاں اوہدوں بھُلایا ہویا — حُسن نگر ساں آیا ہویا

وِہندا تیرے سُندر کارے — جاندا تیرے وارے وارے

نَین کٹار بنائے تیرے — زُلفاں دے وَل پائے تیرے

سِدّھے قد بنائے ہوئے — خال مُونہاں تے پائے ہوئے

اَلفاں اُتّے قطرے ڈوہلے — نُوری نُقطے کالوں کھولے

توں پھڑ پچھّوں قلم چلائی — لکھ دِتّی جو دِل وِچ آئی

شرف ہندا جے کول کھلوتا — پُورا کردا تیرا پوتا

قلم تیری نوں توڑ گواؤندا ۔ شاہی تیری ڈوہل وکھاؤندا

پر پہن تیرے کولوں ڈردا

شکر تیرا ہے ہردم کردا

پھل دا گلہ

میری جان بہار پیارے نی ۔ پل پل یاد آوے تیرا آجانا

گوہڑی نیندرے سبزیاں پتیاں نوں ۔ ٹنب ٹنب کے پھیر جگا جانا

نازک کولیاں پھل ہریاولاں دا ۔ سندر مخملی فرش وچھا جانا

ساڈے باغ چوں لنگھدی لنگھدی نے ۔ جادو نگہ دا جیہا چلا جانا

ڈیڈے کھول کروٹیلاں پتیاں دے ۔ پھڑ کے ٹہنیاں اتے بٹھا جانا

بھرنا اڈدی کتے خوشبو بن کے ۔ بن کے رنگ تے کتے سما جانا

بوہا باغ دا کھولناں کتے آ کے ۔ کتے پنجرے نوں جندا لا جانا

کدھرے ہسناں چنبے دیو چ وڑ کے ۔ کتے نرگس دے وچ شرما جانا

کدھرے وَنّد سمندری موتیاں دے — کھڑ کھڑ موتیئے وِچ دِکھا جانا

کِتے جُھگّی بناؤنی راکھیاں دی — کِتے آہلنا بُلبل دا ڈھا جانا

بَنکے مہندی دے جگر دی گل خُونی — کِتے لالے دے بُلّاں تے آجانا

جیہاں سینکڑے بخش کے کِتے مینوں — چُپ رہن دا سبق پڑھا جانا

بُھلوں آکڑی عُمر وِچ موہن بدلے — لکّھاں تراں دا جادُو چلا جانا

مینوں چاہیدا نہیں سی ظالمیں نی — میرے نال ایہہ دغا کما جانا

پہلوں چاڑھ کے اُچیاں ٹیسیاں تے — پھیر خاک دے وِچ رُلا جانا

تیرے ہاسیاں وِچ نہ فرق آوندا
ہُندا یاد جے تیرا رُوا جانا

حُسن حکومت

قصّہ ایہہ اچرج اک آپ نوں سُناؤنا ہاں — جیہڑا تُساں سُنیا ہوئیں اے سنسار وِچ

لوٹیا ہویا تاں پیا منجے اُتے پڑھدا ساں — کسے نے چھپایا ہویا کسی اخبار وِچ

اِک پاسے شاہی وِچھے وِل حُسن رکھیلا اے — میری پیاری زندگی لئی جگ دے پیار وِچ

دسو تسی دوہاں وِچوں کیہڑی اک چیز لواں — لابھ مینوں بہتے ہین جا چو کیہڑی کار وِچ

پڑھ پڑھ پچھے نوں متّو ہویا سوں گیا ہیں — منگ اوہدی رکھ کے دماغ دے پٹار وِچ

وِہندا وِہندا اُٹھنے دے اُچے اُچے شہر سوہنے — ٹھک ٹُٹ پُج گیا بھاگاں دے بازار وِچ

ڈِٹھا اوتھے جو وی منگو سوئی اوتھوں ملدا ہی — ہیر پھیر رتی نہ سی حق دے وِہار وِچ

دِتیاں دی ہٹی وِچ چوُنی ہر اک شے اوتھے — ڈِٹھا ایہہ دِھیک داد ہاری دے بھنڈار وِچ

جنگ تے بہادری دا ڈِٹھا اِک دیوتا ہیں — خونی نہر وگدی سی اوہدی تلوار وِچ

تلی اُتّے سیس رکھ جیہڑا اوہنوں لنگھ جاوے — بن دی حکومت اوہدی باندی سنسار وِچ

فیر دیوی جا دیکھی راج تے حکومتاں دی — رعب نال بیٹھی ہوئی مان تے ہنکار وِچ

لچھمی نے اکھیاں دی بھوں سی بنائی ہوئی — سُندرتا پئی جھلدی سی پکھا دربار وِچ

دیوی اگے حسن والی جا دیکھی بیٹھی ہوئی — رنگی ہوئے جوبناں دے رنگلے خمار وِچ

زور تے راج - مایا - تِنّے اکو اِک نگاہ نال — رُڑھ رُڑھ جاندے اوہدے کجلے دی دھار وِچ

روح کیاں بجلیاں دے کھچے جان انبراں توں — اوہدے اکو وَندی دی پیاری لشکار وِچ

چڑے ہوئے سپ جیہیاں بُلیاں جے ہس پئین — موتیاں دا مینہ وسدے گلاں دی بہار وِچ

کھاں تیراں نیزیاں دے نکّے پتے وڑ گئے سن ۔۔۔ چوڑیاں تے گجریاں دی چھنّیویں چھنکار وچ

نکّی جیہی نتھلی داواں تے نہوریاں دی ۔۔۔ کیلیا سی جگ سارا سونے دی ٹنکار وچ

چودھویں دا چند اوہی ساڈی گچ لگیا سی ۔۔۔ سورج سویر دا سی اوس دے شنگار وچ

اہگاں جا کے فیر ڈٹھا دیوتا پریم دا ہیں ۔۔۔ سوہنے سوہنے نکّے جنّے بال دے اوتار وچ

اکھاں توں اندار انہاں پھڑ کے کمان ہتّھ ۔۔۔ تیر پیا مار دا سی دلاں دے پسار وچ

عقلاں دا دیوتا براجدا نگاہ پیا ۔۔۔ متھے تے انگوٹھا رکھ ڈبیا وچار وچ

دیوی علم ودّیا دی بیٹھی اگے جا دیکھی ۔۔۔ ستو ستا مکتے لگے ہوئے تلاں دی نوہار وچ

کالے جیہے وپّڑے دے اپلّہ پا کے منہ اتّے ۔۔۔ برکھا دیوی ونڈدی سی اپنی بہار وچ

پھل دا بنایا تخت تاج سی اداسیاں دا ۔۔۔ دیکھیا بسنت راجہ کھڑی گلزار وچ

زہد تے تپسیا دی دیوی اہگاں جا دیکھی ۔۔۔ گلّی گھتّی کانیاں دی ربّ دے پیار وچ

پرے اگّ دیا دی انت بیٹھی جا ڈٹھی ۔۔۔ کھنڈے او ہدے پر ڈٹھے جگ دے کھلار وچ

ستّے سراں بنھ کے سن اس نے بہایاں ہویاں ۔۔۔ ڈاہڈے ای پریم نال عالی سرکار وچ

حکم جد دن چاہڑ دتا دل ہوراں اکھیاں تے ۔۔۔ ہتھاں دیاں انگلاں جا بیٹھیاں ستار وچ

ستو ستو انیں وگ پئی درد تے وجوگ والی ۔۔۔ تاریاں دے کیساں جیہی اک اک تار وچ

تار تار بولی کرتار تُوں ہی تارن والا   جا پدا نہیں گُن کوئی ایس اوگنہار وچ

حسن تے حکومت دے کلیجے اوہنے کڈھ لئے   ماری اِک تان ایسی کھچ کے ٹھہار وچ

لُوہے کُھلے سُرگاں دے بھگتاں نُوں نظر آئے   میل بھنی گودڑی دے پاٹے ہوئے لنگار وچ

پتھراں دے کالجے وی پانی ہو کے وہن لگے   نکی نکی گینسیاں وی مٹھی ٹنکار وچ

عرش سنے انبراں دے کھیوا ہو کے جھلدا سی   دیوتے وچارے ہیَن بھلا کیہڑی ڈار وچ

تاریاں انگیاریاں تے نچ نچ کہن لگی   زہرہ وی ایہ مست ہو کے اُوپی جھبھی پُکار وچ

کاگ جہے بنبرے بیٹھا دواتاں حکومتاں دا   اُڈ جاوے حسن وی تاں اِکو ای بُنجار وچ

حسن تے حکومت کولوں جنگی راگ ودیا لے   تینوں آکھاں بندیا ایں لکھ تے ہزار وچ

اوہناں اُن چھوہاں ہی جے اِک نُوں وی لوٹناں ایں   ورے حکومت دا تاں جگت وار وچ

پُن دان کریں نالے ماڑیاں دا پچھ رکھیں

شرف نالے لگ جاویں باپ دے سُدھار وچ

لہ شکر [illegible] جہدے نال تار چ تے راگ دا سمبندھ [illegible]

سُندر اَتھرو

دِلبر دے دو ہنجُوں پیارے — پھیر گئے نے دِل تے آرے
ڈِگے نے ایہہ ہنجُوں پیارے — یا اَنبر توں ٹُٹے تارے
لڑی دنداں دی جِدوں پروتی — یا ایہہ اودوں ڈُھ گئے موتی
یا ایہہ دو نویں شمسی ہیرے — چڑھ چرخی تے گئے نے چیرے
آہلنیاں چوں مار اُڈاری — ٹُرے چلے ہنجھ کے تاری
یا نرگس دے اندر ڈُب کے — ڈِگے ہین تریلی ٹُبکے
یا دو بھرے گلاس گلابی — پین لگے سُن پکڑ شرابی
قطرہ قطرہ رُدھ ہڑ وگایا — تاں جے آوے نشہ سوایا
یا نرمے دے ٹینڈے تڑکے — پھُٹی پھُٹی ڈِگی کھِڑ کے
یا ہاسے دی بجلی والے — ٹُٹے دو گلوب نرالے
یا ایہہ پھُل دُکھاں دے ٹُٹے — یا ایہہ بیج فکر دے پھُٹے
یا ایہہ سچی رام کہانی — کُجھ وگایا کر کے پانی

درد دلی یا آیا ڈھل کے ‏ ‏ شیشے بن بن مونہہ تے ڈکے

دوہاں دِلاں دی کرن صفائی ‏ ‏ یا ایہہ نکل حقیقت آئی

یا ایہہ جوہری کر کر ہلے ‏ ‏ لال ٹلاں دے پرکھن چلے

یا ایہہ پتلیاں کھیل دکھائے ‏ ‏ بد کے کھینوں ریہڑ و گائے

یا ایہہ دو فرنگی کھٹے ‏ ‏ اڈن کھٹولے وچوں ڈھٹھے

یا دو بدل کیرے کیرے ‏ ‏ جل تھل کر گئے روہیاں میرے

یا ہنساں دی جوڑی پیاری ‏ ‏ گئی ساگر چوں مار اڈاری

یا بندوق دو نالی چلی ‏ ‏ جان میری جس آکے سلی

اہناں جیہا نزونکا لایا ‏ ‏ غصہ میرا کل بجھا یا

جے ایہہ شرف نہ جاندے پونہچے
پھر جاندے تاں مینوں ہونجھے

سویر

اٹھ شیرا ستیا و گتیا او رنیند دیا ‏ ‏ نوری سماں لبھناں نہیں فیر ایہہ شیر دا

پلّہ لاہ کے مُکھڑے توں کھول اکھاں میٹیاں نُوں
گھنڈ کیویں لتھدا اے ڈیکھے ہنیر دا

ٹُکی جاندے تارے سارے ڈر مارے سُورج کولوں
کرنا چھٹا نکّیاں نے ٹاکرا کی سیر دا

تارا نہیں او شیر دا ایہہ کوہ کا رات رانی دا اے
مار مار بلّو لہکاں ہے رشماں کھلیر دا

تیرے جیہے کھیوہاں تے عقلوں وگتیاں نُوں
اِک اِک بُلّا جاوے ٹُپّے دا پریر دا

چھیڑ چھیڑ لنگھ جاوے زُلفاں نُوں مکھڑے تے
ٹھیڈے مار مار کے جگاوے پیا دیر دا

رُکھاں تنبُوں بھولیا او ایویں پتاں آفریاں نہیں
باغے تیری یاد وِچ پھل ہے کنیر دا

نُور دے سمندر وِچ گٹ ہو کے ایس ویلے
پتّہ پتّہ پچھ دِتّا کنڈیاں نے بیر دا

بھبّاں مار مار کے کمباں دِتی جوہ ساری
بلّے بلّے بیلے وِچ جاگناں ایہہ شیر دا

کاواں تے کبوتراں دی ہی پیاں تے توں توں نے
جگ وِچ پا دِتا رولا تیر میر دا

شام دا گواچا ہویا نُوری کھڈو لبھ پیا
انبراں دے وِچ پیا نُوری کرناں کیر دا

مار مار برچھیاں ہنیرے نُوں چو فیر لویں ای
کھوہاں کھڈّاں ہوریاں دے وِچ آیا گھیر دا

رنج پنج رُوں انگوں گٹھ دِتا دھول انگوں
پھر گیا پلّو سارے جگ تے دلیر دا

پھلاں ہسر چھیڑ جھلا کے زری بادلے دا
مونہہ فیر دسیا پھلیرے دی چنگیر دا

اُڈ اُڈ موتی سچّے جگ تے تریل والے
سونے دیاں سویاں نُوں ہے انبر دل ولیر دا

جوگیاں دے ویہڑے تے مُہاندرا ہے دانیاں دا
سُورج دیوتا آگیا ہے رَبّی مالا پھیر دا

رُکھی رُکھی اکھے نالے ویکھدا ہے سُتیاں نوں
نُوری لیرِٹے[1] اُتے نالے کِرناں اُٹیر دا

اُٹھ اُٹھ لُٹے پیئے رَبّ دے خزانیاں نوں
راہ جنہاں لبھ لیا کرماں دے پھیر دا

چھیتی چھیتی جاگ تُوں بھی بھائیوں رُجھاپیارے
گھاٹا پُورا ہونا نہیں پچھوں ایہہ دیر دا

جا کے شرفؔ پچھ ویکھ رَبّ دے پیاریاں نوں
کیڈے گُن رکھ دا ہے جاگنا سویر دا

ساڑے

ایہہ جگ جیوناں چار دِہاڑے
کاہنوں پاویں اَیڈے چھاڑے

سَب کُجھ رہسی ایتھے تیرا
اَھبر ماریں ایڈے دھاڑے

اُچیّاں محلّاں والیا ببیبیا
نظر کریں جے تُوں کچھوارڑے

وِچ قبراں دے سُتے جاپن
تیرے جیہے کئی لاڑیاں لاڑے

پُنڈ حِرصاں دی سِر تے چُک کے
عُمر گواویں بھنگ دے بھاڑے

[1] چھدے اُتے سُوتر دیاں اَٹیاں اٹیر دے نے

آپے نسارے پرکھ لویں گا　　جس دن لگیاں اکھیاں تاڑے

یاد کریندے اُہدی جیہڑے　　تیتھوں چنگے نے اوہ مارڑے

ویکھ کسے نوں پاسے لوسیں　　تینوں سارڑن تیرڑے سارڑے

ہس ہس کے ہیں بدیاں کردا　　نیکیاں وتوں ہین دوگارڑے

بنن ٹھنن لئی دولت جُڑدی　　رب دے ناں تے ہین اُجاڑے

پرکھے جاسن عمل ضروری　　جھوٹے جان نہ ایہہ اوارڑے

شرف کریں اک یاد خُدا دی

مگروں لاہ دے ہور لپارڑے

ماں دا دِل

ماں چھاں زندگی دے ٹکڑے جیہے دِل وِچ

سوماں اوہ محبتاں دا رب نے پسارِیا

اَج تیکن جِہدا کِسے تھاء تلا نہیں پایا

مار مار ٹُبیاں جہے جگ سارا ہار ریا

وُڈّے وُڈّے شاعراں لِکھاریاں نے زور لاکے

ماں دے پیار والا فوٹو ہے اُتاریا

مَیں بھی تصویر اِک نِکّی جہی وِکھالناں ہاں

شاعری دے رنگ نال جِنہوں مَیں سواریا

سہک سہک پُت لبھّا اِک ماں تتڑی نوُں

لکھ لکھ شُکر اوہنے رَب دا گذاریا

ہُندے تاں پُت نُوں نہ دا تتّی پوہن دِتّی

دُکھ جھلّے اوہدے ہِک اپنی نوُں ٹھاریا

دناں دے مہینے تے مہینیاں دے ورہے بیتے

بیٹھا فیر رِڑھیا تُرایا تے کھلاریا

دے دے وار لوریاں محبّتاں اسیساں والے

ماں نے مُنارا خوشی آس دا اُساریا

پھُٹ پئی انگوری گگی گورے گورے مُکھڑے تے

پھُل وانگوں آن کے جوانی نے شنگاریا

سدھراں مراداں والے دن جدوں نیڑے ڈھُکے

ہونی ہوراں آن اودوں چھپّا ایہہ کھلاریا

ترے ترے جاندے نوں کھلوتی اِک سُندری نے

کھچ کے دُگاڑا خونی نیناں وچوں ماریا

کالے کالے والاں دیاں کُنڈلاں تے ولاں وچ

چندپُت ماں دا اوہ گیا پروا ریا

بٹ بٹ وہندے اوہنوں اوس ناری پچھیا اے

ایتھے کیوں کھلو رہیا ایں ایداں توں وچاریا

اکھیاں نوں پونجھدے دِتّا ایہہ جواب اگوں

تیری موہنی سُورت اُتوں میں ہاں گیا واریا

اکھیوں پرو کھے ہونا مُکھ تیرا۔ موت میری

سو ماں ہے ایہہ زندگی دا ورس تیرا دھاریا

بھلی اوہ مٹیار اگوں پیار دے پچھا دیا وے

مَیں وی تینوں تھوڑا جیہا چاہوندی ہاں ونگاریا

کڈھ کے لیا دیں جے توں دِل ماں اپنی دا

لاواں ہی مَیں تیرے نال ئے لانگی کواریا

اپنی گل سُنی تے اوہ نسّا نسّا گھر آیا

آن سُتّی ماں دے بیٹے کلیجے چھُرا ماریا

سگناں دی مہندی جنہے ہتھاں اُتّے لاونی سی

گھوڑیاں سہاگ گوں کے چنّاں ماہیا تاریا

اَج اوہدی رت وِچ ہتھاں نوں ہنگال کے تے

دیکھو خونی پُت نے پیار کی نتاریا

اوڑک اوتھوں اُٹھ نسّا دِل لے کے ماں دا اوہ

اوہدے دل جیہدے لئی ایہہ قہر سی گذاریا

ایسا انھاں ہو گیا اوہ دِشتے دے پریم وِچ

اُچّا نیہواں راہ دی نہ سوچیا وچاریا

ٹھیڈا لگا ڈِگ پیا اوہ مونہدھڑے مُنہ زمیں اُتّے

اوس ویلے مُنّھ وِچّوں وِل ایہہ پُکار یا

لکھ لکھ وَاری تَتھوں واری جاوے انبڑی ایہہ

سَٹ تے نہیں لگی میرے بچّیا پیاریا

شرؔف جی ایہہ حوصلہ لاے ماں دے پیار وا ای

پُت ہتّھوں مر کے دی موہ نہیں وساریا

غم

موبا ہو یا گل دا مینو چوڑ وِچ گلدا جاں
ایڈا میرے گل دا راہ ہو گیا اے ہار غم

بُھکّھے بھانے شیراں ہتّھ آگیا شکار کلّا
اِک میری جان اُتّے چڑھے نے ہزار غم

کھبّی اکھ پھڑکے پئی اَج دبا دب میری
آون کولوں پہلے مینوں گھل دِتّی تار غم

فیر او مینوں لوڑ کی اے ویریاں تے دوتیاں دی
بن جاوے جگ اُتّے جہدا اِک یار غم

اُڈّدا بسنت دا دی رُوپ دیکھ دیکھ کے تے
آندی میرے مُکھڑے تے ایہو جیہی بہار غم

وِچّو وِچ گھوٹھا کر چھڈیا گھاٹ انگوں
بہہ گیا اے مل مار ہڈّاں وِچ گھار غم

خوشی بھیڑی عید والے دن وی بوہڑدی اے
شُو شُو واری نچھے پہ روز میری سار غم

چٹّے چٹّے ہنجوؤں میرے کر مچی بنا دِتّے
ایڈا گوہڑا میرے نال پا لیا پیار غم

بھر یا جائے چان چک اے گ اِک کالجے نوں
چوہب ڈبوئے چُپ کیتا نکھڑی جیہی آر غم

وگانگ ہوگیاں وے گاہک پیئے آوندے نے
لاوے جدوں آن کے دلیلاں دا بازار غم

خوشی دے بہاڑے پہلے گنے منھے جاندے نے
آون لگا پچھدا نہیں کسے کولوں وار غم

بھنڈاں تے بھنڈاریاں دی کھیڈ کھیڈے نال میرے
اِک مُکی لا دوجی رکھ دا تیار غم

خوشی وِچ بھلاّں اُہنوں ایہہ مینوں بھلدا نہیں
ہنجواں دے موتیاں چوں بیندا اے دیدار غم

پھل دا اُہنوں ہنداں آپے اوہدی سادگی اے
دکھیاں دے چہریاں دا ہندا اے شنگار غم

اَج تے توں لاہ پا- گل دا دی رب والی
روک دے کے عیش- کا ہنوں لینا ایں اُدھار غم

خوشی دی کوہ نیل کوئی پھٹ دی ضرور اوڈل
آ گے جدوں ہنجواں دی سٹ دا پھوہار غم

دلاں وِیاں شیشیاں توں اُلی لاہ کے ایہہ کھادی
کرے جا گھر ہنجھیاں دا آن کے سُدھار غم

بندا ہو کے من دا نہیں رب نوں اوہ تُسی جانوں
دتا جنہے زندگی وچ موت دا وسار غم

رب چیتے آوندا اے بھلیاں نوں بھیڑ ویلے
سچ پچھو آتماں نوں دیندا اے سوار غم

شرف توں کرڈنگا کریں کسے دا آنند کیوں
پے گیا اے سر جیہڑا آپے ای سہار غم

پریتم دی بھال

گوہ نال سنناں سارے کن دھر کے — قصہ کہواں اچرج سویل دا ایں۔
مور وانگ بسنت اج مست ہو کے — گیا باغ وچ ریلدا پیلدا ایں
توڑ توڑ کے پھلاں کھڈونیاں نوں — ہسیاں جاتکاں دے انگوں کھیلدا ایں
بیٹھا ہویا گلاب دے پھل اتے — تکیہ ویکھیا اک تریل دا ایں
اوہدی چمک دی چڑھت کجھ وکھری سی — شمسی[1] ہیریاں دی رنگن ڈھکولوں

پر اوہ پارے دے وانگ ترہکدا سی
رتی نکھڑی کسے دی اکھ کولوں

اوہنوں کہیا میں چند دی اکھ وچوں — ہنجو ڈگیا توں جاندی وار دا ایں

[1] شمسی ہیرا- جیہدے سورج دیاں کرناں نال رنگ بدلدے نے۔

کہ ہیں بلبلا پھل دی عمر والا　　یا توں اتھرو بلبل دے پیار دا ایں

ہنجھو پائی پریم دی وچ یا توں　　موتی ٹٹیا شام دے ہار دا ایں

یا توں رین پھٹے قلفی دو ٹپڑے توں　　ابق جھڑ ڈگا چمکاں مار دا ایں

رہٹریں کھڑیں پٹوسیاں لا لا کے　　پھریں کھمبڑی کھمبڑی پھل دا توں

پھلاں وچ ہے کون اوہ لگن والا

جنہوں اس طرح نال ہیں ٹولدا توں؟

لگا کہن اوہ۔ کھول کے کی دساں　　پایاں کسے نے ایسیاں پھاہیاں نے

ہویا دیکھ ہمالہ دا مونہہ بگا　　جو جو اوکڑاں سخت بنھاہیاں نے

کچھے ہوئے نے سنتے اسمان میرے　　سنتے دھرتیاں میریاں گاہیاں نے

اونہاں کول توں تول دا پری کچھ میری　　سورج چند دو صاف گواہیاں نے

جیہڑے شیشے دی جم[1] دا جام سمجھاں　　جلوے جگ دے میرے وچ بھرے ہوئے نے

مینوں پانی دی بوند نہ سمجھ بیٹھیں

میں تاں سنتے سمندر ای ترے ہوئے نے

وہندا مجنوں دے عشق نوں نجد اندر　　میں اوہ لیلیٰ دا حسن کمال ڈٹھا

[1] جم دا جم۔ جمشید بادشاہ دا پیالہ

چمٹا گڈھ دا رانجھے جیہے جوگیاں دا
لکھ لکھ الکھ دا تاں ڈِٹھا

پُرزے پُرزے ہندا بیڑا سوہنی دا
تیز قینچیاں لہراں دے نال ڈِٹھا

بیٹھی ڈاچی دے کھُرے تے رُلدی سی
ہیں ایہہ رات دی ہانی دا حال ڈِٹھا

پر تیم واسطے گھاٹے نوں لاہ سمجھن
ڈِٹھی رِیت پریت دے دانیاں دی

چھڈ محل زلیخا دے وانگ کیتیاں
پالتی راہ اندر جھگی کانیاں دی

ویکھے ہین میں بھی پر ہلا ڈر گے
کِسے سوہنے دے نام نوں جپن والے

ٹھنڈے ٹھار مردانے لئی ہوئے دیکھے
تیل کِسے دی یاد وِچ تپن والے

پُنڈ کِسے دے پیار دی چک سِر تے
بالکپن اندر ویکھے کھپن والے

سُوہ کِسے دی انبراں تیک لیندے
دیکھے تاریاں وِچ ہیں چھپن والے

ڈِٹھے کِسے دے حُسن دی کھچ دے میں
دِتے ٹھُمنے انبراں دھرتیاں نوں

وِکدا دیکھیا کِسے دے نام اُتوں
اگے چوہڑیاں دے چکہ ورتیاں نوں

ڈِٹھے کِسے دے جلوے دی شمع اُتے
کوہ طور جیہے سڑے پتنگ ہو کے

اُڈّے خنجر پیارے دِی ڈور اُتّے — سُرمہ جیہاں دے سِیس پتنگ ہو کے

کِسے پردہ نشین دی دیہہ[1] اندر — پُجے اکیناں کئی مَلنگ ہو کے

چولا کھلَ دا دی لاہ کے تن اُتوں — بیٹھے سامنے ننگ دھڑنگ ہو کے

ڈِگ کے کنڈے دی چُنج تے کہن لگا — کوڑے ظُلم ویکھے دیہیاں کُولیاں تے

جیہڑے شِبلی دا پھُل نہ سہہ سکے

ایداں چڑھے اوہ کِسے لئی سُولیاں تے

نیَن کِسے پیارے دے ہین ایسے — مقناطیس وانگوں کھچ پاؤن والے

ویکھے پریم پٹاری وِچ پھُل لے کے — آئے غزنیوں بھیٹ چڑھاؤن والے

پر لو ٹیکدی کِسے دی سُندرتا دے — رنگ گینتیاں وِچ نہیں آؤن والے

کنک دا رنگ ویکھ سینہ چاک پھردے — نال سینتاں چسکی چلاؤن والے

ویکھ ویکھ کے حُسن دے مُٹھیاں نُوں — لگ گیا ہے عِشق کمال مینُوں

جہدی دِید نے ایہناں نُوں پھُٹیا سی

ہے اَج اوسے پیارے دی بھال مینُوں

چڑھ کے کِرناں دی پوڑی ہَیں روز دِن نُوں — بُنلی چھت اُتّے چلیا جاوناں ہاں

سلے دیہہ - گھر ۔ [illegible] دُھندلا ، [illegible] شہد دے واسی

لے کے دُھنّلی والے ہُلیاں دی — پیا پیا دے گیت میں گاوناں ہاں

رتی ریشمی رشماں دی پکڑ کے تے — راتی لتھ اسماناں توں آوناں ہاں

شوخ دیدیاں والا اوہ گیتوں لبھے — ٹک ٹک جھاتیاں سارے ای پاوناں ہاں

جھرمٹ ویکھ کے بُلبلاں بھوریاں دا — میں ایہہ جانیاں سی ایتھے ہووناں ایں

پر میں جاگ نکھٹے نوں کی آکھاں

لکھیا لیکھ وچ ایتھے وی رُوناں ایں

سُن کے اوہدیاں گلاں میں کہیا مُڑ کے — تیرا بول نہ مینوں کوئی چچیا اے

بازیگر وانگوں چڑھ کے وانس اُتے — ایڈا مُورکھا ناچ توں نچیا اے

اوہدی جوت نوں جیت جوں لبھناں سی — جیہڑا تھاں تھاں تے رُلا پچیا اے

اندر دُدھ دے ہُندا اے نور جیویں — ایداں ہرا اوہ ہر وچ رچیا اے

جیویں چلدی رات دن جگ اندر — پر نہیں دسدی کدی ہوا ساہنوں

ایسے طرح اوہ تھاں تھاں وسدا دی

آوے نظر نہ پاک خدا ساہنوں

تانے بانے جہان دے تن تن کے — اُجڑ گیا سب عمر دا سوت تیرا

بھر گئی سیس وِچ وانگبری دی | پھُلا بُلبُلے وانگ قلبوت تیرا
اوس اِک نے نگینوں کی بھناں ایں | پردہ دُوئی دا دِسے ثبوت تیرا
کِچے جگ دے کُجھ لئی کِچیا اوسے | ہیرا جنم ایہہ گیا اکوت تیرا
کِسے کوٹھڑی دی وڑ کے نکرے جے | اوہدی یاد دے وِچ کھلوجاندوں

شرف سِپ والے ٹُبکے وانگ توں بھی
کیوں نہ صاف سُچا موتی ہو جاندوں

رَبّی رنگناں

گھرے گھرے آنیاں تُوں اَج ایہہ سنجا پیا اے | دیکھ لیاں تُسی کِسے ہور دیاں اکھیاں
ندے میرے رون تے وی ہس ہس ہندیاں نے | تیرے جیہے بے رحم تے کٹھور دیاں اکھیاں
دِل میرا لین والے نیویں نظر کیتے تیری | ساہمنیں کدی ہندیاں نہیں چور دیاں اکھیاں
تاڑی لیندیاں اُجھ گئی ہے گورے گورے مکھڑے تے | ویہندیاں نے چن جیہوں چکور دیاں اکھیاں

اُسے طرح ویکھن ایہہ برکی تیرے حُسن والی میرے جیہے بابڑے لٹوڑ دیاں اکھیاں

شرف جدّاں وی بہندیاں نے رَبّ دیاں رنگناں نوُں

اِک اِک کھمب وچوں موردیاں اکھیاں

سُہاگ بھاگ

مچھی[1] ویچی ہوئی سی کِتنے ڈڈّیاں نے کِتے بدّل اسماناں تے گج داسی

کِدھرے بجلی پئی نین وکھاوندی سی کِدھرے پیا سُورج مُونہہ کج داسی

گھٹاں کالیاں کالیاں وچ بگلا بگّا جیہا کوئی اُڈّ دا سجدا سی

پیا پیا پپیہے دا کُوکناں اوہ آکے تیر اُتّے تیر وجدا سی

کہنا کِسے نے پگڑ کے بانہہ میری منتاں ساڈیاں وَل دھیان دینا

آگئی رُت سُہاونی جھڑی لگی

اَج مَیں گھروں سُہاگ نہیں جان دینا

[1] رولا پاؤن دا محاورہ

بدّل ٹلیوں[1] شوک دا آن پہنچیا | بُلّے سوڑ گ دے آن کے جُھل گئے نے
جیہڑے دِل سَن غماں جھلوہ دِتّے | اوہ وی کلیاں دے وانگ اَج کِھل گئے نے
ساوَن ماہ نے رنگ جما لیا اے | چوہاں پاسیاں تے بدّل گُھل گئے نے
بدّل گُھل گئے نے کہ ایہہ پیچ سِیتے | برکھا رانی دے کیساں دے گُھل گئے نے
کہنا کِسے نے اُنگلی کھڑی کر کے | ویکھو مینہ کِس شان دا وَسدا اے

اَیسی رُت سُہاونی وِچ دَسّو
پیارا پیاری نوں چھڈ کوئی نسّدا اے

میرا چُھپنا[2] تے کِسے چُپ رہنا | کِسے رو ناں میریاں ہاسیاں تے
اَتھر پُنّے دی کِسے رہاڑ کِسنی | ہتّھ چھنکنے میرے دلاسیاں تے
لِبے ساجیاں میری دیکھ کے تے | مُونہہ کِسے نے موڑنا پاسیاں تے
آہو جی - کہہ کے کِسے رُس پَیناں | دھرنا چیت نہ میرے بھرواسیاں تے
بُسک بُسک کے کِسے نے آکھناں ایہہ | دھوکھا ہور ناں نوں دیو چھلّیاں دا

سانہوں اپنے نال ای لَے چلّو
ساڈا جی نہیں لگ دا کلّیاں دا

[1] ٹلّے والے پاسے دا بدّل پرسِدھ اے۔ [2] اجازت منگن توں مراد اے۔

کدھرے پیار پریم دے نور اندر — اوہدا رُسناں میرا مناوناں اوہ

اُڈ اُڈ کے کتے سلاریاں نے — سوہنا گیت بہار دا گاوناں اوہ

وگنی وا تے پپل دے پتیاں نے — رل کے خوشی اندر گِدّا پاوناں اوہ

اودھر مور نے اپنی مورنی نوں — پیلاں پا پا ناچ وکھاوناں اوہ

اِدھر دیکھ کے کسے نے آکھناں ایہہ — ربّا گل نہ ساہڈی کنھے لا جاوے

ساہڈے مویاں دا مونہہ اوہ فیر ویکھے

جیہڑا اج جدائی وچ مار جاوے

ہائے ہائے۔ ویلا میرے ٹرن والا — جیوں جیوں آ کے نیڑے ڈھکناں اوہ

تیوں تیوں کسے نے وچ اودریاں دے — رونا نِڑ ڈُنا لُڑ چھپنا لُکناں اوہ

پئیے کسے نوں تیوں تیوں ڈوب گھاٹاں — جیوں جیوں گھٹاں نے ورہناں تے جھکناں اوہ

پانی نال بھرے جیوں جیوں ٹوٹے کھاواں — تیوں تیوں کسے نے سہم کے سکناں اوہ

جھولی اڈ کے کسے نے آکھناں ایہہ — ہن تاں گل ہے ایہو ای کہن جوگی

ربّا ایس وچھوڑے توں موت چنگی

ایڈے دکھ نہیں جندڑی سہن جوگی

ویکھ ویکھ کے میریاں چھینتیاں نوُں — کِسے گھڑی تے چھڑی لکا دینی

اودھر دِن ہوراں نہا کے مینہ اندر — دھوتی شام نچوڑ کے پا دینی

ایدھر رین نے نترے اہناں تے — چن کے چنبے دی سیج وچھا دینی

ایدھر تیلتری میتری بدلی چوں — نکل تاریاں نے جھلمل لا دینی

ہو کے لیندیاں کسے نے آکھناں ایہہ — ساہنوں ہندی کی چن دی چاننی اے

اوہلے آسرے بوہے دے اساں رونا

بھاگاں والیاں نے موج ماننی ایں

کر کر جشن مہتابی دی خوشی ایدھر — گوناں بنیڈیاں نے اِکو تار اندر

اُڈ اُڈ کے اودھر ٹٹہنیاں نے — بال دینی دیوالی سنسار اندر

اکھاں ساہمنے رشتاں نے اج پھرناں — چُنے گج پرانے پسار اندر

لایا ہویا اے پریاں نے ناچ جداں — راجے اندر دے خاص دربار اندر

کہنا کسے نے جوڑ کے ہتھ دونویں — اج تے رب دے واسطے رہ جانا

ساڈا اجے نہیں لتھڑا چا ماہیا

ساڈے کول اج رج کے بہہ جانا

مہندی رنگلے کِسے دے ہتھ وچوں — پلّہ ترلیاں نال چھڈاؤناں ہیں

کھان حُسن جوانی دی بھری ہوئی نُوں — ہاوے ہیرڑے وِچ رُلاؤناں ہیں

چڑھ کے کِسے نے ویکھناں کوٹھیاں توں — پرُت پرُت کے وِہندیاں جاوناں ہیں

اگوں جاندیاں ریل نے چلے جانا — اُدھی رات مُڑ کے گھر نُوں آوناں ہیں

ہنجو پونجدے ہس دے کِسے کہناں — کیوں جی ڈٹھا جے موڑ لیاؤن والا

شرف تُسی تے روندیاں چھڈ گئے سو

ساہڈا رب سی ساہنُوں ہساؤن والا

حرص

دولت مال دی حرص نہ کریں ایڈی — ایتھوں چلناں ای اِک دِن یار خالی

حرص، ہوس تے طمع دے حرف ویکھیں — بناں نقطیوں کرن نقرار خالی

میں توں تے کجھ وی چیز ناہیں — وڈے وڈے گئے نے تاجدار خالی

جس دِن مویا سکندر[1] سی کفن وچوں — دوویں ہتھ سی گیا پسار خالی

ایس دم[2] نے کیاں نوں دم کیتا — ایس دم تے دم نہ مار خالی

اوہدی یاد اندر ہوجا غرق ایسا

اِک دم نہ شرف گذار خالی

[1] بادشاہ [2] دولت

دھی دی قبر تے ماں

اُٹھ اُٹھ دھیئے قربان تیری نیند اُتوں — تیرے کول آئی اج اَبڑی بپاری تیری

گُڈے گُڈے دِن اُتوں چڑھ آیا ویکھ تے سہی — اجے تیک لتھّی نہیں سُتیئے خماری تیری

گولیاں دے وانگ تینوں اج پئی جگاوندی ہاں — ویکھ کیڈی بھاوندی اے مینوں پیاری تیری

کھول کھول اکھیاں توں ویکھ لے شہزادیئے نی — ویکھدی ہے راہ تیرا بہن والی باری تیری

جندرا تے مار اُہنوں ویکھ لے نشنگ چل — کُھلی پئی ہوئی اے نی دھیئے الماری تیری

سانبھ سُوت سوہنیئے نی گُڈیاں پٹولیاں نوں — میتھوں تے نہ ہوندے کٹھی کھیڈ ایہہ کھلاری تیری

بُھلیا وِ انگوں وِچھیا کر شیشیئے نے دل ساڈا — ویکھ ویکھ پھٹیئے نی پٹ دی پٹاری تیری

جدوں سیئیاں تیریاں پھوڑے وِچ رُنّدیاں نے — اکھ اُتے پٹی بنھے سُوتی بُھجی چاری تیری

تینوں ایسی مہند نال ہوندے بچی داج تیرا — سانوں تاں ایہہ چھیڑدی نہیں گوٹا تے کناری تیری

شیشیاں نے نگاں والی کنگھی جیہڑی چھڈ آئیوں — سپنے ساڈے چیر دی وہ ٹکڑی جیہڑی آری تیری

پُھل جیہا مکھ تیرا سُرونتد والیے نی — پتنے پتّے رج دسے سانوں پُھل کاری تیری

سانبھی جیہی جھیتی ہٹ عمر دی ونجاریئے توں — رہ گئی ونگاں کانٹیاں دی پئی منیاری تیری

جوڑے کئی لاہوندی تے پاوندی سیں دن وچ — اکّو اِی پوشاک نال کیکوں لگی یاری تیری

تیرا تاں وِیاہ بھلا رہ گیا سی اک پاسے — گہنیاں دے نال اہ گئی گڈّی بھی شِنگاری تیری

پکیّاں چُباریاں دے وچ رہن والئے نی — وا نال ڈُھٹھدی اے گندی اٹاری تیری

سوہنی دُھون والئے کبوتری دے وانگ سانوں — اچّن چیت گُھٹ گئی اے تکھڑی اُڈاری تیری

مناں مونہہ مٹیاں دا بھار کیکر جھلدی اے — پُھل نہ سہاردی سی دیہہ جو پیاری تیری

کالی کالی رات سُنجی چند مُکھ والئے نی — گھُورن والے تاریاں چ کیکر بیتے ساری تیری

موئے ہوئے سپ تیرے جاپدے پہاڑنے نی — کُھلّی ہوئی گُت بھی نہیں کسے نے سواری تیری

سَو سَو واری دِن وچ رُسی مناؤندے ساں — ایتھے کون کردا اے دَس دلداری تیری

کم کاج وِتّوں جے توں رُسی ایں تُنجھنے نی — کر لانگی آپے ای میں لوہکو بہاری تیری

چل ڈھٹھے گھر چل اوپرے جیہے شہر وچوں — کلیاں نہیں ہن چنگا عمر اے کواری تیری

ساڈی کُکھوں جم کے نہ چھل سانوں چھولنے نی — ساڈے پچھوں تت دی بھی آدنی ایں ڈاری تیری

شرف جیکر اج بھی توں چلیوں نہ نال میرے
تیرے کول ای رہیگی تاں اتّاں گھپاری تیری

اُدّم

کریں کِسے تے کاہدا رَوسا — کاہنوں ہوویں ٹھنڈا کوسا

دِل اَپنے نوں دیویں تھوسا — خود تے کرنا سِکھ بھروسا

پتّھر پاڑ زمین دے سارے — سوئیں وانگوں چھڈ پوہارے

بَن جا رزم تریل پیاری — تاں توں ویکھیں دُنیا ساری

جے چڑھ جاویں ایس اٹاری — سُورج وَتے مار اُڈّاری

پُھل جیہڑے ایہہ ہکن ٹہکن — دید تیری نوں ایہہ بھی سہکن

دُکھّ اندر نہ آپا گُھٹّیں — وانسی[1] سُوئے وانگوں پُھٹیں

جے اِک واری کریں دلیری — سُندر نِکلے مِٹّی[2] تیری

لگّن تینوں اَیسے پُھمّن — راگ تیرا پئے گھڑا چُمّن

خوشبو وانگوں اُڈ کھلوویں — پُھلّاں دے وِچ رنگ نہ ہوویں

دیکھ نزاکت دا چمکارا — پھیسا ہویا رنگ وچارا

مہندی دی جے بنیں یارا — خون کرا کے دِل دا سارا

[1] وانس دا سُوا اِکو واری زمین پاڑ کے نکلدا اے۔ [2] وانس دی پوری

ایہہ بھی کم بے سگناں تینوں
پیریں پئے گا لگناں تینوں

سُرمہ کیوں نہیں بن دا پیارے
اکھیں چاون تینوں سارے

دیکھ کِسے دے جھوٹھ دلاسے
کھُردا جاویں وانگ پتاسے

بنھ کِسے تے جھوٹھ امیداں
پیا سہیڑیں کاہنوں قیداں

جو ہونا ای آپے ہو جا
اپنی بیڑیں آپ کھلو جا

کاہنوں کدّھیں ہاڑے ترلے
جگتاں کردے اُرلے پرلے

ہیرا چکّڑ وچ رُلاویں
آدم جونی شان گھٹاویں

مُٹھ تیری وِچ کُل خزانے
بھرو تّے نے اوس خُدانے

گل تیرے توں نہیں کوئی کُھنجی
ہر قدرت دی توں ہیں کُنجی

ہُن ہے اگّوں ہمّت تیری
کر اُدّم یا ڈھاوے ڈھیری

جو کجھ دِل ہے تیرا کردا
مالک بن یا بن جا بردا

ہمّت اُدّم کریں دلیری
شرف ہووے تاں عزّت تیری

شام پیاری

بھریا نور تے نار دا تھال بھر کے — جوگی اُتر ھمالہ توں آؤن والا
دُھپ چھاں دے کپڑے پا تن تے — منّھے تلک پر کاش دا لاؤن والا
مالا کرناں دی پکڑ کے ہتھ اندر — گھرو گھری جا اَلکھ جگاؤن والا
اِکّو اکھ جو دیکھدا ساریاں نوں — مُلک مُلک وِچ جھاتیاں پاؤن والا
کھینُول نُور دا نیل دریا اندر — روڑھے پیا جا لہندے وِچ ڈُب گیا

تھلّے تھلّے اِہی نگھر دا گیا کدھرے
ایسی جلّہن اندر جا کے کھُب گیا

گھنڈ مکڑے لاہ کے شام پیاری — مُکھ سانولہ آن وکھا لیا اے
چھپیا دن تکالاں دے ہوئے روشن — رام۔ شام دا رُوپ وٹا لیا اے
ایس سانولی سانولی استری نے — جادُو جگ تے اس طرح پا لیا اے
جیویں اندر نوں زلف سُنگھا کے تے — نیلم پری نے مست بنا لیا اے

لٹ باوری کالوں دی شاہی کیتی   کھول کھول کے لٹاں کھلاریاں نے

آیری آیراوا کجلا شام لئے کے

مست نیناں وچ کھچیاں ڈھاریاں نے

ٹاویں ٹاویں ستاریاں لشک ماری   یا ایہہ دیوے اسمان تے جگ پئے نے

اودی۔ کاشنی۔ نیلی زمین اتے   یا ایہہ ہیریاں دے ڈگے نگ پئے نے

موٹے موٹے گلیڈو وگا کے یا   انبر ہوزی بجھاوندے اگ پئے نے

نکلن لگی بھڑاس زمین دی بھی   سینے دوہاں دے ہن ٹھرن لگ پئے نے

لگے مانن سہاگ دی رات کوئی   بھاہ کئیاں دے برہوں دا سوگ ہویا

ایدھر رات تے دن نے پائی جھپّی

چکوے چکوی نوں اودھر وجوگ ہویا

رنگ لے تنڑی نیند وچ مٹھی نے   گلاں کیتیاں رنگ رنگیلیاں نے

لالی ہتھاں دی دس کے انبراں نوں   لادتیاں گھراں وچ نیلیاں نے

کیتے فرش دریائی دے دیویاں نے   رشماں چھڈیاں لال تے پیلیاں نے

جوبن یار دا ڈھلدا دیکھ کے تے   اودھر عاشقاں نے جاناں پیلیاں نے

پنچھے ہوئے پریم دے پیچ اندر — نکّے نکّے جیہے کھنب کھلار آئے

لاٹ بتّی دی پیار دی ڈور بن گئی

اُڈّن لئی پتنگ ہزار آئے

تیلا غماں دا پیا تریل نوں بھی — گھنڈ وِچ چوری گوری رون لگی

جیہڑے ساگراں وچوں وی لبھدے نہیں — اوہناں موتیاں دی برکھا ہون لگی

تاپ جنہاں نوں دُھپ دا چڑھ گیا سی — امرت اوہناں دے مونہہ وچ چون لگی

ہویاں گوریاں چٹیاں دُودھ وانگوں — سُوسُو پانی لے کلیاں نوں دھون لگی

کجھ تے کھِلے مخملی فرش اُتے — موتی ٹپراں لاے کجھ جھالراں نوں

رہندے کلیاں نے ہار تیار کیتے

باقی پھلاں نے ٹانک لئے کالراں نوں

بھاویں دولت قارون[1] دی خرچ کریئے — اوکھی صفت ہے شام دے پہنیاں دی

ٹُنکے ٹُنکے وِچ دِسدے نے چند تارے — لُوپے جھلک جد اوسدے گہنیاں دی

دلا چل ہُن دیکھئے لُکن میٹی — باگاں پپلیاں وچ خوش رہنیاں دی

لمپ بجلی دے کھیسیاں وچ پاکے — نکلی سیر نوں فوج ٹٹہنیاں دی

[1] اک مشہور دولتمند بادشاہ

شرف دیکھ کے باغ وِچ شام کالی — مینوں نامہ اعمال دا یاد آیا

کلیاں وانگ چُپ کیتڑا گیا ساں میں
کردا بُلبلاں وانگ فریاد آیا

چند چاننی

اِندر پری دی سیتلاں مہارانی — ٹھنڈ زمین دے کالجے پاؤن والی

نُوراں پری اوہ نور دی بھری ہوئی — سارے جگ نُوں درس دکھاؤن والی

پیڑے ریشمیں رشماں دے پہن چپّہ — نخرے نال اسمان توں آؤن والی

چوداں سال دی نڈھی دُودھ انگوں — چنّوں چودھویں رات سداؤن والی

آکے بیٹھ گئی دُنیا تے تخت اُتے — سکّہ اپنا سارے چلاؤن لگی

کِرناں سُٹ انھیرے تے نوردیاں
غلط اکھراں وانگ مٹاؤن لگی

سلہ کرم

جلوے قدرتی سُٹ کے زمین اُتّے — کندھاں کوٹھیاں نُوں نورو نور کیتا

کرناں ترچھیاں برچھیاں مار گئے تے — سارا کفر ہنیرے دا دور کیتا

نظراں پیاریاں ماریاں جھیڑے پاسے — اِکّ اِکّ ذرّے نُوں پکڑ کے طور کیتا

پانی ٹھنڈ بہشتاں دی حور ایسی — سورج والا بھی ٹھنڈا تنور کیتا

شوخ اکھ دکھال گئے چھپ چن چاتر — لُٹّی ہوش اسمان تے ساریاں دی

ٹیڈھی کرناں دی پگڑ ستارہ بانکی

مدھم کیتی سی لو ستاریاں دی

ایڈی طبع دی تیز لڈ کڑی ایہہ — جا جا پانی دے جگر وچ دھسّ دی سی

ایڈی بے پرواہ بسر لتھ چنچل — بیابان وِچّ نچدی ہسّ دی سی

ایڈی شوخ پہاڑاں دے سرے چڑھ گئے — پئی نکھرے حسن نوں دسّ دی سی

ایڈی لاج ونتی گوھڑے ستر والی — سورج دیوتے توں ڈر دی نسّ دی سی

کھیندی جاندی سی بوٹیاں نال کدھرے — کتے چھیڑ دی کانیاں کاہیاں نوں

کتے مکر دا جال کھلار کے تے

پھاندی پئی سی بھولیاں راہیاں نوں

ٹھنڈے ٹھار پوہارے نے انبراں تُوں — چھٹے مار سینسار نہال کیتا

جیہڑا یار سی یار دے کول بیٹھا — اوہنوں پریم اندر مالا مال کیتا

جیہڑا اگے وچھوڑے دا ماریا سی — بُرا اوس دا ایس نے حال کیتا

کرناں سُٹ کے اوس دی ہِک اُتے — زخمی کالجہ نیزیاں نال کیتا

ایسے چاننی چاننی رات ٹھنڈی — دل تے جگر سن میرے بھی ساڑ دِتے

گھور گھور کے انبروں تاریاں نے
میرے سینے دے زخم اُگھاڑ دِتے

لوکاں واسطے چاننی چین گھلی — میرے لئی انھیرا ایہہ گھل دِتا

ویلا بیتیا یاد کرا مینوں — مار نشتراں کالجہ سل دِتا

رسا ریشمی رشماں دا وٹ کے تے — میرے گلے اندر سو سو ول دِتا

درداں ملیاں میں مر چلیا ساں — آ کے باغ دی یاد نے ٹھل دِتا

دل نوں پکڑ کے نکلیا گھر وِچ وَندا — سارے راہ اندر گِن دا داغ آیا

جتھے مزے پیار دے لُٹدے ساں
میری قسمت نوں اگوں اوہ باغ آیا

کِتے بیٹھیاں اُٹھیاں ٹہلیاں میں کِتے پھُلّاں دے کول کھلو گیا ساں

کدی ایس پاسے کدی اوس پاسے کدی ڈنڈی دے موڑ تے ہو گیا ساں

اودھر جا چنبیلی دے پھُل توڑے ایدھر چنبے دی سُنگھ خوشبو گیا ساں

پھیر جا پر اولانگھ میں پچھاں مُڑیا جے کر اگھاں وّتے قدم دو گیا ساں

باغ وِچ وی گھاہ تے بوٹیاں تے لائی ہوئی بہار سی چاننی نے

پوڈر نور دا پھُلّاں تے دھوڑیا سی

چھان چھان اسمان دی چھاننی نے

ٹھنڈی چاننی رات دی خوشی اندر کِتے چڑھیاں گلاب نوں لالیاں سن

نہیں سن چھپے تربل دے پتیاں تے بھریاں موتیاں نال ایہہ تھالیاں سن

جدوں بلے ہوا دے آوندے سن کلیاں خوشیاں نوں لا ہوندیاں جالیاں سن

چمن اسطے پھُلّاں دے منہ سُندر جھک جھک دو ہریاں ہوندیاں ڈالیاں سن

کھڑ کھڑ موتیا ہسیا جدوں پیارا ہے سی چمک ایسی اِک اِک ڈنڈ اندر

تارے ٹٹ کے زمین تے آن ڈِگے

لگے داغ اسماناں تے چند اندر

سُورج مُکھی دے پُھل پئے ویکھدے سَن — کِتنے نرگس بیمار نُوں جُھک جُھک کے

داغ لالہ دے نرگس پئی ویکھدی سی — کِتنے اکھاں شہرِیلیاں چُک چُک کے

کِتے سوسن پئی چنبے نُوں دَسّدی سی — رنگ مسیاں دا نیڑے ڈُھک ڈُھک کے

کِتے کلی رویل دی تاڑدی سی — مولسری دے پُھلّاں نُوں لُک لُک کے

والاں وِچ ہَوا دی پھیر کنگھی — کِتے سُنبل نے زُلفاں سواریاں سَن

کِتے سُنبل پیاری نُوں پھاہون بدلے
عِشق پیچے نے پھاہیاں کھلاریاں سَن

اوتھے ہور کوئی نظر نہ پیا مینُوں — وِہندا رہیا میں کَلّا نظاریاں نُوں

کھڑے سرو شمشاد اُڈیکدے سَن — اوتھے اپنے پیاریاں نُوں

آیا یاد پیار جد بُلبُلاں دا — سُولاں جیاں پُھلّاں پیاریاں نُوں

پُھڑ کے نیند دا میر شکار کدھرے — لے گیا سی عاشقاں ساریاں نُوں

کیتا قہر سی جہدے تے چاننی نے — عاشق اِک میں اوس تھاں ہور ڈِٹھا

لیلیٰ مجنُوں دے بوٹیاں ہیٹھ جا کے
جان توڑ دا سُندر چکور ڈِٹھا

اوہنوں چک پوہارے تے اگیا ہیں | لہو اوس دی چُنج توں ڈھون لگا
مٹی جھاڑ کے اہدیاں پراں اُتوں | پانی اوس دے مونہہ وچ چون لگا
ویکھ ویکھ کے اوس نوں مچھیاں دا | سینہ جگر کباب سی ہون لگا
چھالے جگر دے بلبلے توڑدے سن | پھُٹ پھُٹ پوہارا بھی رون لگا
جلوہ چن دا ویہندیاں ویہندیاں ای | تڑف تڑف کے انت اوہ ہار گیا

سچا عشق چکورہ دا ویکھیا ایں
جان یار دے قدماں تے وار گیا

اوس دکھاں دے مارے دی لاش اُتے | جیبوں کڈھ رومال میں پا دتا
بوٹا لبھ سکھ چین دا اک پاسے | جا کے اوس دے تلے دبا دتا
اپنے پھُل چڑھائے میں چاننی دے | اہدی قبر نوں وچ لکا دتا
دیوے قدرتی اللہ نے بال گھلے | آ کے میلہ ٹٹہنیاں لا دتا
بیٹھا اہدے سرہانے مجور بن کے | گل حسن تے عشق دی سوچ دا ساں

نیلیوں دھون خیال سی عرش اُتے
تڑاں توڑ دا زمیں کھروچدا ساں

بُجھّی دُکھ دی پھیر اِک چانگ نِکلی   جھنوں سُن دُ بال ساہ بَیں مُک گیا

سڑی ہوئی سی درد دے نال ایسی   سُن ہکے پانی پوہارے دا سُک گیا

پَے گئی بھاج اَسمان تے تاریاں نُوں   چن بدلی دے ہیٹھاں لُک گیا

سہم نال ہو گئے سارے پھُل گچھا   مُونہہ ٹہنیاں دا تھلے جھُک گیا

نہیں سی چانگ اوہ جھنبنی اگ دی سی   جنہے جل کے اسماناں نُوں جھنبیا سی

راہو[1] کیتو[2] پچھاہاں نُوں اُٹھ نسّے

جگرا منگل[3] سنیچر[4] دا کنبیا سی

مینوں دِلے دے وِچ خیال آیا   ایہہ بھی دُکھی کوئی میرے ہی نال دا اے

وِچھڑ گیا ہے اِہدا بھی یار جیہڑے   تدے ڈھانڈری آہاں دی بال دا اے

چلو چل کے پُچھّیے سار اِہدی   محرم لبھ دا اپنے حال دا اے

دِل کے ڈاہڈا کلیجے نُوں تڑپیا مَیں   اوڑک لبھ لَینْدا جیہڑا بھال دا اے

بُوٹے ہار شنگار دے تلے ڈِٹھی   اِک اُجڑی نار مُٹیار بیٹھی

دُکھ کول کھلو تے پتّے ہستے سَن

اوہ پئی روندی سی زار و زار بیٹھی

---

[1] راہو [2] کیتو۔ ہمیشہ پُٹھی چال چلن والے ستارے نے۔ [3] منگل [4] سنیچر۔ بھیڑے ستارے گنے جاندے نے

اوہنوں کہیا میں دس توں بھاگوانے!   کی کجھ ماپیاں رکھیا ناں تیرا
بیٹھی باغ اندر کلّی وین پاویں   رہیا جگ تے کوئی نہیں تھاں تیرا
واسا شہر دا تینوں ای بھاوندا نہیں   ویری ہویا یا شہر گراں تیرا
دھاڑ ظلم دی کدھروں پئی تینوں   کسے حاکم نہیں کیتا نیاں تیرا
ایہ دیپک دی رکھدے وین تیرے   اگ پھلاں دے سینے تے بالنی ایں

کھارے سومیاں دا پانی پا، پا کے
کاہنوں نرگسی اکھیاں گالنی ایں

آکھن لگی اوہ؟ دساں میں کی تینوں   بڑی کھاں دے مونہہ وچ ڈھوئی ہوئی آں
پھراں ساس ور دل دی جگ اُتے   جیوندی جان وچوں میں موئی ہوئی آں
ہتھیں لوریاں جنہاں نوں رہی دیندی   اُنہاں واسطے اج میں کوئی ہوئی آں
اُنج تاں پنجاں دریاواں دی ہاں مالک   اج میں پانیوں دی پتلی ہوئی ہوئی آں
مٹھاں میٹ کے نکرے ہاں بیٹھی   ٹٹی ہوئی ستار رباباں دی

پچھی وات نہ جنہاں نے شرف میری
وے میں بولی ہاں اُنہاں پنجابیاں دی

پھُل

پھُل نوُں سویرے اَج باغ اندر آکھیائیں

تیری جیہی نہ جگ وِچ کسے تے بہار ہووے

دانال پھُل ہِل ہنجھُوں کیر تریل والے

کہن لگا سُن شروع دُکھاں والی وار ہووے

جمّ اجے چُک دا نہیں سُکدا نہیں نیر میرا

چھج پہلوں کنڈیاں دی میرے لئی تیار ہووے

تینوں اودوں سُتیاں وِگُتیاں نہیں ہوش ہُندی

دُھمّی ویلے وَچھیاں دی جدوں مینوں مار ہووے

وَچھیاں دے نال ہووے ڈال ڈال لال میرا

سُکّل تے ٹُوک پِنڈے مار نہ سہار ہووے

جے میں بھُلاں ہلاں جُھلاں اِدھر اودھر ذرا ہوواں

اگوں نیزہ مارن نوں تیار پہرے دار ہووے

پھٹی پھٹی جدوں ہوواں لوک آکھن ہسدا اے

دل میرا رو ندا پیا وچوں زار و زار ہووے

حسرت نہ سنبھالاں ٹُرت عاشقاں دے جتھے لنگھن

لے کے چھجاں نکھیاں نوں تیز جیویں آر ہووے

لاہون ہاں پت پت دل تے گھول چھڈن

میری ہوت انہاں دا ایہہ لاڈ تے پیار ہووے

کالے مونہہ والے نالے آن کئی دوالے ہندے

نوچ چوپ لیندے جیہڑا جوبن دا شنگار ہووے

سورج جیہا سورما بھی میرے تے چڑھائی کردا

نال نیزے والیاں دی فوج بے شمار ہووے

رچ رچ اُوکڑاں دے وچ جے میں بچ جاواں

اگوں سنیں ؟ ہور میرے نال کی کار ہووے

توڑ کے پھلیرا میرا سینہ سوئی نال وِنھیں

ہار جاندے لیکھ جدوں پھیر میرا ہار ہووے

اِکو رات موج مانیں گلے کسے لا لیا جے

دِنے پھیر کوڑیاں تے مِٹی پئی خوار ہووے

جدوں جاواں مُسکت تے کوئی تھکدا نہیں تُوں نہہ اُتے

اودوں میرا چکناں بھی مناں مُوہیں بھار ہووے

ایتھوں بھی جے بچ جاواں پاواں ہور دُکھ بہتے

ہوواں ہٹی ہٹی دی تے سامنے عطار ہووے

ڈوب میتوں ہین جدوں رُوح میرا کھچ دے نے

میں تے ہوواں غرق میرا عرق امرت دھار ہووے

بند بند گال دیندے تاں میں گلقند ہوواں

ہندی اسے بی مار جدوں راضی تاں بیمار ہووے

وسّاں تینوں عطر میرا کیہڑے وتر نال کڈھن

ہیٹھاں میرے ہاشیئے دی بالی ہوئی نار ہووے

کنڈے مُشٹنڈے بُرے جھُرے نُوں کوئی چھیڑدا نہیں

شرف میرے ورگیاں تے ظلم کئی ہزار ہووے

کنڈا

رہ گے کنڈھیاں باغ دے وچ پھلا
واہ ایہہ چنگیاں یاریاں گھولیاں نی

سوہنا دِتا ای بھنگرا اکھیاں دا
بھیت بھیت دِیاں بولیاں بولیاں نی

ٹُنکے سُٹ تریل دے سڑے ہوئے
ہائے ایہہ سینے وچ ماریاں گولیاں نی

رنگ رتیا جوبناں متیا او
میرے خون وچ کھیڈیاں ہولیاں نی

بارلے دُدّھ دے لہو چنگھا کے تے
تینوں پالیا پوسیا گھُنّیاں او

اج توں وانگ کوڑے لالو لال ہو گے

میرے جگر کلیجے نوں بھُنیاں او

چاکر ڈھُڈھ قدیم دا میں تیرا
کھُڑ چُک کے تینوں کھڈاون والا

تیرے وَل جے اُنگلی کرے کوئی
اُہدے لہو دے وچ ہاں نہاون والا

میرے جیوندیاں جگ دے وچ تینوں
کیہڑا جمیا اے ہتھ لاون والا

جے کر سچی نتار کے پُچھّپا ایں
چڑھ کے تیرے توں جان گواون والا

میرے دم دے نال ای جگ اندر ایہہ سب بلی ہوئی اے آدر بھا تینوں

پچھوں رو دیں گا ویکھ لئیں تین بھر بھر

آئی یاد جدوں میری وفا تینوں

چل کھوہ بنے تے پیلیاں ویکھ تے سہی کردا راکھیاں جتھے میں تھکدا نہیں

جیہڑے بنّے تے نوکری ہوئے میری اودھر نشٹھو بھی کدی کوئی تک دا نہیں

وچلا جیہڑے ٹلّج دا ڈول جا وے اُہدے چانے بھی لاہوندیاں ھکدا نہیں

پاواں بیڑیاں اوس نوں میں جیہیاں نس بھج اوہ کتے بھی سکدا نہیں

میرے جیہے وریام دی موڑ کھاو قدر پچھنی سہی کسے جٹ کولوں

جیہڑے بنّے تے گڈ دا واڑ میری

لوکیں لنگھدے نیں پرے وٹ کولوں

تیرا چڑھیا دماغ ہے عرش اُتّے لگی باغ دی جیہی ہوا تینوں

تیری کھنڈ گئی باشناں جگ سارے ہن تے باشیا آدے حیا تینوں

گلّاں ہور کرے والیاں کرنیاں ایہہ کتھے دسیاں سہج سبھا تینوں

مینوں بھلّاں دیناں کیوں گند ھیا سو ایہہ بھی کھول کے دیاں سمجھا تینوں

کنڈا ٹہنی دا لاہ کے رب نے   کنڈے پھل نوں اِک تھاں تو لیا اے

اُہدی نظر وِچ اِکو جیہے ہین سارے

اُہنے بھیت ایہہ اپنا کھولیا اے

اِکو جیہاں ہاں اندروں باہروں میں   مینوں لوکاں نے خوب پچھانیا ایں

اُہدی یاد وِچ گھڑاہاں دِنے راتیں   فانی جگ نوں مُڈھوں ہیں جانیا ایں

الف بن گیا ہو بہو آپ بھی ہیں   ایسا الف دے عشق نے رانیا ایں

مینوں رُتبہ ایہہ اوس نے بخش دِتا   سِر تے چھتر گلاب دا تانیا ایں

میرے ظاہر تے باطن نے اِک ہو کے   ایہو دُنیا نوں سبق سکھایا اے

جیہڑا اندروں باہروں اِک ہویا

اوس اِک نوں اوسے نے پایا اے

جے توں چنگا ایں مینوں کیوں بُرا کہیں   جے میں بُرا ہاں تینوں کی چنگیا او

تیرے نِرے سُہپّن نوں اگ لاواں   شُو کاشا کی تے خودی وِچ رنگیا او

بیٹھیں پھُل پھُل طرے نوں ویکھ اُچا   ایس سولی دے اُتے بھی ٹنگیا او

ڈِگے وانگ ہو ہارے دے سِر پہنے   اُتا نہہ ہنڈیاں جیہڑا نہ سنگیا او

کی ہو گیا شرف جے مونہہ کالا گورے رنگ والی مکّر چاننی نہیں

اوتھے عملاں تے فیصلے ہوگنے نے

رنگت ذات تے کسے پچھاننی نہیں

کوئل

بور پیا آ ڈالی ڈالی کوئل بولے کالی کالی

پینگھاں پیّاں ہر ہر بوٹے انبیاں لیندیاں پیڈاں جھوٹے

جداں سبز پوشاکاں پا کے کھڑیاں ہون حسیناں آ کے

کتن انہاں دے کانٹے لمکن نگ نے مردی ہل ہل چمکن

بُلّا جدوں ہوا دا آوے ہری پرا انبھل اؤں لہراٹے؟

جیوں مٹیار وجوگن کوئی نال وچھوڑے بیاکل ہوئی

راہ دیکھے پئی چڑھی چبارے کنت پیارے ہون سدھارے

ہووے سارا سبز بھراوا

اُڈّے ہرّاں دوپٹہ ساوا

رُت ایسا کوئی منتر پڑھیا ہر ہر بوٹے جوبن چڑھیا

ٹہنی ٹہنی کوئل پھر دی آس بنجی ہُن چوکھے چر دی

پتّہ پتّہ گلے لگاوے واانگ تپنگاں جان گھماوے

خوشیاں وِیچ کرے پکاراں لُٹّاں گی ہُن موج بہاراں

پکّن گے ایہہ انب پیارے ہیں جاوانگی دارے وارے

مالدیو دی لے کے مالا کلمہ پڑھساں قلمی والا

ٹپکے نوں ہیں کول بہاکے ڈکھ کھانگی چپّے لاکے

لنگڑے نوں میں روز دہاڑی چک ڈکھاساں لال پہاڑی

کھساں پھیر سہارن پریئے غیراں نال نہ چنّاں ٹریئے

مار کلاوے یار سندھوری چاہڑ لواں گی رنگن پوری

سینے لا لا سونفی توکی ٹھنڈی کرساں اگ چروکی

ساوی تار محبّت والی — وَٹّی ایسی کوئل کالی

اُنہاں اندر پے گئی جالی — زَردی اُتّے چھا گئی لالی

قُدرت گھولی گھنڈ نرالی — بھر گئے سارے کُونے خالی

اَگ لگن دی کوئل کالی — سینے اندر ایسی بالی

دُکھ ہجر دا گیا نہ سہیا — جگرا ٹُٹا صبر نہ رہیا

جبر چلایا توڑ۔ترا ٹاں — بل بل آیاں جگروں لاٹاں

لاٹاں نے اوہ رنگ دکھایا — جیب اُتّے پھڑ چھالا پایا

اودھر اُنہاں رنگ وٹایا — چڑھ چڑھ آیا حُسن سوایا

ایدھر چھالا چِل چِل کردا — اُنہاں وانگوں پِل پِل کردا

بتر بتر پئی کوئل تکّے — جیب نہ ہلّے بول نہ سکّے

باغی طوطے ٹُک ٹُک کھاون — لکھاں پنچھی موج اُڈاون

منہ رُوبالیں لوک لبھاندے — برفاں دے وچ لا لا کھاندے

پر ایہہ کوئل کرماں ماری — ہاوے ہوکے لوے وچاری

سُکّی ٹہنگے بیٹھی ترسے — خُون بھبوہے وچّوں برسے

ڈُبی ہوئی وِچ قیاساں ۔۔۔ لہراں پَین بَن اُٹھن آنساں

پِپّاں وانگوں چُنج پیاری ۔۔۔ مِیٹی ہوئی ہے ڈُکھیاری

چھالا اندر پایا ہویا ۔۔۔ موتی وانگ لُکایا ہویا

کھُوہ وِچ پے گئی اِہدی بیوا ۔۔۔ بھاگاں والے کھا گئے میوا

ویکھو اِہدا بھاگ نکھُٹا ۔۔۔ اَنب مُکے تے چھالا ٹُٹا

پھیر لگی ایہہ کرن پُکاراں ۔۔۔ بَنھ تصوّر والیاں تاراں

اوہو رونا اوہو دھوناں ۔۔۔ اوہو ہنجُوں ہار پرو ناں

اوہو ٹُہنی ٹُہنی بہناں ۔۔۔ اوہو وانگ سُدیناں رہناں

اوہو تُوں ہی تُوں ہی کہناں ۔۔۔ اوہو دُکھ ہجر دا سہناں

اوہو کارج اوہو پوکھا ۔۔۔ اوہو قسمت اوہو دھوکھا

شرف مٹا دے جھورا دِل دا

باہجھ نصیبوں کجھ نہیں مِلدا

ٹُٹی کلی

آکھ رہی ساں او دوں تینُوں ٹہنی نالوں توڑ نہ مینوں

ہُن کیوں ایہہ اپرادھ کما ویں پانی دے وچ پیا ڈُبا ویں

کوئے رکھ ہُن دُنیا چاری ساڈی ہو گئی کُوچ تیاری

لیکھ میرے سَن وسّ نہ تیرے ہر کھ رہیا اِک مَن وِچ میرے

ماں بہار - تتّی رَج جنیاں ہار ہوئی نہ سہرا بنیاں

نہ کوئی پرھیا ڈِٹھی رَج کے گُلدستے وِچ گئی نہ سَج کے

بن کے عطر نہ پہنچی ہٹّی نہ ہیں اُدھر کسے دی کٹّی

نہ میں ہسّی کسے ہسائی دا نہ میرے اُنگن آئی

نہ ہیں رَتّی تتّی وکھائی بھوراں توں نہ فال کڈھائی

بُلبل کولوں سبق جے پڑھدی تاں ہیں گور سما دے چڑھدی

جد میں کیتی بُھڑی بُھڑی اودوں تینُوں کُجھ نہ اُوھڑی

ہُن کیوں اَیڈا ہیج وکھاویں مَردی ڈے مُونہہ پانی پاویں

جیوں جیوں ڈُوبیں جھوڑا بہ تردا پَر نہیں چِت وچھوڑا جَردا

بے قدرا تُوں قدر نہ پائی لگّی اینویں توڑ گوائی

کِنّاں چِر ایہہ پانی تیرا ڈُک لوے گا مرنا میرا

بَس شرفؔ نہ مار ترڈنکے

ہُن ہِس ہوں گئی لٹے ٹھُڈنکے

بسنت

دُرجہ یار دا وَدّھ بھرا کولوں لوکی آکھدے ہَین جہان اندر

بِپتا بھیڑ اندر یار کم آوے یار ترّسے رَن میدان اندر

ہووے یار تلوار حمیّت والی سچّے پیار دِی سُندر میان اندر

اکّاں جاتے بھراٹھن یک ہندے   دُنیاں دسّن دی پئی اکھان اندر

بیشک ہون گے جگ تے یار لکھاں   اُصلے والا پر کوئی کہاوندا اے

قطرے نُوں سدّے رہن بے انت جیہیں

موتی کسے نوں رب بناوندا اے

ایسے تراں دا ہے اک یار میرا   سیّاں یاراں چوں اک سداؤن والا

دُکھ بھیڑے وچ بھیال سانواں   میرے مُڑ ٹکنے تے رتّ وگاؤن والا

ہسّن مُکھ تے سُگڑ سُبھا نگّھا   روندی پرِھیا نوں کلّا ہساؤن والا

بھانویں گھیو دا گھڑا بھی ڈُھل جاوے   تِل جتّاں اوہ بھرم نہیں لاؤن والا

جدوں ہندا اے چیت اُداس میرا   گلّاں اُہدیاں نال اہی پرچ دا اے

وہ نت مہر ملاپ وفا والی ..

کھلے دل دے نال اوہ خرچ دا اے

اِک دِن گیا سویرے میں گھر اُہدے   پنڈے جھُنجھنی ہوئی کجھ تاپ دی سی

جا کے دس نتھاں اکھیاں میریاں نے   ڈِٹھی گل ایہہ بڑے سراپ دی سی

گنڈھ نال اِک پنجرے وچ بُلبل   پئی دیناں دے راگ الاپ دی سی

رکھے ہوئے بنیرے تے کجھ ڈھینگر ۔۔۔ لگی ماکھیوں اُنہاں وچ جاپڑی سی
چُنج رکھ کے تار دے آسرے تے ۔۔۔ کُھلا چھڈ اُڈیک وچ اکھیاں نوں

بڑی چاہ دے نال پئی ویکھدی سی
بلبل آوندیاں جاندیاں مکھیاں نوں

آکے کسے خیال دے سپ زہری ۔۔۔ اُہدے کالجے نوں ایسا ڈنگ دتا
تڑف تڑف کے اوس ملوکڑی نے ۔۔۔ توڑ کچے وانگوں انگ انگ دتا
مار مار کے ٹکراں جوش اندر ۔۔۔ نال رت دے پنجرا رنگ دتا
ٹپ ٹپ کے وحشناں انگ اُہنے ۔۔۔ کُٹیاں تیلیاں تے پوش ٹنگ دتا
سکی گلی دی گھنبڑی جاپدی سی ۔۔۔ سہک سہک کے اُہدی زبان نکلی

نہ تے پنجرے وچوں اوہ نکل سکی
نہ ہی پنجر وچوں اُہدی جان نکلی

آگئی اُڈ کے اوس تھاں اک مکھی ۔۔۔ بڑے روہ دے نال سمجھاون لگی
رنج جھٹے تت کرمتے نی ۔۔۔ کاہنوں عشق نوں لاج ہیں لاون لگی
مر کے آپنے آپ حرام ہوتے ۔۔۔ گلے پھاہ قیامت دا پاون لگی

تیرے جیہے کئی ہور بھی ہین عاشق فی تُوں نواں نہیں عشق کماؤن لگی

ہویوں قید تے ہو گیا کی مویئے ایسے نزاں پریم پر کھائی ڈاہے

یُوسف وانگ پہلے بندیوان بن کے

پھیر تخت عزیز دا پائی دا اے

اکھاں کھول کے ہوش دے نال بہہ جا وسّاں حال ہین تیرے پیاریاں دا

تیرے پیار پریم دے ہیر دے نے لہو ساڑ دتا بھلاں ساریاں دا

ہوں پُھل گئی دیدیاں وچ میرے رنگ ویکھ کے کھٹّا وچاریاں دا

ڈیلے نرگسی پک کے ہوئے پیلے جاندا ٹھرک نہیں نظاریاں دا

پھُٹی بھُٹی ہزارے دا پھُل ہویا تیرے ہجر دی جھمبنی جھنبیا اے

رُت سُک گئی کھٹیاں مٹھیاں دی

ویکھ ویکھ کے کنب بھی کنبیا اے

آکے پونیاں پونیاں گندلاں تے جھڑیاں انج بسنت نے لایاں نے

سریں سونے دے پھُل تے چونک پاکے نُویاں وہٹیاں وانگ سجایاں نے

کھٹّے کپڑے پہن اناتھ کڑیاں یا ایہہ آشرم دے وچوں آیاں نے

نِکّے نِکّے جیہے پُھلّاں دے گُلدستے — بھیڑا کرن حقیقت نُوں وِدھایاں نے

سُورج ڈُبدے جاؤں ایہہ رنگ ڈِٹھّا — کِدھ کرناں دی زری لُٹا دِتّی

ہیٹھاں کھٹّی دریائی دا فرش کر کے

اُتّے سلہیں دی چپاننی لا دِتّی

ڈُوڈا انگ نچوڑیا سنترے نوں — گلگل روندی اے گل گل اُتّے

آکھے مالٹا پیا چکو درے نوں — چا قُور رکھ کے اپنے گل اُتّے

تھوڑا سارے جہان دا نظر آیا — نہیں پر تیت گلاب دی گل اُتّے

ڈری اپنے سیس دی چاہڑ دیئے — اکھی ہوئی پیارے دی گل اُتّے

مِدّا کی؟ کہ باغ دے وِچ ہُن تے — آئی ہوئی بہار بسنت دی اے

تیرے ہجر نے جگ دے کُھرے تے

دُھوڑی ہوئی وِسار بس انت دی اے

تارے میرے پیارے دے کھیت اندر — لگی پُھلّاں دی اَنج پھلجھڑی ہوئی اے

ہری ہری زمرد دی شال کوئی — جیویں تاریاں دے نال جڑی ہوئی اے

ڈرلی وانجھڑی رانی دی گئے گندل — گھڑ مار کے اس تاں کھڑی ہوئی اے

جیویں سَجری سَجری ووہٹڑی کوئی — نال اپنے کنت دے کرئی ہوئی اے
سُک گیا سی نوریا تاہنگ اندر — چِٹھی آ گئی اُوہنوں بُلاویاں دی

بن کے چنڈ بکریڈ دا ذبح کر گئی
پھر گئی گلے تے دَاتری لاَّدیاں دی

بُلبل رو کے مکھی نُوں آکھیا ایہہ — غُصے نال مینُوں تاڑن والیئے نی
باغاں بوٹیاں دی مایا لُٹ ساری — گلے ڈھڈ اندر واڑن والیئے نی
چوپ چپٹ کے پھلّاں دا روپ سُندر — سینہ بلبلاں دا پاڑن والیئے نی
نِکّے نِکّے پتنگیاں شوہدیاں نُوں — موم بتّیاں تے ساڑن والیئے نی
میری عمر دی کھسکوییا گنڈ نُوں کیوں — وَل گل وِچ پا پا نُوڑیا ای

کھنڈ کھنڈ کے اُکھڑے گھاہ میرے
کاہنوں سوختاں دا لُون دُھوڑیا ای

گھُمن گھیر دریا دے وِچ جا کے — بیڑی پَے جائے جِنہاں بے آسیاں دی
دِسّے ساہمنے کال دا دیو کالا — آس ٹُٹ جاوے سارے پاسیاں دی
بن بن بُلبلے ساہمنے پئے ٹُٹن — پھرے نگہ وِچ شکل پتاسیاں دی

تُوں ہی دسّ کھاں اُنہاں نُوں خُوشی ہووے　　کدوں جا پئی ہوراں دے ہاسیاں دی

تُوں ایہہ جانیاں پھُلاں دے سوگ اندر　　مَیں پئی رُتّ دے اتھرو سُٹ نی ہاں

اُمی جمی بسنت دی رُت آوے

مَیں تے شرف آزادی نُوں پٹ نی ہاں

کھریاں گلاں

دُہا اصل تلوار دا ہووے دُوہرا　　اصل نسل دے آدمی جھکدے نے

دیا گھُسیا کدی نہ ہتھ آوے　　چلّے تیر نہ جیبیوں رُکدے نے

اوکھی بنی تے نظر جُرا جاندے　　جیہڑے اکھیاں تے پہلوں چُکدے نے

دھوکے باز نہ کرن اقرار پُورے　　کیتے سخن توں مرد نہ اُکدے نے

عُمر خضر دی ہووے سُمندر تاں بھی　　ہنے جاوندے نال نہ کُکدے نے

گل وَانگراں سینے وِچ کھُب جاندے　　بول شعر ہندے جیہڑے ٹھُکدے نے

ست ست پیڑے بھانویں پاون اکھاں ہنجوں درد دے کدی نہ لکدے نے
جدوں لوبھے تقدیر دے کھل جاندے اودوں دھو سلگھنے ڈھکدے نے
چھپیاں کوں لوں لوبھے دا کجھ وگڑے انہویں بلبیاں وڈھدے ٹکدے نے
دولت دم تاں خرچیاں گھٹن دوتویں علم عقل نہ ورتیاں مکدے نے
بجھے اگ نہ مینہ وچ پتھراں دی لو ناں سمندر نہ سکدے نے

شرف اپنا مونہہ بیٹر لیندے
جیہڑے جن وتے مور کھ ٹھکدے نے

ودھوا دی اپیل

شاہی حاکماں سدا توں سکھی وسیں دکھاں والڑا سنیں بیان میرا
جمی گھر پتونتیاں ساہواں دے کیتا ماپیاں بڑا دھیان میرا
کچھڑ ماں دی گدبنگھوڑیاں دی موتی وانگراں چمکیا شان میرا

بیٹھی رہڑی کھلونڑی تڑی نسی — اوڑک لنگھیا سماں نادان میرا

سیاں گڈیاں پینگھ پٹوہلیاں دا — فیر دسیا نواں جہان میرا

میری زمین سی کھینوں دی بنی ہوئی

ہیسی تھال دا بنیا اسمان میرا[1]

چنگا ہندا جے اودوں ای مرجاندی — اوس دیہوں رنج و جھنبیاں ہیں

سوہنی عمر سی بودیاں پلکیاں دی — وال وال ہن غماں پرتیاں ہیں

اوڑک ونڈ پٹوہلڑے سکھیاں نوں — گڈھن لگ پئی چولیاں چنیاں ہیں

جدوں زندگی اودوں دی یاد آوے — مردے وانگ بے سرت جہی ہنیاں ہیں

پانی لاڈ پیار دا پا پا کے — ماں پیو ہوندا رہیا قربان میرا

گوہڑی چھتر چھاں مٹھیاں بیریاں دی

بوٹا عمر دا ہویا جوان میرا

انت گھڑی گڑمائی دی آن ڈھکی — مینوں ماپیاں نے ویاہ ور دتا

سولاں وریہے جس بوٹے نوں پالدے رہے — سو گھی کیسے دی اج اوہ کر دتا

چونک چھل پا سگن شتے تڑی نوں — سر تے پٹناں عمر دا دھر دتا

[1] زمین کھینوں اتے اسمان تھالی جیہا اے ۔

دِتّا اَج دِتّی ایڈی پیکیاں نے — گھر کُڑم دا بوہے تک بھر دِتّا

کلی توڑ سنجوگ دے باغ وِچوں — لے گئے چلیا کنت سلطان میرا

رہ گئے چانگراں ماردے ساک سارے

ہویا زندہ جنازہ روان میرا

میری ڈولڑی پہنچ گئی جدوں اَگے — گِردے آن گئے وہٹیاں بال ہو گئے

مینہ دا انگ وِدھایاں نے جھڑی لائی — سوہرے مُنڈراں دے وانگ نہال ہو گئے

بھکھیاں جُھنیاں چائے نال جِہنیاں — مکھ سس ننان دے لال ہو گئے

گھر سوہرے وسدی رسدی نوں — مینوں خوشی اندر چار سال ہو گئے

سس ماں دے انگوں ہتھیں چھاں کر کر — رکھے دھیاں دے وانگ دھیان میرا

سروں لاہ دوپٹڑا جھاڑ دی رہے

پیڑا شوق دے نال ننان میرا

ہن دی اکھیاں ہیٹ کے پئی ویکھیاں — نقشہ کنت پریم دے خواب دا ایں

ہر دم ویکھدا رہندا سی مکھ میرا — اوہدے لئی سیاں صفحہ کتاب دا ایں

گھنڈی گلے دی وانگ اج کھول دتا — نقطہ پیار دے گجھے حساب دا ایں

ہنیسی بوند تریل دی میرے لئی اوہ — اوہدے لئی ساں پھل گلاب دے ایں
نہیں ساں جاندی دکھاں دا ناں بھی ہیں — بنیا ہویا سی سورگ مکان میرا

جو کجھ بتیاں دنداں چوں آکھدی ساں
سوئی ہندا سی بول پروان میرا

اُچن جیت نصیباں نے ہار دتی — بازی سکھاں دی دکھاں دے ہتھ گئی
گھیرا غماں نے پایا پر کاروانگوں — گم ہو سہاگ دی نتھ گئی
کھوہیا رب نے کنت سلطان میرا — راج بھاگ والی گل کتھ گئی
پیڑے پئے رنڈیپے دے تن میرے — شال سگناں دی سیس توں لتھ گئی
جھکھڑ غماں دا جھلیا جیہا آکے — ہویا خوشی دا بوہل ویران میرا

پھکا چھولیاں توں لگی مرن فاقے
ایسا رب ہویا قہروان میرا

بھلا کس نوں ہیچ پیار کرنا — گل گل تے مار دی کٹ دی سی
سر دھون ہنیاں جے نال لیندی — پھڑ پھڑ میڈیاں ہیریاں پٹ دی سی
جے میں موہوں بھابیاں کہے ماں جی — سگوں گھنڈ یوں بگڑ کے گھٹ دی سی

لوکی رب دا نام اُشیر لیندے — تے اوہ اُٹھ لڑائی نوں جُٹ دی سی

لالا لُوتیاں چھیبیاں دے دے کے — دِتا توڑ نِناں نے مان میرا

اُوجاں مہنیاں دے تیر تیر کھا کھا کے

ہویا سرُو سریر کمان میرا

بُرکی ڈُھ جے کھنبوں کدی منگاں — فاقے لنگھدے سُن تن تن ڈنگ مینوں

کرکے مُونہہ کالا کِدھرے نِکل جاندی — مار گیا سی ہاں پیو دا ننگ مینوں

مرُٹی ہوٹی نوں ہور وکھاون لگے — اُتوں لیکھ بھی بیداں دے رنگ مینوں

کدی بُھل جے بُھکّاں نوں ہتھ پاواں — دِچوں مارے سپولیا ڈنگ مینوں

جے کر پڑھاں نماز۔ دُعا منگاں — ہو وے ہور دی سگوں نقصان میرا

ہکیسی مُلاں دی وڈ مسیت نیکر

اوہ وی ٹُٹیا ہماں گمان میرا

پیکے گھر وِتے جدوں وکھینی ہاں — میرے کناں اندر شاں شاں ہندی

ویہندی حال اَج وی لڈ گڈی دا — جیکر جیوندی جگ تے ماں ہُندی

ہُن تے قبر پر چھاواں بھی لبھدا نہیں — سر تے پیو دی کدی سی چھاں ہُندی

ملہ سپ دا بچہ

ڈاہڈے۔ ویرودی۔ آسر ابھین دا نہیں　　تھڑے ہوئے دی کوئی نہیں تھاں ہُندی

ملکر ہنگ وسّے کوئی وردیاں دی　　موت توڑیا جیہا تران میرا

ٹُنڈ مُنڈ کوئی ہُنداے دُکھ جیویں

ایداں رہ گیا کھڑا نشان میرا

جاوے جان نہ سُکھاں دا ساہ آوے　　میری زندگی موت دی بھین بن گئی

پھکی زندگی ورد بن لگدی سی　　پی پی غماں دے گھُٹ نشین بن گئی

ہور کم دی رہی نہ ہٹرن ماہجوں　　اُجڑے کھوہ دی نری لٹین بن گئی

دیوا عقل دا غماں نے گُل کیتا　　لگی بکڑ واہ کرن تے شودین بن گئی

توڑ تاڑ سریر دے پنجرے نوں　　لگا روح سی اُڈ کے جان میرا

میتوں پکڑ خود کشی دے جرم اندر

کر دِتا اے پلس چالان میرا

اگوں حاکم نے ایہہ نیاں کیتا　　دوہاں وریاں دی قید سنا دتی

نہ میں گئی بہشت نہ رہی دوزخ　　میری جان اعراف وِچ پا دِتی

لا کے ٹِل قانون دا بھُل وہنے　　کرڑی اپنے ولوں سزا دِتی

۵۲۔ دوزخ تے بہشت دے وچکار اک تھاں اے۔

پَر مَیں موتیاں وَالیا سَچ آکھاں　　میری ظُلم توں جان چھُڈا دتی

بھارت مات دے تاج دی قسم مَینوں　　جے کر دُکھاں وچ لَوّا امتحان میرا

کہے بتّی کروڑ دی دَسّوں اندر

نہ کوئی ٹاکرا کِتے انسان میرا

میرے دُکھ تے درد دی سطر وچوں　　دو وَرہیاں دی قَید ابہہ نیرہے اِک

سَتّ سو تہیہ دِن دی چکّی جھوونی ایہہ　　میرے وِنگیاں لیکھاں دا پھیر ہے اِک

پِیہاں جیل دے مَناں مُونہہ دانیاں دا　　میرے ہنجوؤں دے لوہل چوہن ہیرہے اِک

راتاں کالیاں جیل نواس دیاں　　بیتیے دِناں دی میری اُنشیر ہے اِک

چھیتی حُکم حضور سُناؤ مَینوں　　نِکلے گُھٹیا ہر کِھ ارمان میرا

کتے نیاں نوں تُسی وی بُھلناں نہ

کرنا فیصلہ نوں زبان میرا

لکھیاں جج نے بڑی دُکھیارہیں توں　　اَے پہ استری جو عقلمند ہووے

جیوں جیوں دُکھ تے اوکڑاں کرن ہلّے　　تیویں تیویں اوہ مگن اُنند ہووے

جدّاں سَپ دے مُونہہ وِچ ہوٹے موتی　　جیویں لفظ اندر ارتھ بند ہووے

اوسے طرح گرہست دے دُکھ اندر　　پتی برت دا رکھیا چند ہووے
کاہر دِل گرہست چوں فیل ہوویں　　ہے ایہہ فیصلہ اَج پہچان میرا
صِدق ۔ لاج ۔ کروایا ہے بری تینوں
پر ایہہ یاد رہے شرفؔ فرمان میرا

پیارے دے کیس

کالے کالے ناگ میںنوں ترڑے دِکھائی دِتّے
اُوہنے جدوں پانی وِچ اپنے نتارے کیس
لہراں دے کلیجے اُتّے چھالے پئے بُلبلے جیہے
ایسے ڈنگ مار گئے نے زہری ہنیارے کیس
موتی اودوں دسّ گئے اوہ جیہڑے کِتوں لبھّے نہیں
چھنڈے تے نخوڑے جدوں اوس نے سوارے کیس

عشق پیچا سرو اُتے جداں چڑھ جاوندا اے
لگ جیہے قد اُتے وِیندے تیوں نظارے کیس

پچھیا میں بدلاں پچے چند کداں آوندا اے
جھٹ پٹ مکھڑے تے اوس نے کھلارے کیس

کنگھی دیاں دندیاں چوں لنگھ کے صفائی نال
کٹیاں دے کلیجیاں تے پھر گئے نے آرے کیس

کنگھی وِچوں نکلے تے کنڈلاں دے وِچ پھسے
میرے وانگ چکراں چ پئے دکھیارے کیس

اِک اِک سطر اودوں پڑھاں لیکھاں کالیاں دی
شیشے وانگ مار دے نے جدوں لشکارے کیس

میرے وانگوں پھٹے ہوئے اکھاں سُرمیلیاں دے
پٹیاں دے وچ پئے مارن چمکارے کیس

میچا اُہدے قد دا سی پچھوں کنڈی لین لگے
ایسے اِی کُھنامی وِچ بنھے گئے وچارے کیس

موتیاں دی واوڈی اُتے۔ کنج وانگوں لگ ڈی اے

کالے کالے سپ مارن شوکراں شنگارے کیس

ابر رخ دیاں ذریاں نے چند ایسا چاھڑیا اے

اُڈ اُڈ توڑ دے نے انبراں توں تارے کیس

ڈنڈی راہوں لنگھ۔ پائے کنڈل کنولیاں چ

خبرے؟ کی کی آکھدے نے پئے میرے بارے کیس

پرے دی ہوا وچ سپ جیویں جھول دا اے

گل نال لیندے تویں گلھ تے ہلارے کیس

دنے رات، ہک اُتے لیٹدے تے ہیلدے نے

کالے کالے والاں والے کِسے دے پیارے کیس

شرف ربی عشق دی کمند ایہناں وچ ہووے

کھڑدے مجازی وچوں ہر دے دوارے کیس

پیارے دی لاج

بیڑی اُتّے لگّا ہویا
لوہا پانی اَگّے رِڑیا

سُن او بیلی سُن او یارا
ایہہ کی پھڑیا توں ورتارا

لکڑ نوں توں چُک کنڈھاٹے
پھِر وا رہنا ایں رات دہاڑے

وَتّ سوہّنے دیس پھراویں
چاہئیں چاہئیں سیر کراویں

لکھ مناں بھی ہووے بھاویں
بھار نہ جانے تھلّے ساویں

اَگ جے اوہنوں لگّی ہووے
لہر کلیجے اُٹھ کھاوے

واہو دھائی نسّا جاویں
جا کے اوہنوں جھٹ بُجھاویں

پاٹے جے اوہ نال دڑیڑاں
میلیں اُہدے پھٹ تریڑاں

ہووے دِلدی ساک سہیڑی
بھرم بھار نہ رکھّے جیہڑی

لہراں چِیرے مارے مُکّے
سِر تے چڑھ چڑھ ناراں ٹکّے

ہو کے پاک پوِتر پانی
رنج نکھّد سہیڑی رانی

میں جے تینوں سوڑا دکھیاں   دھرتی اندر ماراں میکھاں

چھیک نے مینں دے سینے پاواں   تینوں باہر کڈھ لیاواں

میرے پاروں ملن نظارے   دکھیں سورج چن ستارے

سارے منّن لوہا میرا   کھنڈہ کریندی آدر تیرا

تاں وی میری قدر نہ پاویں   لکڑ کولوں ہیٹھ بہاویں

اُہدے نال یرانہ گُوھڑا   مینوں سمجھیں رُّنا ہنسی چُوھڑا

میں جے تیرے نیڑے ہوواں   ہتھ عمر دے جانوں دھوواں

میں تاں ملنے آواں تینوں   توں وہناں وچ دوھڑیں مینوں

ایہہ چنگا انصاف نتاریں   مینوں ڈوبیں اوہنوں تاریں

ایہہ گل اج میں پچھاں تینتھوں   کس جگ دا تیں بدلا لیتھوں

پانی نے ایہہ کیہا اگوں   مغز میرا کیوں چٹن لگوں

میں اوہ دونویں مڈھوں بیلی   جیونکر گذرے مجنوں لیلی

کیہکر لگی ساڈی یاری   اوہ بھی گل سناواں ساری

جد بندے نوں عقلاں آیاں   ساڑن لگا ایہہ چترایاں

وِچ بکبے ایداں مویا　　رَبّ ولّوں رانکاری ہویا

تد ایہہ قُدرت دے مَن آیا　　بنّدے جیہڑا مان وِکھایا

ایداں ایہدی بُھل گواواں　　اِک نُقطے نُوں کھول وکھاواں

اِک ذرّے وِچ دُنیاں ویکھے　　مَان تُرٹّن کر کر لیکھے

نِکّا جیہا تُخّم نمانا　　سَٹ دِتّا اِک قُدرت دانہ

جد ڈِگّا اوہ دھرت وِچارا　　مَیں پانی ایہہ ڈِٹّھا کارا

دَگ دَگ تُرت سلابہ پہنچائی　　کُولی پولی دَھرت بنائی

نِکّا جیہا اوہ جاتنک جایا　　نرم وِچھونے وِچ سوایا

اِک دِن اَیسا ہُمّس ہویا　　سُتّا پیا اوہ اُٹھ کھلویا

باہر آیا بدَن انگوُری　　لیرڑے پا کے کھیا کپُوری

ٹھنڈے بُٹّے جُھلّن لگّے　　مِیٹھے پَتّر کُھلّن لگّے

مَیں وی خوشی مناون لگّا　　موتی پکڑ لُٹاون لگّا

مُدّا کی مَیں آوندا رہیا　　روٹی ٹُک پچاوندا رہیا

پِینگھ جوانی دِتّا جُھوٹا　　دِناں اندر اوہ ہویا بُوٹا

حسن اُہدے اوہ دھمّاں پایاں   لکھّاں لگراں مگر لگایاں

گوُھڑے پتّاں تنبو تانے   راہی پاندھی چھاواں مانے

دیکھ جنوراں من بھرماتے   کئیاں نے چُک گھر بنائے

آنڈے دِتّے نبچّے ہوئے   ماں گئی چوگے جد اوہ روئے

پتّا پتّا پھُٹا کھڑکایا   لوری دِتّی گڈّا پایا

قُدرت کیتا ایسا خیلا   بنیا اوڑک رُکھ رنگیلا

دِتّی ایسی مت خدا نے   کھولے اونہیں فیض خزانے

پھُلّ کھڑائے ایسے مِٹھے   سومیں شہد جنہاں وچ ڈِٹھے

بھور گیا تے مکھّی آئی   اِک تُرایا اِک بٹھائی

ودّھ ودّھ دونہہ دی ٹہل کمائی   اوہنوں عطر اوہنوں مٹھیائی

پھُل ہرے جاں اُتّے آئے   آن جنوراں جھُرمٹ پائے

نے کرناں توں رنگ رنگیلے   کیتے سارے رتّے پیلے

پکّے گھچّے لٹکن میوے   جیہڑا آوے اوہنوں دیوے

دُکھاں اندر خوشی کریندا   اِٹاں کھاندا میوہ دیندا

آکڑ اوہنوں کدی نہ بھاوے — پھل لگے تے نیوندا جاوے

حال تینوں مَیں جھدا کیہیا — وِرلا لبھّے اوہو جیہا

ساڈے سُگڑ سُچتر دانی — سی اوہ میرا پکّا جانی

ظالم تینوں رحم نہ آیا — اوہنوں بھی توں وڈھ مُکایا

اَیڈے دُکھ مُصیبت جر کے — پالاں جس نوں مَیں مر مر کے

جے توں اوہنوں ڈھ گواویں — میتھوں دس نفع کی پاویں

کیوں؟ نہ تینوں ڈونگھے ڈوباں — گچّی پھڑ کے گارے کھوباں

مونہہ اوسے دا ہُن وی مارے — پھِر دا رہیں توں تاں ہی سارے

جے توں کاکا! نظری آویں — پھیر بھلا کد سُکّا جاویں

لاج اُہدی ہُن مارے اَڑیا

شرف جہدا توں پلّہ پھڑیا

سائیں دے درشن

دُنیا دار اِک بھگت نُوں کہن لگا ــــ جے کر عرض اِک کرو منظُور اوئیں
تاں مَیں ہِر دیوں حال کُجھ کھول دَساں ــــ ڈَلاں چھلاں دے بناں حضُور اوئیں
اوہنے کہیا گرہستیا مُورکھا او ــــ بُہتے سَاڑ نہ عقل شعُور اوئیں
اسی کِسے دی چیز دے نہیں لوبھی ــــ تیرا کراں گے کم ضرُور اوئیں
کہیا اوس نے بھگت جی لال ہو ہو ــــ غُصّے وِچ کیوں بنو تندُور اوئیں

اوس رَب دَا پتہ کُجھ دِیو مینوں
جنہوں کیتا ہے تُساں مشہُور اوئیں

جا جا تیرتھیں ٹُبے مَیں تیر کھادے ــــ ٹکّے جا جا سیس جھکائے نے مَیں
کر کر آرتی بیس توں چڑھے چکّر ــــ سجدے کردیاں متّھے گھسائے نے مَیں
پائی بڑی ہتّھکڑی ہے تسبیاں دی ــــ گلے جنجُو دے پھاہ وی پائے نے مَیں

کِسے طرح اوہ رِیجھ کے درس دیوے ۔۔۔ کئی رُوپ تے سانگ وٹاﺅندے نے ہیں

پر اوہ کِتوں نہیں لبھیا اُج تیکر ۔۔۔ ہو یا پَینڈیاں وِچ ہاں چُور اَیویں

ایہناں وید کتاب دے پنتھیاں دا

بَنیا رہیا مَیں سگوں مزدُور اَیویں

رُبّی بھگت نے اوہنوں ایہہ کہیا اگوں ۔۔۔ غُنچہ دا باہجھوں کدی پُھلدا نہیں

دُدّھ جمدا کدی نہیں جاگ باہجھوں ۔۔۔ سُفنہ نیند باہجھوں کدی کھُلدا نہیں

مینہ باہجھ نہ پُنگرے رُکھ بُوٹا ۔۔۔ مُشک[۱] سڑن باہجھوں کدی ہلدا نہیں

چانن باہجھ ہنیر نہیں دُور ہُندا ۔۔۔ بناں پانیوں کپڑا دھُلدا نہیں

جیویں بناں ملاح دے نَین وِچوں ۔۔۔ کنڈھے لگدا کدی نہیں پُور اَیویں

اوسے طرح اِی گُرو تے پیر باہجھوں

ڈِٹھا جاندے نہ اوس دا نُور اَیویں

ونگ وس للاری دے کون گاکھے ۔۔۔ جِہدی لیلا دا انت نہ آوندا اے

بَن گے بنسی اوہ کِتے کرشن جی دی ۔۔۔ رادھا جیہیاں نُوں پیا ترفاوندا اے

پُڑدے پاوندا کِتے دروپدی دے ۔۔۔ کِتے کھمبے چوں درس وکھاوندا اے

[۱] کستوری

کتنے جٹ دی اڑی تے نیوں نیوں کے — بھوجن پتھر نوں پیا کھوآوندا اے

کتنے بھگت سرنگی جیہے رکھیاں دے — دیوے ڈوب تپسیا دے پورا ایویں

کدھرے سجن جیہے ٹھگاں دا بن سجن

کروا بھگتیاں نال بھرپور ایویں

کسے دید دے کدے نہ ہون اچھّے — پھٹّے ہوئے جو اوس دے بان دے نے

پوری پوری کٹوا کے دیہہ پیاری — موج اوس دی گلی وچ مان دے نے

کئی اوس نوں جگدیاں کوہتاں چوں — چڑھ ہکے چر کھیاں اتّے پچھان دے نے

تتّی لوہ نوں کئی اوہدی دید بدلے — سیج سورگاں دے پھلاّں دی جان دے نے

اے پر رہبرل باجھ جے لبھ جاندا — اوہدے ملن دا راہ دستور ایویں

مور چھل کیوں جھلدا کدی بالا

پھڑ دا کیوں مرد ا نہ تنبور ایویں

اوہدے حسن دا دارو اے تیز ایسا — عاشق وہندیاں سار بے ہوش ہندا

سیس کسے دا اُڈّ دا وانگ کھدّو — دکھ کسے نے بنڈے توں پوش ہندا

اوہدے جگدے لوتیاں لاؤن جیوں جیوں — تیوں تیوں دونا ایہ عشق دا جوش ہندا

سلہ بھیڑ بھبڑکا

موتی بھید دا سانبھ کے رکھدا اوہ — جیہڑا سِپ وانگوں پردہ پوش ہُندا

نستوئی لا کے شرع محمدی دا — سُولی چاہڑیا نہیں منصور اَیویں

اُس پھل الٰہی دی واشنا نوں

کھوہن لگا سی وانگ کافور اَیویں

اوہنوں چودھویں رات دے چند وانگوں — سانواں سارے جہان دا پکھ ہووے

بھاویں شاہی محل دی ہووے بُوہی — بھاویں منگتے دی جُھگی دا اگھ ہووے

اوہدے ذرّے نوں کدی جے چُھپے چھلتر — اُنہیں گرہن وِچ سُورج دی اکھ ہووے

نہیں اوہ ہیچلا سیّداں براہمناں دا — نہ اوہ شودراں نالوں ای وکھ ہووے

ذات پات دیاں سوہل براہلاں تے — بیٹھے آہلنے گھت مغرور اَیویں

جھکھڑ موت دے اِکو اِی بھوئیں اندر

اوڑک رولنے نے وانگر بور اَیویں

پتہ اوس ہر تھاویں دا کی پُچھیں — ہر ہر شے اندر اوہو ٹہکدا اے

کتے پھل بن کے جھوٹے ٹہنیاں تے — بن کے واشناں کِتے اوہ مہکدا اے

کتے بھوراں دے وِچ اے مست پھردا — کتے بلبلاں وِچ اوہ چہکدا اے

کتے دیویاں وچ پرکاش کردا
کتے بھنبٹاں وچ اوہ سہکدا اے
شرفا وہنوں سجا کھیاں کون آکھے
اوہدے متھے جو مڑھے قصورا ایں
اوہ تے گھنڈیوں وی نیڑے وسدا اے
توں کی لبھدے رہندے نے دورا ایں

پھل اپنے پرچھاویں نوں

رہ گیا کلّا ندی کنارے
اڈ گئے میرے ساتھی سارے
کر کر چھوہلی پہنچے اُگے
عطر سبھنے جا ذہنیں لگے
ہار بنے کوئی قسمت والے
بانہواں پایاں گلے دوالے
نال میرے جو جمیاں پلیاں
پھل لبیاں اوہ سندر کلیاں
میں ہن واجاں ماراں تینوں
دیئیں جواب پیارے مینوں
شیشہ دسہندا جان نہ مینوں
میں تے پیارے ویکھاں تینوں
دوروں دوروں کریں اشارے
دیویں صاف جواب پیارے
آجا دو توں رل کے بہیئے
حال دکھاں دا سنیئے کہیئے

بے شک ہے ایہہ چنگے مینوں
میری وی ہے اُلفت تینوں

جدّاں مینوں صبر نہ آوے
اوداں تینوں چین نہ بھاوے

گیا پھلیرا رہیا نہ مالی
باغ پیا ہے سارا خالی

پھر بھی توں نہیں آکے مل دا
کیڈا ہے توں پتھر دِل دا

توں نہیں آئوندا میں ہی آواں؟
آکے تینوں گلے لگاواں

آمیں نے لاں جھٹ کلاوے
باجھ ملاپوں صبر نہ آوے

تانگھ لمّی تے عمر نہ اوڈی
بھر بھر جاندی مڈھوں ڈوڈی

گل سُنی جد دانے ساری
رُت اگے جا روئی وچاری

آگئی رُت بہار پیاری
فوج پھُلاں دی لے کے ساری

ہر ہر آن کروںبل کڑکی
کلی کلی نے کھولی کھڑکی

آکھ مُونہوں- میں آیا یارا؟
ایدھر ٹُٹّا پھُلّ وچارا

پیار نے تانگھیں مار کلاوے
پانی اندر رُھڑیا جاوے

لہراں دے وچ رَل گئے اونویں
اِک ہو گئے اوہ دلبر دونویں

پتھر دا وٹہ

مُنّجے دے پڑاوے تھلّے وٹّا اِک ویکھیا مَیں

دو رو پیا ہاواں والی ڈھانڈری سی بال دا

پُچھیا مَیں اوس نوں کی؟ ہو گیا اے دس تینوں

جھون دِتّا دِل ہے توں عرش تے پتال دا

مار مار چانگراں تے اُبھے اُبھے ساہ روکے

دِتّا ایہہ جواب مینوں اوس نے سوال دا

دے دے آزادی مینوں دے دے آزادی ہُن

سہیا جاندا بھار نہیں غلامی دے جنجال دا

پھیر اوہنوں کہیا مَیں پہاڑاں دیا پتھرا اوئے

تینوں بھلا لاہ کی آزادی دے پلال دا

کدّھ کدّھ چنگیاڑے مُونہہ وِچّوں اَگ والے
کہن لگا سُنی ؛ میتھوں قِصّہ میرے حال دا

ٹوٹے ٹوٹے کیتا میرے نال دِیاں بیلیاں نُوں
ماریا ہتھوڑا کِسے وَیری نے کمال دا

لُون مرچاں لگدے نے کِسے دیاں پھٹّاں اُتّے
چکّی پیا پِسیدا اے کوئی میرے نال دا

دِتّا اے جو کھنڈیاں دے وِچ کٹیاں پیاریاں نُوں
وِچھ وِچھ فرش اُتّے اوکڑاں کوئی جال دا

ساڈے ٹھیڈے نال جیہڑا کل پیا ڈِگ داسی
اَج سانُوں مِدّھ اوہو آکڑاں دِکھال دا

مَیں بھی دیس آپنے دے وِچ جے آزاد ہُندا
وِہندوں مینُوں پھیر تُوں وی دیس کی مَیں ڈھال دا

ہری بھری بھاگاں والی ایسی ہُندی گدّ میری
ہیراں فیروزیاں نُوں جھولی وِچ پال دا

سَت سَت بادشاہیاں بھانویں وِک جاندیاں بھی
فیر بھی نہ مُل پَیندا اِک میرے لال دا

میرے مُونہوں تھکی ہوئی لال لال تھک نے دِی
بُوتھا کدوں ویکھناں سی تیرے جیہے کنگال دا

فیر مینُوں کہن لگا آپ بھی آزاد ہو جا
کھہڑا چھڈ میری بھی غلامی دے خیال دا

شرفؔ ایہہ اٹلّ گلّ رَب دی بنائی ہوئی
ذرّہ ذرّہ قُدرت دا آزادیاں نُوں بھال دا

پردیسی

واہ وا دیس پنجاب پیارا	ہر ہر ذرّہ جیہدا تارہ
جد کوئی بندہ وطنی ملدا	کھڑ جاندا اے غنچہ دل دا
جیُوں جیُوں اوہ خبراں دَسّے	تیُوں تیُوں ہینہ خُوشی دا وَسّے

اکھاں وِچ محلّے پھردے — دِید وچھُنّے دِیدے چردے

جد کوئی وَل وطن دے جاوے — دِل وِچ ڈاہڈی سدّھر آوے

قیدی پنچھی وانگوں تڑفاں — آن اُداسی لاہوے لڑفاں

دِل سِینے وِچ پھڑپھڑ کردا — چلّے وَس نہ ایس بے پَر دا

مُونہہ اُدا میں ہٹ ہٹ تکّاں — اُنج زبانوں بول نہ سکّاں

اُوّاں بَل بَل اُٹھن سِینے — وِچھڑ چلّے یار نگینے

بھاگ جنہاں دے گھرے سوَنّے — چلّے دیس پیارے وَنّے

جِتّھے بُھڑکے ہسّے کھیڈے — دَوڑے نبھّے کھادے ٹھیڈے

مِیٹ اکھاں نُوں "لُوں سلایاں" — ایدھر اودھر جتّھے لنگھایاں

جتّھے کھیڈی کھیڈ ایانی — "آنڈا چھوہ آنڈے دا پانی"

جتّھے "بھنڈا بھنڈاریا" والی — کھیل رچائی سُندر عالی

جتّھے "کھیڈی کھیڈ شُپاکی" — کوٹلے لائے نال چلاکی

جتّھے "گلّی ڈنڈے" کھیڈے — ٹُل لگائے وِنگے ٹیڈھے

جتّھے آیاں کُل چِتراں — "چِیچو چِیچ گنڈیریاں" پایاں

ہائے اوہ وطنی دُکھ نرالے — "جُنڈ پرانجل" کھیڈن والے

"ڈو ڈو ڈِک ڈِک" سُندر جوڑی — جھِتّے بَن گئی ساتھی گھوڑی

ہائے اوہ وطنی سُوئے نہراں — تَرے جھِتّے ساں بَن بَن لہراں

آکھ مائی دے "کچرے کوڑے" — جِنہاں اندر بھِجّے "دَوڑے"

"ٹُھڈیّاں چھالاں" "مُڑدے تاری" — ٹُبّی لاؤنی لَمّی ساری

اُچّے اُچّے محل مُنارے — اکھّاں انّدر پھِردے سارے

ایہہ دِل آکھے مار اُڈاری — جاپہنچاں مَیں اِکّو واری

کَچھ لَوے یا زمین تَناواں — پھوراکھّی دی اوتھے جاواں

سَنگی ساتھی بیلی پیارے — جاکے گلے لگاواں سارے

کی آکھاں کجھ وَسّ نہ چَلّے — پاسے لُوساں کر کر ہلّے

شرف بہشتی موج بہاراں

وِیس پیارے اُتّوں واراں

ماہی دی سِک

بُوٹے نوُں مَیں پانی پاواں — گیت ماہی دے نالے گاواں
پُھٹّن کلیاں نِکلن پُتّے — ماہیا تینوُں خیراں سُتّے
کُونبل کُونبل پئی سُہاوے — پیارا سَاڈا ٹُھم ٹُھم آوے
سُکّا پتّر ورتی زردی — کَنت پیارے تیری بردی
نازک ٹہنی لوَے ہُلارے — راہ ویکھاں مَیں پئی چُبارے
دے خوشبوُآں پُھل رنگیلا — سُک سُک ہوئی جانی رنتیلا
مُڑ مُڑ باغیں رُتاں آیاں — توُں کیوں ماہیا ڈیراں لایاں
ڈالی ڈالی بھوَرا پِھردا — تیرے باجھوں جیُوڑا گِھر دا
پُھل کِھڑادن بُتّے چُل چُل — مَینوُں اُٹّھن اَدّاں بل بل
رسّ پُھلاّں دا چوُپے مکھّی . پھڑکے میری کھبّی اکھّی

پانی پاؤندیاں چھٹی آئی ۔ چھم چھم کے تے سینے لائی
پرسوں ساڈے ماہی آؤناں ۔ رُت خوشی دی پھیرا پاؤنا
اودن رنگ وٹاون گئیاں
ایہہ کلیاں کھڑ جاون گئیاں

بُوٹا تے بدّل

لا لا مینوں جھوٹھے لارے ۔ ایڈے لمیں سمیں گذارے
جند لباں تے بھانویں آئی ۔ پر نہیں اجے اڈیک بھلائی
کالے کالے کیساں تیرے ۔ دل میرے تے پائے گھیرے
تیرے باجھوں شام سلونے ۔ ہنجو میرے کس نے دھونے
جاندی وار خوشی وچ آکے ۔ جد توں ہٹیوں پینگھے جاکے

نیلا جیہا گھنڈ ہٹا کے   لالاں ورگے بُل مُسکا کے

بجلی ورگے دَند وِکھا کے   ایہہ گل مینوں گیؤں سُنا کے

یاد رکھیں نہ بُھلّیں مینوں   سَو سَو واری مِلساں تینوں

جد میں تینوں مِلنے آساں   سِپّاں دے مُونہہ موتی پاساں

جھڑی لگا کے رحمت والی   دھوواں گا مَیں ڈالی ڈالی

چوکھا چِر مَیں کیتا جیرا   ہُن وَدھ وَدا سا تُٹّا میرا

لا گیئوں ایسے سُکے لارے   رتّاں پی پی سمیں گُذارے

ہجر تیرے وِچ سُکدا جاواں   جھڑ گئے پتّے گئیاں چھاواں

کوئی کوئی پتّا سُکّا کھڑکے   ساہ نکلے ہُن سگوں اَڑکے

بھُر جی ٹِنگاں مارن دَھاڑاں   رہیا ماس نہ۔ دِسّن ہڈیاں ناڑاں

ڈر دا جو سی سُورج تیتھوں   ہُن اوہ بھاگ لگے لیندا ایتھوں

وِہندا مینوں تکھی اکھے   بال انگیٹھا سر تے رکھے

دُوتی کردا بھیڑے چالے   تیر چلا وے کِرناں والے

کی کی دَسّاں کھول سیاپا   دُنیاں وِچ ہاں مَیں اکلاپا

پھڑڑ دا ہتھ نہ دردی کوئی — سر اُتے کوئی چھاں نہ ہوئی

"بھاں بھاں بلیاں" کھیڈن والے — دِسن نہ ہن اوہ مونہہ کالے

پھُلّے پھُل۔ نہ کلیاں کھڑیاں — اُدھر لتھّے پتّر پڑپال

بُڑک بُڑک کے طوطے چِڑیاں — کھدُّوں وانگ اگیرے رِڑھیاں

سچ آکھاں میں ایس زمانے — مطلب دے نے کُل یرانے

میں اِک ٹنگا نت کھلو کے — کراں دُعاواں ہردم رو کے

بدلے تیرے ایڈا رو واں — جدھ میں رونداں بے سُدھ ہوواں

دیکھ تریل وچاری روندی — مونہہ میرے وچ پانی چوندی

اوہو اِک سہیلی تیری — دُنیا دے وچ دردن میری

اوہ وی سورج کولوں ڈردی — چوری چوری کاری کردی

اُوہنے ہور جتن کی کرنے — جیونا میرا تیرے پرنے

ندّیاں کھوہ سمندر سارے — میرے لئی ایہہ ہین نکارے

چھم چھم کردا جانی آ جا — آکے میری جان بچا جا

گھر عیزاں دے گجّیں گھڑکیں — ہسّیں وسّیں نچّیں بھڑکیں

دُوروں دُوروں پیا ترساویں ساڈے ویہڑے پیر نہ پاویں
اِک اِک گھڑی کرونبل میری مُکّی اَجے اُڈیک نہ تیری
ہچّھا جانی ہچّھا پیارے رہن سلامت تیرے لارے

بھانویں رتّ جگر دی پیواں
پر میں اِہناں اُتّے جیواں

کلی تے تارا

آجا پیارے سُنْدر تارے نہ لا لارے بیتے وارے
سِینے ٹھارے ہوتے نظارے

سوں گیا مالی باغ ہے خالی رات وی کالی سب دے والی
کھولے بارے پاسے چارے

زوراں متّے - ہل ہل پٹّے
لڈّن - کپّتّے - خیراں سُتّے

ایس بہارے - لاہ ڈر سارے

پریم ودھائیے - نین لڑائیے
تار بنائیے - پینگھاں پائیے

ہردے دوارے لئیے ہلارے

نوری سایا - تن تے پایا
حسن سوایا - چڑھ چڑھ آیا

جاواں وارے - ہتھ پسارے

ہردم چاہواں ہیں اُڈ جاواں
ایہہ غم کھاواں - کیکر آواں

کھنب نکارے - قفسئیے بھارے

ہنجوں تیرے - موتی میرے
اُڈ سویرے دانے کیرے

ہتھ شنگارے رہے کھلارے

پئیدیاں لتّاں آویں رسّاں
کھڑ کھڑ ہسّاں اُجڑی دسّاں

شرف چبارے - گھڑی پکارے

پھُل تے طوطا

طوطے نوں اِک آکھن لگا — پھُل گلابی رو کے
کیوں توں میری قدر نہ پاویں — ایڈا عاقل ہو کے

ساوے ساوے کھنّب تیرے ایہہ — ایسے سوہنے لگّن
ہِل ہِل ساوے پتّیاں وانگوں — دِل میرے نوں ٹھگّن

چُنجھ تیری تے میرے رنگوں — قُدرت رنگ چُرایا
میرے وِچّوں ہو کے ظالم — توں کیوں قہر کمایا

کالی رتّی گانی تیری — مینوں پھاہیاں پایاں
مِٹھی مِٹھی بولی تیری — دِل تے کانیاں لایاں

مان کریں جے دِل وِچ ایہہ توں — میں ہاں چھیل چھبیلا
گھٹ نہیں کجھ تیرے کولوں — ہَیں وی رنگ رنگیلا

ویکھ تریل سُہپّن میرا — انبر اُتوں آوے

تاریاں وِچوں پانی لے کے — میرا مُہنہ دھو آوے
دا - رانی بھی ہولی ہولی — انگن میرے چلّے
مُٹھی چاپی کر دی مینوں — نالے پکھّا جھلّے
دیکھ نزاکت اڈی میری — حُسن میرے تے مویا
تیرا دِل کیوں میرے وتوں — ظالم پتھّر ہویا
نال میرے جے یاری لاویں — کریئے عیش بہاراں
سینے وِچّوں کڈھ سُگندھی — تیرے اُتّوں واراں
دِل میرے وِچّ سدّھر ایہو — ٹھنڈیاں ہوون اکھّاں
سر تیرے تے چھتر گلابی — ہر دم لائی رکھّاں
طوطے نے ایہہ اُتر دِتّا — نہ کر ایڈ نہورے
مَیں نہیں پھسدا پھاہی تیری — کاہنوں پاویں ڈورے
سَو زباناں والیا اینویں — مغز میرا توں کھاویں
اِک زبان جے ہووے تیری — تاں توں مینوں بھاویں
کِدھرے تیرے سینے اُتے — بلبل آ کے لیٹے

کالے مونہہ والے بھوراں دے | چڑھیوں کدھرے ٹبٹے
جوبن دا رس چوپے تیرا | کدھرے مکھی آ کے
کدھرے تینوں بندے رکھن | گل دا ہار بنا کے
اپنیاں نال محبت پا کے | کدھے نال نبھائی
میتوں وی ہن پچھا ہون لگوں | تینوں شرم نہ آئی
تیرے جہئے ہر تھاویں دے میں | نیڑے کدی نہ جاواں
چٹی چادر یاری دی نوں | داغ کدی نہ لاواں
آناں انکھاں والا کوئی | یار پھڑاں گا چن کے
ہر ہر گل نتار لواں گا | ستوستو واری پن کے
شرف اکو نوں یار بنایئے | اک دے رہیئے ہو کے
گھٹ کے اوہدا پلہ پھڑیئے
دوئی ولوں ہتھ دھو کے

وِدّیا

میرا یار اَن پڑھیا اِک کہن لگا — یارا مینُوں ایہہ سمجھ نہ آوندی اے
جھڑے ویلے وی آن کے ویکھدا ہاں — تینُوں لکھت تے پڑھت ہی بھاوندی اے
لکّھاں گورِیاں گنڈ کے گھڑوں چلاّں — ایتھے آن زبان تھتھلاوندی اے
تیرے ہتّھ رِسالے نُوں جدوں ویکھاں — میری گلّاں دی فوج گھبراوندی اے
پڑھنوں مٹّیں تے فیر ایہہ قلم تیری — پئی چڑیاں دے وانگ چلاوندی اے

اپنے کاغذ تُوں پکڑ کے کریں کالے
چنتوں آخنہ[1] ہی رات شرماوندی اے

تیرے نال کی کسے نے گلّ کرنی — بُونکے حال وِہاڑیاں مندیاں دی
تُوں تے ادتھاں نُوں چھلدا رہیں ہر دم — تیری جِیبھ ہے بھیّن ایہہ رنّدیاں دی
جیویں مُٹّھی ہمالہ دی پھڑ سے سونگھا — کریں سَیر اَنج سین دے دندیاں دی

---

[1] مسّتیا دی رات

ہا ہا دھن ہیں توں کدی اکدا نہیں — نظر تھکدی وِہندیاں بندیاں دی
ڈبا ویکھ کے مشکلاں وِچ تینوں — جان گھروِیاں دی غوطے کھاوندی اے

رام ست ہے ایہو جہی وِدیا نوں
جے کر وِدیا ایہو سدا وندی اے

اوہنوں کھیاں کوریا کا غذا اوئے — بھلا تینوں کی سار ہے وِدیا دِی
جہدے پیراں وِچ شہنشاہ تاج رکھن — ایہہ اوہ اُچی سرکار ہے وِدیا دِی
جہدے وِچوں پرماتما نظر آوے — ایہہ اوہ نوری چمکار ہے وِدیا دِی
جہدے پھلاں نوں وڈی نہیں پت جھڑدی — ایہہ اوہ سدا بہار ہے وِدیا دی
ایہہ اوہ پری جہندے قدم سیس اُتے — سایہ آپنا آن کے پاوندی اے

لاکے کھنب ایہہ اوسنوں فلسفے دے
پئی انبراں اُتے اُڈاوندی اے

بناں علم دے آدمی ہووے ایداں — کسے موری دا جس طرح پل ہووے
اُتوں لنگھے زمانہ تے عمر ہیٹھوں — پر نہ اوہنوں کوئی اوہناں دا مُل ہووے
ہووے نار اودیا کہی سندر — پر اوہ کنت بدلے ایس تُل ہووے

جداں کسے نے کوٹ دے کالج اندر — ایا ہویا کوئی کاغذی پھل ہووے

سوجھ آپنی تے آدر دوجیاں دا — ہناں پرہیے دے وچ سکھلاؤندی اے

ویکھ ویکھ افریقہ دے جبشیاں نوں

پئی پشواں توں بندے بناؤندی اے

راجے اندر دا راج وی ہووے بھاویں — اوہ وی کرشن اگے اِکدم جھک جاوے

ہووے بھریا سمندر جے دولتاں دا — اوہ وی ورتدے ورتدے سُک جاوے

اوڑک سورج جوانی دا ڈھل جاندا — آخر حسن دا کنول وی لُک جاوے

میکھ راس توں چل کے ہین تیکر — سارا گیڑ اسمان دا مُک جاوے

اے پرلڑی ایہہ سچیاں موتیاں دی — کدی کسے نوں توٹ نہ پاؤندی اے

جتاں ایس نوں گنڈھ کوئی کرے بہتا

اونی ودھدی چمک وکھاؤندی اے

جدوں کسے تے آن کے بھیڑ بن دی — اودوں کوئی نہیں اودا بھیال ہندا

سنگوں بُھل دی سندرتا وانگ اودہا — ویری آپنا ای وال وال ہندا

اودھی قلم پر اودوں وی بنے نیزہ — صفحہ صفحہ کتاب دا ڈھال ہندا

کرے شاہی ذات دی جیہا چانن ۔۔۔ اکھر اکھر ہے وانگ مثال ہندا

پاوے ہندرتا یوسفؑ نوں جیل اندر ۔۔۔ پہ ایہہ اوس نوں تخت بٹھاوندی اے

بن کے دکھی دمیتی دی سگھڑ ساتھن

کل اوکڑاں ایہہ ہٹاوندی اے

ایہو جیہیاں گھوتناں نوں چھڈ جٹا ۔۔۔ کون کہے گا فیر گوار تینوں

چُک ٹوکری جتیاں گنڈھ بھانویں ۔۔۔ کرت وچ نہیں کسے دی آر تینوں

پر جے آپ نوں بندا اکھواوناں ایں ۔۔۔ چاہیئے ودیا نال پیار تینوں

ویکھ کس طرح نال پریدی اے ۔۔۔ شکتی ودیا دی بار بار تینوں

قلم ہل دی پیلی دے کاغذاں تے ۔۔۔ سطراں وانگ پہاڑ بناوندی اے

دانے کڈھ کے سٹے دے کھیسیاں چوں

گجھے نقطے پئی تینوں سمجھاوندی اے

اوہیں پیاندھ ہیپے نوں بھنڈ دا ایں ۔۔۔ بھلا ایہنے کی تیرا وگجا ڑدتا؟

رتا ویکھ کھاں سعدیؒ[1] نوں گوہ کر کے ۔۔۔ بڈھے وارے کی بن کے وکھا دتا؟

نقطہ لبھ کے چونے دے تبکیاں چوں ۔۔۔ پھڑ کے علم دا وہن دگا دتا!

[1] شیخ سعدیؒ نے ۴۰ سال دی عمر وچ جنگل دے چڑے دچوں بوندآں ڈگ ڈگ کے چھپری پتھر دا انظارا دیکھ کے ودیا پڑھنی شروع کیتی تے کمال دی کوتا نال کئی پستکاں لکھ گئے ۔ بوستاں آپ دی اک تصنیف اے ۔

ایسا بوستاں لایا شیراز اندر — سارا جگ جہان مہکا دِتا

ایہنوں ہتھاں وِنداں دے وانگ جھڑی — قوم جاندی اتے لِشکاوندی اے

اوہدا سِکّہ ایہہ سُنیتی کروڑ اُتے

بن کے شاہی زبان چلاوندی اے

پڑھ کے علم تے ایڈا ہوشیار ہو جا — تاں جو کِسے دی کریں نہ آتری توں

ساری دُنیا دی وِدیا پڑھیں بیشک — پر ایہہ بُھلّیں زبان نہ ماتری توں

عربی چھڈ لاطینی سِکھا دِتی — دیکھ تُرکی کمالؔ[1] دی چاتری توں

رُہڑ جائیں نہ ٹیمز[2] دی کانگ اندر — ہو کے پنجاں دریاواں دا یاتری توں

چرچا آپنی بولی دا قوم جیہڑی — کرنا جگ دے اندر گھٹاوندی اے

اوہنوں وانگ یہودیاں پنڈتاں[3] دے

ایہہ پئی پیراں دے ہیٹھ رُلاوندی اے

کدی رب جے بادشاہ کرے مینوں — ایہہ اِک سدھر تے اپنی لاہ لواں میں

وڈے وڈے وِدوان لکھاریاں دے — لِکھن والڑے قلم منگا لواں میں

لے کے اوہناں نوں اپنے تاج اُتے — تُرّے کلغی دی جگہ سجا لواں میں

[1] مُصطفیٰ کمال پاشا [2] ٹیمز لندن دا مشہور دریا اے [3] توریت تے ژاوِر کِتاباں نوں منن والے پنڈت جنہاں نے سنسکرت اُتے خود قبضہ کیتا رکھیا۔ تے کِسے نوں پڑھن دی آگیا نہ دِتی ٭

تاں وی علم دی قدر نہ پا سکاں — اے پر اپنی شان ودھا لواں مَیں
جہڑی قوم وِدواناں تے وِدّیا دی — آدر قدر نُوں دلوں بُھلاوندی اے

شرف اوہنوں ایہہ جگ دے صفحے اُتوں
غلط اکھراں وانگ مِٹاوندی اے

چنّ نال گلاّں

چُڑھ وے چندا کر روشنائی — مَیں ہاں تینوں ویکھن آئی
پَوڑی پَوڑی چڑھدی آواں — گیت تیرے میں نالے گاواں
دُھر دی چھتے آن کھلوتی — اکھوں کیراں رو رو موتی
پبّاں بھار کھلو کے ویکھاں — نِموں جھائی ہو کے دیکھاں
وِچو وِچ پیا تڑفاویں — اَنبر اُتے نظر نہ آویں
کھڑی چِراں دی کل بنیرا — خالی دِسے چُبارا تیرا

کھڑی کھلوتی بجاویں تھکی — نظر نہ میری تاں دی اکی
مَیں تتی ہاں۔ برہوں ماری — دُنیاں ڈاہڈی چنچل ہاری
ڈر دی ہاں مَیں تیری گولی — ہور نہ پئے جائے میری جھولی
ڈر لوکاں دا۔ اُلفت تیری — سبھے کھبتے گئی ہاں گھیری
مارے ہیٹھوں واجاں کوئی — ہئے ربّا مَیں جیوندی موئی
ہرکھ رہیا اج دِل وِچ میںنوں — ویکھ نہ سکی چنّاں تینوں
بھاگ ہوون جے چنگے میرے — ہر دم ہوواں نیڑے تیرے
ویکھاں نِت نظارا تیرا — بَن جاواں مَیں تارا تیرا
نُور تیرے وِچ ڈُبی ہوواں — داغ کُفر دے سارے دھواں

جگ ویکھے تے آکھے سارا
ویکھو لوکو چن تے تارا

ماں تے بچّہ

میرے ہیریا ڈولدا ڈلکدا اِی — ایسے لٹک سُہاونی نال آجا
بھر بھر موتیاں دے تھال وَنڈ دیواں — ہُس ہَس کے ہُنّس دی چال آجا
جادے ماں گھولی ایس خُبّلے توں — ہور مار اِک نکّی جہی چھال آجا
چیجی دیاں تینُوں نالے گیند دیواں — آ آ چھیتی میرے لال آجا
گھُٹ گھُٹ کے ہِک دے نال لاواں — گلے وِچ پاواں باہاں گھُلیاں نُوں
گھُٹ امرتاں دے شرف پی جاواں
چُم چُم کے سوہنیاں بُلّیاں نُوں

مور دے اتھرو

ڈِٹھّا اِک دِن مور پیارا — ہنجو کیرے پیا وچارا
پَیل چھبیلی پائی ہوئی — ربّی صفت وِکھائی ہوئی

مستی دے وِچ آیا ہویا — سُندر ناچ رچایا ہویا

کرناں کھمب بنائے ہوئے — سورج کئی چڑھائے ہوئے

دھون صُراحی وانگوں سُندر — بھرے جدے وِچ کئی سُمندر

کلغی اُپر چمکاں مارے — دسّے ایداں پئی نظارے

ہووے جیوں کر محفل شاہی — نیلم دی وِچ پئی صراحی

جام زُمرد بنایا ہویا — اُتّے ہووے ٹکایا ہویا

ناچ کرے تے نالے روندا — مونہہ خوشی دا غم وِچ دھوندا

مَیں اُہنوں ایہہ کہیا مورا — ایہہ کی لگا تینوں جھورا

گھٹ کالی ہے چڑھکے آئی — خوشیاں کردی کُل لوکائی

توں کیوں ہنجو کیرن لگوں — غم دی مالا پھیرن لگوں

کوکاں لا لا ہویا چھتا — تد ایہہ اوہنے اُتّر دِتا

گھٹ کالی ایہہ جہڑی آئی — مینوں اوہدی خوشی سوائی

تاں ہی پَیلاں پاون لگا — رَبّی مہماں گاون لگا

سپ مُکھیّے نوں پرکھانالے — لُقمے دے گی موتیاں والے

اوڑاں ہارے جٹ وچارے — ڈابو لیندے جاسن تارے

باغ کھڑن گے پھلاں والے — خوش ہووے گی بلبل نالے

خوشیاں دے وچ ناچ رچایا — ظاہری اکھاں ایہہ دکھایا

اوہ بھی گل سناواں تینوں — کیوں آیا ایہہ رونا مینوں

جاں مستی وچ آیا بھلا — ہر ہر پہ دا بیتر کھلا

وڈھے لوکی دنیا والے — ہتھاں دے وچ پھڑے پیالے

بھر بھر کے اوہ پین شراباں — کھولی بیٹھے عیش کتاباں

ویکھ گناہ وچ لوکی گھیرے

تدے شرف ایہہ ہنجو کیرے

ٹاہنی پھل نوں

ہو ویں ساہمنے سینہ میں چیر دساں — جہڑا داغ جدائی دا لاگیوں

نہ ہیں جیوندیاں وچ نہ وچ مویاں ایسا ہجر دے بستر تے پا گیئوں

بڑے شوق دے نال سی پیار پایا چند روز نہ چنداں نبھا گیئوں

اُگ سُکھ نہ ملدی اے کتنے تیری پھراں ڈھدی میں کیہڑے دا گیئوں

ایسا چپ چپاتڑا نسیوں توں نہ کوئی جی دی گھ پچھا گیئوں

سُندر چال گیئوں نکھڑی چال ایسی میری چھپت اُمید دی ڈھا گیئوں

نظراں نیویاں والیاں جان صدقے کیہڑی گل توں دس شرما گیئوں

کی کجھ ہوئی خطا تقصیر مینتھوں کہ توں ایویں ای کنیں چھڈا گیئوں

گڈی چاہڑ کے توڑیو ڈور میری مینوں دشمناں ہتھ لٹا گیئوں

اہناں وِیتیاں دشمناں بریاں دے واہ وا! مِن دے چندے کرا گیئوں

سچ پچھیں جے جانیاں حال میرا مینوں خاک دے وچ رلا گیئوں

دیکھ لویں گا شرف دا حال آکے
جے توں نال تقدیر دے آ گیئوں

جوں تے کھجور

سنگھ پاڑ نہ بہلتیاں کریں گلاں ۔۔۔ رہویں بت دے وچ نلجے نی
تیرے کن دراچھاں بھی اک ہو گئے ۔۔۔ ایڈا پاڑیا مونہہ پچھجے نی
مہنا ننگ دا کسے نوں پھیر دیئے ۔۔۔ پہلوں آپنے آپ نوں کجے نی
اسی یار پیارے دے دکھ بدلے ۔۔۔ کھیت خوشی دا جانکے تجے نی
پیراں ہیٹھ لتاڑ دے لوک بھانویں ۔۔۔ سہندے دکھ نہ پھیر بھی رجے نی
چھج چھاننی پاڑ پاڑ جگ چھڈے ۔۔۔ شہرت جھلے کدی نہ بجھے نی
دوتی لوگ جیوں جیوں پاؤندے سگنے نے ۔۔۔ تیوں تیوں ہوت نشانے تے وجے نی
پس پس کے چکی دے پڑاں اندر ۔۔۔ جپ جپ یار دے نام نوں گجے نی
کھا کھا مکیاں ہجر وچ گھجنے ہاں ۔۔۔ سڑ سڑ ٹھاریئے ہک سنجے نی

پندے وخت پیغمبری شرف سانوں
تینوں سارہ کی عشق دی "کھجے" نی

بچہّ پنگھوڑے وِچ

اوہو۔ مَیں ہاں کِتھّے آیا ؟ ایہہ کی مَینُوں رب وکھایا
جِس پاسے مَیں لال کنسوواں سُن سُن بُریاں بِھنکھاں رُوواں
چُپ رکیتی سی دُنیا میری کِتھّے سڈّیا عُمر ہنیری
اوتھے نہیں سی پتّہ ہِلدا ایتھے چُپ دا پتہ نہ ہِلدا
کھڑِے پاسے آنڈا لیکھاں جِدھر ویکھاں غم نُوں ویکھاں
وگ وگ بُلّے پکھّا جھولن کن میرے ڈے پڑدے کھولن
شاں شاں کرکے آکھن مَینُوں مٹی وانگ اُڈُوناں تَینُوں
آکھن مینُوں کِرناں رَل کے ہونا تُوں پرچھاواں ڈھل کے
اکھوں ڈیگ تریل ستارے رودن دا دَلّ وسّن سارے

سہمی جاواں ہنجو ویٹاں   بُل ایڈاں مُٹھاں میٹاں

ماں پرچاوے دھوکے زوری   ویندی مینوں مِٹھی لوری

لوکی آکھن پیاری دُنیا   میں آکھاں دُکھیاری دُنیا

کھانا پینا مرنا جِتھے   اوتھے سُکھ دا واسا کِتھے

ایہہ دُنیا ہے دُکھاں والی   اوہ دُنیا سی فکروں خالی

دیس وچھنّاں چھیتے آوے   چیکاں ماراں ایسے ہاوے

ایسا میرا دردی کیہڑا   اوتھے فیر پچاوے جیہڑا

ایتھے بلدیاں دُکھدیاں سواں

دس شرف میں کیونکر رواں

(۲) دو سرمایہ دار

پہلا

پہلا بولیا یار کی گل دساں   سوٹ مخملی نواں بنوایا اے

ستر پونڈ دی گھڑی ہے کل آئی   میرے گٹ نوں ایہنے سجایا اے

کنیاں نال سی بوٹ سلابھ گیا   پنجاں پونڈاں دا نواں ایہہ آیا اے

کھا معجون جا کے سچے موتیاں دی   سول سرجن نے اج سمجھایا اے

مالش واسطے کھیا بادام روغن   ایسے واسطے نواں کڈھوایا اے

عرق سارے ولایتی میویاں دا   پین لئی اُشیر فرمایا اے

کیمخواب دا سوٹ ایہہ عید لئے   بیگم صاحبہ لئی سلوایا اے

ہور نرس منگوائی اے پیرسوں میں   ہندی ٹُہلن نے مغز کھپایا اے

کُتے لئی چُبارہ بنوا کے تے — اندر بجلی دا پکھا لگوایا اے

عربی نسل دا ٹٹو اِک نکا جیہا — نکے چھوکرے لئی منگوایا اے

کُتھو ول سن نکلدے ست آنے — ڈھگا اوس دا قرق کروایا اے

اودھے لئی سی دُودھ وی بانھ کیتی — بُوٹا پام دا نواں لوایا اے

دساں کی میں ایتکی بنک اندر — پنج لکھ ای جمع کروایا اے

چوداں آنے دیہاڑی دا ریٹ کیتا — تاں بھی کرتیاں بڑا ستایا اے

دُھوڑ پیر دی نُوں جنھے مُورکھاں نے — چُک چُک کے سریں چڑھایا اے

یورپ والیاں دی ریس کرن لگے — چِٹ نِت ہڑتال تے لایا اے

آڈوں پار اج کرانگے سب جا کے — رولا رپا ایہہ جنھاں نے پایا اے

میرے کرتیاں وِچ سی نکھی جیہڑا — کل اوہدا تے بھُتّہ مکایا اے

پَے گیا ہے گُٹ نُوں شرف گانا
مار مار کے ایہا سُجایا اے

دُوسرا

ویکھن گیا ساں اِک تھاں کل ٹینیں — جا کے اوس تھاں بڑا خوار ہویا

چت کلی دے وانگ کملا گیا سی — کرکٹ ویکھ کے باغ بہار ہویا

گھوڑ دوڑ تے گیا ساں چوتھ نالے — اوتھے اُتیکی بڑا تکرار ہویا

پرسوں آیا سواد نہ رتا مینوں — فٹ بال توں جیہا بے زار ہویا

جت گئی اسے ٹیم انگلینڈ والی — پولو دیکھ کے چت بلہار ہویا

ساری عمر نہ کدی بھی بھلناں ایں — ہاکی میچ جیہڑا بُدھ وار ہویا

میرے رہندے نے سنائی پوں باراں — جدا نال شطرنج پیار ہویا

ایس گل نوں تے توں بھی جاندا ایں — چوپٹ وچ میں بڑا ہوشیار ہویا

کھانا کھان دے بعد میں نت کھیڈاں — تاش ولوں نہیں کدی اُدھار ہویا

ویکھن گیا ساں رات نوں اج تھیٹر — کھیل کمپنی دا مزے دار ہویا

بائیسکوپ وچ ویکھ کے چارلی نوں — ہس ہس کے جیؤ نثار ہویا

سرکس ویکھ لئی کل میں روسیاندی — عاشق جدھا سی گل سنسار ہویا

گوہر جان کلکتے دی آئی ہوئی سی — گانا اوس دا اپر اپار ہویا

ڈوگ شو وچوں آندا ایہہ بولی[۱] — ٹل ایس دا تن ہزار ہویا

واخوری دے واسطے لئی موٹر — ہئیاں گگ کولوں اوازار ہویا

مایا بھون اوہ اجے نہیں تساں ڈٹھا — اج کل جو نواں تیار ہویا

۱؎ کتا

دولت لُٹ سی فرم جو مَیں کھولی
دھن جھمیاں دا بے شمار ہویا

جیہڑے بانڈ خریدے سی اُتنکی مَیں
نفع اوہناں چوں کئی ہزار ہویا

رائے صاحبؑ دا ملیا خطاب مینوں
ساری قوم دا ہال سردار ہویا

ٹی پارٹی تے شرف چلیا ہاں
فیر ملاں گا ٹیک اِقرار ہویا

(۲)

دو مزدور

پہلا

پہلا بولیا یار کی حال دسّاں
مہنگ سمیں نے بڑا حیران کیتا

ایدھر اج کرخانے دے مالکاں نے
چھانٹی کرن دا نواں اعلان کیتا

دتی توڑ تنخواہ ہے بہتیاں دی
سروس ول نہ ذرا دھیان کیتا

ہفتہ اک جرمانے دا ہویا اُبھر
گیا لیٹ نہ کوئی نقصان کیتا

مار لئی گریجوٹی بُڈھیاں دی — میرے نال بھی ایہو احسان کیتا
میرے باپ دا بونس بھی گھٹ بیٹھے — ایس سٹ نے اوہنوں کمان کیتا
کیتی بند ترقی ہے ساریاں دی — اوور ٹائم نالے بے نشان کیتا
زردہ سمجھ کے کھا گئے کُل بھتّہ[1] — ساہنوں جگ اندر پریشان کیتا
کر کے بند معاوضہ چھٹیاں دا — مُردہ اَنت دے وِچ ویران کیتا
ہیسن کال الاؤنس دے دُو ملدے — اگوں لئی اوہ بند بیان کیتا
ڈیوٹی کر دتی نالے دس گھنٹے — ہر کوئی تنگ لوہار ترکھان کیتا
چھُٹی بناں تنخواہ بھی نہیں دیندے — ایڈے قہر دا نواں سامان کیتا
ہُندی خبر جے پاس دی نہیں ملنے — نوکر ہون دا اَنج گمان کیتا
پڑھے کوئی نماز نہ کم اندر — ایہہ مینیجر نے کل فرمان کیتا
مار لیا ہے سائیکل الاؤنس نالے — بڑے دن ایہہ اَینکی وان کیتا
اگوں واسطے ریٹ گھٹا دتے — ایہہ بھی مردیاں اساں پروان کیتا
ڈیم فول دے گلے وِچ ہار پایا — سبھناں کرتیاں دا آدر مان کیتا
گل گل تے ٹھُڈ دی ڈھُڈ وجے — وَیری ڈھڈ نے پشو انسان کیتا

[1] سفر خرچ

شرف ایسی غلامی نوں کراں صدقے
آدم جون نوں جنہے قربان کیتا

دوسرا

میرا دکھڑا سنیں ہن گن دھر کے — تے توں اپنا حال سنا لیا اے
ایس کال دے کال ہماتڑاں نوں — پھڑ کے چھولیاں انگ اُدھا لیا اے
اکو کُلا سی سیس لکاؤن والا — وِچ وٹ چرو کنا کھا لیا اے
کھوہ بے وِچ ہاں گوڈیاں تیک دھسیا — بوبا سیس تے بڑا چڑھا لیا اے
لانگھا نال تنخواہ دے لنگھدا نہیں — کھانا پینا بھی بڑا گھٹا لیا اے
کر کے بچی بٹھائی بھرجائی تیری — نک کن سارا گہنے پا لیا اے
ہیسن ننتیاں گڈی دے کن پایاں — جا کے اوہناں نوں اج ہیں ڈھا لیا اے
جیا جنت سی کل دا سب فاقے — وِچ واچ کے ٹک کھوا لیا اے
ہن تاں رہیا نہیں ستر لکاؤن جوگا — پچھلا پیا سی کل ہنڈا لیا اے
بجلی کال نے جہے جد دی آن ڈیگی — دلیا رات نوں کدے نہ بالیا اے
کئی وار تاں میریاں چانناں نے — چن نال ای جیو پرچا لیا اے

سلہ گہری

چُھلکے ڈِھڈ نُوں بھکھ دے رہن لگے
جُسّہ ڈُھانڈری دے وانگ جا لیا اے

اِکّ ییف تے چار ہاں سَون والے
گوہے سیک سیال لنگھا لیا اے

نِکّے بال نُوں ہو گیا سَن ہیَیسی
جا کے وید نُوں جدوں وکھا لیا اے

اوہنے دسّیا آنڈے دا لیپ کرنا
بنّاں پپیئیوں لال گوا لیا اے

وِیہڑے والیاں رب دا بھو کر کے
مُردہ اُسدا اَنت سنبھا لیا اے

کوٹھے والا سی صاف جواب دیندا
اوہنوں ترلیاں نال پسما لیا اے

پانی خاں دے نلکیوں لین گیا
گھڑا ٹھڈ دے نال بھنوا لیا اے

گھل گھل غریباں نُوں جگ اُتّے
خبرے ربّ نے نفع کی کما لیا اے

دساں وانگ جے شرف نہیں دین جوگا
کاہنوں نبیاں دا ٹِکّا لا لیا اے

ہلُونا

گُوہڑی نیند سُتیا اوئے اُٹھ رَتا ویکھ تے سہی
کی کی تیرے سِر اُتّے کر دا پُکار دِن

۱؎ دس فیصدی سرمایہ داری

رَب نے بنایا تینُوں پُتلا آزادیاں دا
پھیر بھی توں سَوں سَوں کے دِتّے نے گذار دِن

بِیتے ہوئے ویلیاں دا ڈھیر اینویں ڈا ہوناں ایں
تیری اِک گھڑی وِچ لُکے نے ہزار دِن

اُدّم جدوں کریں گا توں آپنے سُتے لئی
وِگڑے ہوئے رَب تیرے وسے ویگا سوار دِن

جھولیاں دے وِچ تصویر تیری جت دی اے
پیراں اُتّے کھڑا ہو کے گندھلے نتار دِن

کا ہنوں کرناں بُڈھیاں دے ہاڑے پیا گھتّناں ایں
سُورج بن آپے ای توں اپنے سُدھار دِن

تیرے وانگ مُتّھل ہو کے بیٹھدا نہیں بھولیا اوئے
رات دی میان رکھے نوری تلوار دِن

بَنّھ کے اُمّید اینویں کسے دیاں لاریاں تے
کیمیا جیہے قیمتی نہ اپنے کھلار دِن

چڑھ دے دِیا سورجا ہمالیہ وی سونہہ تینوں
اپنی غلامی والا لہندے چ اُتار دِن
ویہ وے دے آکھے لگ بنیوں شریک میرا
وتے بھائی چاریاں دے مورکھا وسار دِن
مرن تے غلامیاں دا روز نہ نصیب ہووے
لڑن والے جگ اُتے آون کتی ہزار دِن
کھولے نے آزادی نے ترقیاں دے کارخانے
تیرے لئی اُنہاں توں اُترے بے کار دِن
بوہے دماغ وچ کیڈی راج دھانیاں دی
ورھے گنڈھ اپنی دا بُھلدا نہیں وار دِن
کناں چر ہو گیا اے تاج تیرا کھسیاں نوں
ایہہ وی مینوں دس کدی کیتے نی شمار دِن
آلسی نکمیاں سکھناں جے بُھدا نہیں
تینوں کوئی اُنہاں دے گیڑ وچ گھار دِن

اَکھ آن وَھڈیاں دِی رَکھ کے گِرد و پھیر
پنچھیاں پکھیرُو آں توں منگ لَے اُدھار دِن

زِندگی دِی پھنج جِنہاں سُودیاں دے دِل وِچ
اُونہاں لئی غُلامیاں دَا ہُندا اے قہار دِن

ٹھَنڈے ٹھَنڈے ہو گیاں دی ٹکدی نہیں رات کالی
چاھڑ دیوے ساڑیاں دَا آن کے بُخار دِن

رات جیہی آفات والے کالے کالے دھوں وِچوں
سُورج والے کڈھ کڈھ مارے انگیار دِن

سبھے سُکھ سَون دیاں گھڑیاں تدے لَہندیاں نے
سُورج والے چک نُوں جاں پھیرے گھُمیار دِن

کِرن کدی سُورجوں جے اِک بھی گواچ جاوے
کرے ڈھُونڈ بھال وِچ اَیسی مار و مار دِن

سُنے چَن تاریاں دے کھیسے پیا پھولدا اے
کھول کھول ویکھدا اے رَات دَا پٹار دِن

تینوں تے خیال بھی نہیں جاگی ہوئی رات جناں

آلسی نے لُٹ لیتے بھانویں کئی ہزار دِن

شرف جے آزاد نہیں خودمختار تے ہاں

عیشاں نال کٹ لاں گے زندگی دے چار دِن

روٹی

لوبی نال تنور دے نار میری
اِک دِن شام نوں ویکھ اچار روٹی

چونک پھُل تے مُڑے نے ایس گھر دے
ہو گئی سِر تے سُکّی اسوار روٹی

گلوبند حمیل دی تھاں بن گئی
بناں لازمیں گلے دا ہار روٹی

ٹُونباں وِنّ سُونیاں جگ پاوے
ساڈے لئی آ گئی الو کار روٹی

اُہنوں کہیا؟ میں موڑ کھے نِندّ یتے نہ
رُکھّی کو ہجڑی۔ کدی بھی نار روٹی

تیرے جیہیاں پکاوندیاں ہون کولے
اَجے مَرد کماؤن سُبھیار روٹی

نور نیناں دا آتما عمر دی اے
شکتی سُرت دی جگ دی چکار روٹی

جان ہِلّدی تان ہر گل دی اے
کرتا ہے جے نہیں کرتار روٹی

شیشہ صاف ہے عقل دی آرسی دا ۔ دَسّے فلسفے کئی ہزار روٹی

آدم جوُن فرِیقہ دے بنے ناں نگے ۔ کھا دی اُونہاں نے جدوں اکوّار روٹی

ایہدے بھُلّاں توں دُنیا دے باغ صدقے ۔ خُوشی عیش دی کھِڑی گُلزار روٹی

کلیاں وانگ ہے باغ پرواہ گھر دا ۔ آوے پک کے جدوں بہار روٹی

اُچے نِنگا نتھاواں تے رہ سکّے ۔ دیندی فاقیاں نال پرمار روٹی

ملے ڈنگ نہ جدوں ہنیر ورتے ۔ سوُرج چنّ کولوں اپر اپار روٹی

چونکے چُلھّے تے توّے پرات دی وی ۔ بانی کار روٹی ہے مختار روٹی

اوس گھر اندر بھنگ بھُجدی اے ۔ جتھّے کرے نہ گرم بازار روٹی

لکھّاں عیب جہان دے کجّ لیندی ۔ اکوّ لاج ونتی پڑدے دار روٹی

اگے اگّے ہر جیوڑے پھرے رہندی ۔ مگر دل پگڑ دا پھرے سِنسار روٹی

دیوا جان دا رکھ کے تلی اُتّے ۔ رائیں لبھدے چور چکار روٹی

چکّر ورتی ایہہ لکھّاں نوں پائے چکّر ۔ گھڑے کچھ سمندروں پار روٹی

روٹی شیراں دے نکّ نَس نتھدی اے ۔ پنچھی اُڈّدے کرے شکار روٹی

تاج والے بھی ہین مُتھاج ایہدے ۔ پرگٹ ہوئی اچرج سرکار روٹی

سلیمان جیہے جھوکدے بھٹھ جا کے — جدوں کردی اے بہت لاچار روٹی

ایہے لاں وچ ولی بھی ڈلے ہوئے نے — کیتی کاٹھ دی کیہاں تیار روٹی

چھڈ موسے دی قوم نے من سلوا — منگی رب کولوں بار بار روٹی

کاہنوں کسے دی چوپڑی ویکھ ترسیں — سکی جان اپنی امرت دھار روٹی

کرکے حق حلال دی کھائے جہڑا — کھولے اوس تے ربی اسرار روٹی

ان دھن دی اوس گھر وگے گنگا — جہڑا رکھ دا سانبھ سوار روٹی

رب جھب نیادری کرے اوہدی — گندی تھاں جو سٹے گوار روٹی

کھانے کئی پرکار دے ہین بھاویں — پر ہے سب دی بنی سردار روٹی

جہڑے کھادیاں گھڑدی اکھ ہے نی — توں اوہ گہنیاں اتوں نہ وار روٹی

گہنا نار دا سیون پرون ہندا — ہندا سدا سہاگ شنگار روٹی

جنہوں سیون پرون دا چج نہیں اے — اوہ تاں گنت دی کرے بیکار روٹی

لے کے منگتے توں بادشاہ تیکر — کیتے ہوئے نے کل خوار روٹی

سہوے گل نہ کسے دی کدی کوئی — جے نہ ڈھڈ نوں ہووے دکار روٹی

پاٹڑ ویلنے لکھ تے تد کدھرے — روکر ڈکار تے ملے اودھار روٹی

اوہ دِن لدّ گئے اِک دی کِرت اُتّے ‏ ‏ جدوں کھاندا سی کُل پروار روٹی
دھندے پیٹ دے چلدے سب ہُن تے ‏ ‏ تا ایہہ ڈھڈ دا بھرے بھنڈار روٹی
تینوں گہنیاں دے شوق سُجھدے نے ‏ ‏ دِتّی وانجنے منوں وسار روٹی

میں تاں رب کولوں شرف منگدا ہاں
چنگا کپڑا تے عزّت دار روٹی

قدرتی سُندرتا

گورے رنگ دے مخملی بدن اُتّے ‏ ‏ لوہڑا ماریا اے کُرتے سِلک دے نے
شیشے مکھ تے ٹھہر نہ سکدی اے ‏ ‏ پئے پھر نگاہ دے تِلک دے نے
تِکھی اکھ سیاہ ہاں وانگ بھورے ‏ ‏ کیس گلے وچ پلمدے ڈھلک دے نے
نگ لشکدے اودھروں ہیریاں دے ‏ ‏ چھالے جگر دے ایدھروں چِلک دے نے
نکھن ہس کے جدھروں اک واری ‏ ‏ لوک عمر بھر دندیاں وِلک دے نے

شرف نکّی جہی عُمر حضور دی اے
بادشاہ پر حُسن دی مِلک دے نے

کیسر کیاری

نوری کرناں کر کر آیاں — عرشاں اتوں پھر پھر آیاں

نال ہنیرے آ کے لڑیاں — جا کیسر دی کچھے وڑیاں

پھلاں نال پریت جو لائی — پگ زری دی بنھ وکھائی

بن گئے دونویں بیلی جانی — نوری کرناں۔ پھل اسمانی

سن سن پیار پریم اٹلے — ویکھن آ گئے وا دے بُلّے

سب دی کنڈے تھاپی لائی — ہر اک دے من چاہ ودھائی

مشک عنبر دی گٹھڑی پولی — ہولی جیہی ہوا نے کھولی

ڈٹھا جدوں پیار اجیہا — پھلاں کولوں گیا نہ رہیا

گٹھکے۔ مسکے آیا ہاسا — رتی کولوں ہو گئے ماسہ

رکھیوے ہو ہو لین ہلارے — اوڑک کھڑ کھڑ ہسّے سارے

کھمبڑیاں نے ہتھ پسارے — اووے اووے کھمب کھلارے

گنجھل کھول بسنتی تریاں — لال پچھّے دے وٹّے ٹریاں

ہُم ہُمایاں باغ بہاراں — اِک[1] کلی دے ہو گئے باراں

کٹھے ہو گئے یار رنگیلے — ساوے اُودے رتّے پیلے

سُنّدر بُوٹے طوطے رنگے — پُھل اَسمانی اَنّدر ٹُنگے

تُریاں فرش وچھایا پیلا — کیسر بیٹھا وِچ رنگیلا

اکھّاں اَگے پیارا پیارا — پھریا ایہو جیہا نظارا

جیوں کر کنّدھ زمرّدی اَنّدر — نیلم دا کوئی ہووے مُنّدر

فرش سونے دا لایا ہووے — ہیرے نال جڑایا ہووے

اودے اَنّدر نہاتا دھوتا — لال بادشاہ ہووے کھلوتا

جاں کیسر نے مُکھ وکھایا — بھَورے داراں جُھرمٹ پایا

بُھول بُھول کر ڈِگے بھَورے اُتے — ہیٹھاں سَپ نشے وِچ گُتے

کیسر دی پھُلواڑی پُھلّی — واہن اَنّدر کستُوری ڈُلّی

شرف ہوا دا بُلّا آیا

پامپُر[2] پڑے نوں سورگ بنایا

---

[1] کیسر دا بُوٹا جوں دے بُوٹے وانگوں چار پنج انچ اُوچا ہُندا اے۔ اُس وچوں اَسمانی رنگ دی اِک کلی پھُٹدی اے جس دِیاں چھ پکھڑیاں ہُندیاں نے اوہناں وِچ تِن پیلے اُتے تِن کیسری رنگ دِیاں تُریاں ہُندیاں ہَن جنہاں نوں لچھا کہیا جاندا اے ✤

[2] کشمیر وِچ اِک پنڈ اے جتھے کیسر ہُندا اے ✤

پچھوتاوا

میتھوں پچھو سہیلیو حال کجھ نہ — جو جو پرہوں مصیبتاں پایاں نے

پھراں در بدر جوگناں وانگ تتی — شرماں پریم نے ساریاں لاہیاں نے

کدی شوق دے نال ہیں گندی سہاں — زلفاں کھل جو ہک تے آیاں نے

ہائے ہیں سارے جہان وچ نشر ہوئی — طعنے دیندیاں کل ہمسائیاں نے

سفنے وچ بھی کدی نہ درس دتا — واہ وا اوہدیاں بے پرواہیاں نے

جل بھریاں اکھیاں وندیاں ایہہ
تتی نال بے قدراں دے لایاں نے

بہتر ہوئی اے زندگی موت کولوں — لیاں اڈیاں نال ہیں لا اکھیاں

پے گئے گکرے تے پلکاں گل گئیاں — رو رو کے لیاں سُجا اکھیاں

میرے نال سی اوہناں نے دغا کیتا — کیتا آپنا بھی لیا پا اکھیاں

ہُن اے درس دیدار دی چاہ رکھن ماہی ویکھ کے لوے چُرا اکھیاں

جے مَیں بند کراں ایہناں اکھیاں نوں سگوں ہندیاں دُون سوایاں نے

جل بھریاں اکھیاں روندیاں ایہہ

تتی نال بے قدراں دے لایاں نے

اک دن کہیا نجومی نوں دے ویرا کھول پتری ویکھ نصیب میرے

مرض عشق دی کیتے نے ہڈ تھوتھے کدوں ملن گے دسیں طبیب میرے

کدوں وچ سوہاگناں میں ہوساں کدوں آؤ نگے پیارے حبیب میرے

کسے پاسیوں آوے نہ وا ٹھنڈی ایسے سڑے نے لیکھ غریب میرے

مینوں کہیا نجومیئے فال پا کے باتاں وچ حساب ایہہ آیاں نے

جل بھریاں اکھیاں روندیاں ایہہ

تتی نال بے قدراں دے لایاں نے

سُدھ بُدھ جہان دی رہی ناہیں ایسی عشق وچ ہوئی دیوانیاں میں

ایسے طرح کلیجے نوں ٹھنڈ پیندی رہواں آکھدی جانیاں جانیاں میں

تتی آہ دے وچ بھی اثر ناہیں نت کونج دے وانگ کرلانیاں میں

کدی کاگ اڈانی آں کھڑی سیّو — کدی بیٹھ گے اوسیاں پانیاں ہیں

میرا چن پیارا نہیں کدی آیا — تارے گن گن راتاں لنگھائیاں نے ہیں

جل بھریاں اکھیاں روندیاں ایہہ

تتی نال بے قدراں دے لائیاں نے

میری آخری گل اک سنو سیّو — اللہ واسطے من سوال جانا

آوے پیارا تے اوسنوں آکھناں ایہہ — کتے بھل نہ تسی خیال جانا

تیری برہوں نے بالی ہے ایہہ بالی — ایہدی قبر تے دیوا تے بال جانا

تیرے مکھ گلابی دی سی عاشق — دو ترن پھل گلاب دے ڈال جانا

میری قبر نے بھی شرف آکھناں اے — پھیرا پایا جے کدے نہ سایاں نے

جل بھریاں اکھیاں روندیاں ایہہ

تتی نال بے قدراں دے لایاں نے

شیشہ

ہائے ربّا میریا توں شیشہ ای بنا دیندوں

مینوں میرے یار دا ہیں ہُندا کسے کار دا

اوتھے ای کھلوتا رہندا کندھ نال لگ کے میں

جتھے مینوں آپ جانی پھڑ کے کھلار دا

ستا پیا اُٹھ کے سویرے میرے سامنے آ

وَلاں والے کھلرے اوہ وال جاں سوار دا

ملکڑے ای بیٹھا ہویا حلبؔ وچوں دیکھدا میں

چین اندر جنگ ہُندا ختنؔ تے تاتار دا

چڑھدا اُماہ مینوں ہرکھ سارا لہہ جاندا

ہُندا جدوں چاہ اوہنوں ہار تے شنگار دا

جوبتاں نے متوالے نشے وچ گُتیاں نوں

دل ویچ دس دا ہیں کلّی کلّی تار دا

۱؎ حلب شہر دا شیشہ مشہور اے ۔ ۲؎ اتھوں دی خوشبو تے کستوری مشہور اے ۔

سان اُتے لگدی کٹار دی ہیں دھار وِہندا

جدوں ڈورا کھچدا اوہ کجلے دی دھار دا

چٹے چٹے دنداں وچ اُودی اُودی مِسّی یا

نیلماں دی کان ساری موتیاں توں وار دا

ملدا دنداسڑا جاں لال لال بلیاں تے

خون اُتے خون سوہنا ہور بھی گنذار دا

کڈھدا تتولے جدوں گوری گوری گلھ اُتے

پنچھی دل پھاہون لئی چوگ چا کھلار دا

لاوندا پھل سوسنی بلور دی زمین وچ

وادھا ایہہ دکھال دیندا حسن دی بہار دا

کول اوہدے بیٹھ جاندا گوڈے نال لگ کے میں

لاڈ تے نہورے میرے یار بھی سہار دا

جاگدے نصیب میرے رج کے میں سوں لیندا

پٹ دا سرہانا ہندا پٹ دلدار دا

آرسی دے وِچ ہُندا فیر تے ایہہ بھاگ میرا
چودھویں دے چن وانگ پیا لشک مار دا

ساری عُمر چھڈ دا نہ مہندی والا ہتھ کدی
سُڑی ہوئی ہک نوں مَیں رج رج ٹھار دا

لنبُو لگے ہوئے میرے سینے دے وی وِس پیندے
لال سُوہے ہتھ جدوں سامنے پسار دا

دوہیں دھریں لگی ہوئی اگو جہئی اگ ہُندی
ڈاہڈا مزا آجاندا قسمیں پیار دا

ویکھ ویکھ جیوندا اوہ روز میرا یار مینوں
مویا رہندا ہیں وی نت اوسدے دیدار دا

کردا ہنکار مینوں فیر بھی جے دیکھ کے اوہ
راہ اوہنوں دس دیندا مصر دے بازار دا

اِک اٹی سُوت دی جاں مُل پیندا شرف وہدا
ٹُٹ دا گمان کچی تند وانگوں یار دا

لہ جس طرح یوسف پیغمبر نال بیتی سی ۔

پیار دے ہنجو

برہوں آ کے جھٹ پٹ ہٹ جیہی کاری ماری
ڈک ڈک تھکیا نہ سکیا سنبھال ہنجو

چت دا کبوتر میرا چت ہویا ہت وچ
رت نال رنگے ہوئے نکلدے نے لال ہنجو

نہیں نہیں پان کھا کے تکے میرے کالجے دے
سوہے سوہے پتلیاں نے سٹے نے اگال ہنجو

اکھاں رلا کے اوہنے بھواں فیر پھیریاں نے
پٹھی چھری نال ہوئے ہوئے نے حلال ہنجو

وادھا ہور ویکھیا جے کالی کالی اکھ دا ایہہ
کولیاں دی کھان وچوں کڈھ دتے لال ہنجو

مچھیاں دے وانگ پئیاں ڈالبیاں اکھیاں ایہہ
کڈھ کڈھ سکیاں سکاون لگے تال ہنجو

ڈونگھے وہن وچ میری آہ سوہنی ڈب گئی اے
پچھے اوہدے رڑھے جاندے بن مہینوال ہنجو

عرش والا کنگرا ہے توڑ دتا دل اوہنے
اکھاں وچ رڑکدے نے روڑیاں دے نال ہنجو

پتھراں دے من میری پھوک نال موم ہوئے
مار مار ہوکے دتے برف ونگوں ڈھال ہنجو

اک اک اتھ ہتھ نوری چنگیاڑے لکھاں
بھر بھر موتیاں دے ونڈدے نے تھال ہنجو

لگن جیویں چھنکنی نوں پھٹیاں کپاہ دیاں
چھمبڑے نے اج میری جھمنی دینال ہنجو

بدّھی ہوئی ہنڈا ہیناں کھوہ دیاں ٹنڈاں وانگ
سوڑا اوڑ وچ مینوں کرنگے نہال ہنجو

سو کے نال سُکدے نہیں ہڈ لاں تے تھکدے نہیں
اکو جہے وگدے نے ہاڑ تے سیال ہنجو

قائم رکھے دم اُس اللہ سپ میرے ویدیاں دے
موتیاں دا جگ اُتّے کرن گے سُکال ہنجو

غماں دی ہنیری نال بیراں دا نگ جھڑ پیندے
اُنج تے میں واڑ وچ رکھے ہوئے پال ہنجو

گلّا پہین اوکڑاں دا نال میرے بیٹھ گئے تے
دانہ دانہ پہین لگے دُکھ دے بھیال ہنجو

باغ میری ہکّ دیاں داغاں دا لا اُسک گیا
کڈھ کے لیائے تدے سو میاں چوں کھال ہنجو

اُتھّے سارو ہندے رُوندے جانگراں تے زور پایا
ڈن ڈی وی تہیہ وگئی توڑ گئے نکال ہنجو

ویکھو کیڈا شور پایا پون دیاں نکّراں نے
دین گئے پیلے انگوں ودیاں نوں گال ہنجو

موتی لُٹو بھجدے سمنداں دے کھوبے وچوں
عرشاں اُتوں آندے ہوتے پریں ایہہ بھال ہنجو

اوہدی بھی اُتے پرتا وی نہ پوہیا کوئی
حب دے وظیفے رہے پڑھدے کئی سال ہنجو

پتھراں جہے من اودوں بھدے ڈُنڈے من اُتے
تُرن جدوں تھکے نیتیاں دا انگوں پال ہنجو

بٹ ہٹ ہندیاں نے پتلیاں دی ماں دا انگوں
گد وچوں نکل کے تے رہڑے جاندے بال ہنجو

کوڈیاں غریباں دیاں ہین ایہہ قبول شالا
بناں ہین فائرون کاہنوں جوڑ جوڑ مال ہنجو

اُچیاں خیالاں والا یار ویکھ لنگھ گیا
اتھراں نے اُتّے بھی لیائے نے بھوچال ہنجو

ڈٹھا ہویا جانی میرا جھٹ پٹ مَن گیا — جوہریاں دے پُت جدوں بن گئے دلال ہنجو

موتی وِتے یار نوں مَیں مُکھڑا وکھالنی دے — ویکھ لیا مونہہ اوہدا۔ اوس نوں وکھال ہنجو

دوتیاں دی ہِک وِچ گولیاں دے وانگ وجے — لُونجے جدوں اوسنے دوپٹے دے نال ہنجو

میرے سچے ہیرڑے نے کر دتے ویرڑے ایہہ — لگ پیا کیرن اوہ بھی ہو کے نڈھال ہنجو

ماگھ دے مہینے میرے سینے دی بہائی ہٹری — گڑے وانگ ڈِگے اوہدے ویدیاں کمال ہنجو

نرگسی کٹاریں وچوں مار کے اُڈاری چلے — چند جیہے مُکھ تے چکور جیہی چال ہنجو

ہرناں دے سِنگاں اُتے قیس دیاں چھٹیاں نے — پلکاں اُتے پاگلاں نے کیتے ایہہ خیال ہنجو

دیکھ کے گلیڈو اوہدے اُتوں تے مَیں ہس پیا — اُنج میرا دل وچوں لے گئے اُدھال ہنجو

پھڑ کے بٹھایا باہوں روندے نوں ہسایا نالے — گلہاں اُتوں لونج دتے چٹے چٹے خال ہنجو

دُھپ چھاں اُڈا اوہدے موتی پھس دیاں جیباں وچوں — چک لئے اڈول اوہ دیں ریشمی رومال ہنجو

آکھی اوہنوں گل کوئی ملیا ایہہ جواب جہدا — تینوں تے میں اکھیاں وا ہو وانگ دوال ہنجو

اکھاں وچوں چل پئے اُداس تے نراس ہو کے — ٹھوڈی والے ڈونگھ آ کے مار گئے نے چھال ہنجو

حسن دا سمندر سندر دل میرا لے گیا اوہ — کھوہاں تے تلاواں وچ ہاونے بھرن جال ہنجو

رملے دے وانگ ہیں کملے تے رملے ایہے — کیڈا جفر جال جال لدھے نے فال ہنجو

۵ مجنوں

بلبلے دے کولوں اُنج سوہل مینوں جاندے نے ‏— فیر وی ایہہ ڈُبدے نے جھلدے نہیں جھال ہنجو

جھٹ پٹ پھس پیندے گل بھی نہ سہہ سکن ‏— طبع دے ملوک اڈیے اُنج ایہہ کنگال ہنجو

رحمتاں دے چھٹیاں جیوں اکو جھٹ دیوے ساون ‏— تیرے اگے مارکا ایہہ لوندے نے سوال ہنجو

چھٹ پئی تریلی جدوں پندے اُتے جانیاں مئی ‏— نکے نکے دیدیاں چوں ڈگدے نے وال ہنجو

شرف بڑی جھڑی لائی رب دیاں رحمتاں نے
دھون لگے کالے کالے نامے دے اعمال ہنجو

وچھوڑے دے ہلارے

یار دے وچھوڑے مینوں رنگ ایسا چاہڑیا اے
اکھاں وچوں چلدے پئے خون دے پھوہارے نے
رون نال بجھدی نہیں اگ میرے کالجے دی
دونی اگ بالدے پئے سگوں انگیارے نے

دِل تے کلیجہ میرا تڑفدا نہ باز آوے

سانجھ سانجھ ہتھ میرے تھک گئے وچارے نے

باغ میرے داغاں والا اِکو اجے ویکھیا سی

پھتی پھتی کر لیتا کالجہ ہزارے نے

یار میرے تکدے پچھان مینوں سکدے نہیں

حُلیہ اِی وگاڑ دِتا اللہ دے سوارے نے

پتھراں دے سینے وِچ اگ ایہنے بال دِتی

ریس میرے دِل دی کی کرنی اے پارے نے؟

دِیدیاں ندیدیاں دی گل کی مَیں کھول دساں

ویناں والے وہن وچ بیڑے ایہہ نگھارے نے

پینگھ میری ریشمی سی پیار دے پیار والی

توڑ دِتی آن کے وچھوڑے دے ہُلارے نے

غم کھاوے نت مینوں غماں نوں مَیں نت کھاواں

کُھلّے ڈُلّے ننگھدے پئے دوہاں دے گذارے نے

بھواندی کمان اوہنے تیر رکھ جھمنی دے

رنج کے نشانے میری ہک وچ مارے نے

کھیڑے کھیڑے پھٹاں اُتے پٹیاں ہیں ہائے بنھاں

وِنھ دِتا لوں لوں اوس دے نظارے نے

سانبھ سانبھ رکھیاں نشانیاں ایہہ پیار دیاں

داغ میتھوں دل والے جان توں پیارے نے

دنیا دے باغ وچ لُٹی نہ بہار کوئی

جڑھ میری پُٹ دِتی ایس جڑھ مارے نے

کدوں تیک ہنجواں دے گھُٹ پی رو ہیں پیاں

ہڈ میرے کھور سُٹے ایس پانی کھارے نے

جدوں میتھوں جان لگے سجناں نے کنڈ دتی

عیش تے آرام میرے اودوں سدھارے نے

چیر دِتا دل میرا طعنیاں تے مہنیاں نے

روز میرے سینے اُتے چلدے پئے آرے نے

سجن مینوں اج کل کوئی بھی نہ دس دا اے
ویری میرے جگ اُتے ہوتے ہوئے سارے نے

روندا ہویا رات نوں جے انہاں دے دل ویکھاں
کدھ کدھ اکھیاں تے گھور دے تارے نے

بھرم بھا آپنا کی کھول کے میں دس دیواں؟
گلیاں دے ککھ وی تے میرے کولوں بھارے نے

شرف ہس دنداں دی پریت ساڈی رب جانے
ایویں ساڈے مگر پئے لوک ہنیارے نے

اکھیاں تے دِل

پُٹ دھوئیں دے نال ایہہ کہیا دل نے
لاہو سروں خمار دا بھار اکھیو

سنے کاکیاں آ گیاں وانگ میرا
تساں چھڈیا رعب وسار اکھیو

میرا راج میری دے دیس اندر — تُسی میدیاں کار گذار اکھیو
سارے انگاں نے منیاں شاہ مینوں — میرے حکم توں تُسی بیزار اکھیو؟

〰〰〰

اگوں کھُل کے بولیاں ہناں ہنگوں — کجل گانیاں گلے سوار اکھیاں
آیوں بُڈھوا تُوں کتھوں بُدھ والا — جتنے جانیاں ہین بیکار اکھیاں
انہیں ڈُنگ مار دول وانگ ٹھونہیں — لیندوں ڈیکھ جے کدی اِکوار اکھیاں
بادشاہاں دے بیڑے وچ کرن ٹوٹے — ہو وَن اِنیباں سپہ سالار اکھیاں
بھرے بھیت دوجگ دے جنہاں اندر — ایہہ دو ڈبیاں نے الوکار اکھیاں
چاہڑ دیندیاں زہرہ[1] نوں عرش اُتے — سُورج[2] انبروں لین اُتار اکھیاں
ذرا ویکھ گلاب جہے مکھڑے تے — لائی کس طرح نال بہار اکھیاں
بُل - بُچھل انار دے دند چنبہ — سوہنی نرگسی کھڑی گُلزار اکھیاں
مست بیٹھیاں حسن دے پھل اُتے — کھمب بھوریاں وانگ کھلار اکھیاں

---

[1] زہرہ دیوتا اُتے فرشتے عاشق ہو گئے تے اوہناں پریم وچ ہو کے اوہنوں اکاش وچ اُڈنا سکھا دتا۔

[2] ولی شمس تبریز نے ماس دی بوٹی بھُنن لئی اکھاں نال گھور کے سورج نوں ہیٹھاں بُلا لیا سی۔

جیویں حُسن جوانی دا رُوپ ہوئے ۔ تویں حُسن دا ہین شنگار اکھیاں

چھٹّی چھیرنی دُدّھ دِی نہر نکلی ۔ چھیر چھیر آندی کالی دھار اکھیاں

سُندر بیڑیاں تَردیاں آبنُوسی ۔ ٹھاٹھاں مار دِیں حُسن وِچکار اکھیاں

سُنّدر جادُوڑا گھت کے کھجلے دا ۔ جادُوگرنیاں کرن خوار اکھیاں

پکڑ پکڑ کے چنّد ایہہ دُوج والے ۔ کدھرے کرن کمان تیار اکھیاں

تیر پلکاں دے اِکّو نگاہ اندر ۔ کرن سینیوں پار ہزار اکھیاں

دھار سُرمے دِی پٹ دی سِنے پٹّی ۔ نہیّں لک دے نال تلوار اکھیاں

جال ریشمی گھت کے لال ڈورے ۔ کرن ہرن دے وانگ شکار اکھیاں

پاک بیویاں نیویاں جدوں ہوون ۔ جاپن شرم حضور سرکار اکھیاں

دوہاں[1] دِلاں دے ہوندے ستھ ٹوٹے ۔ جدوں ہس کے ہُندیاں چار اکھیاں

نچّن سدھراں پُتلیاں بن بن کے ۔ جدوں کردیاں لاڈ پیار اکھیاں

آلے بھولڑے بھا ایہہ کھوب دیون ۔ کدی جگر دے وچ کٹار اکھیاں

---

[1] طب یُنانی انوسار دِل دے تِنّ ٹوٹے ہُندے نے ۔

بھری پئی ہے اندر جیب کیتیاں ایہہ لین سینتاں نال ونگار اکھیاں

تارے توڑ کے لاہوندیاں کدی عرشوں چنچل تکھیاں شوخ اُڈار اکھیاں

کدی بُھلّیں نہ ویکھ کے لڑدیاں نوں میل صُلح دے کرن اقرار اکھیاں

ستوں اندروں کھِچ کے باہر کڈھن بنہن جدوں پریم دی تار اکھیاں

شکتی رُوح دی سُٹ کے کھوج اُتے لین ڈاچی دی موڑ مہار اکھیاں

جنہاں وِچوں گمان ڈِی ڈِسے صورت ایہہ اوہ ہین شیشے چمکدار اکھیاں

جیہڑا ایہناں دی نظر تے بُھل جاوے ویچن اوس نوں مصر بازار اکھیاں[1]

پھر پھر رات دن بگیاں کالیاں ایہہ پلٹیاں گاہوندیاں ہین سنسار اکھیاں

شرف ایہو جہی ہور نہیں کوئی نعمت

جیہو جیہیاں ایہہ ہین سرکار اکھیاں

---

[1] یوسفؑ نے اِک دن شیشے وچوں آپنی سُندرتا ویکھی تے ہنکار کیتا کہ جے مَیں کِتے جا کے وِکاں تاں میرا مُل کوئی وی نہ دے سکے۔ پر رب دی کرنی ایسی ہوئی۔ کہ مصر دے بازار وِچ اُس دا مُل اِک بُڈھی نے سوت دی گُل اِک اٹی پایا۔ ایہہ ویکھ کے اوہدا گمان ٹُٹا تے اوہنے توبہ کیتی۔

پُھلّاں دِی فریاد

تُوں جو ایڈا آھڈا لایا — دس تیرا کی اساں گوایا

چڑھ ہو گھتی تُوں ایسی کھتی — پگڑ تلاشی ساڈی لیتی

ہر اک ساڈی گٹھڑی پھولی — مٹھی مٹھڑ پتّاں دی کھولی

نہ کوئی ساڈا دوس نتاریں — جھوسے دیویں ہجکے ماریں

ایویں ماریں پئی چپیڑاں — نازک جُثے پین تریڑاں

ایسے سانوں وَچھیڑے لائے — چہرے ساڈے لال بنائے

آوندی جاندی دَھکّے ماریں — پھیرے پاوندی مُول نہ ہاریں

بے شرمیں تُوں شرم نہ کھاویں — خاک راہاں دی پئی اُڈاویں

پھر دی رہنی ایں بنت آوارہ — تنتھوں تنگ بغیچہ سارا

نہیں رہنی ایہہ سدا جوانی — کاہنوں ہوئیوں مست دیوانی

اسی ایتھے ہاں وَختاں مارے — چونہہ دِناں دے کوئی ونجارے

شک نہ ہووے تینوں کوئی — اِٹّ اساں نہیں لائی ہوئی

راہیاں دا انگوں ساڈا ڈیرا | تینوں شہر مبارک تیرا
رب سبب جدوں کر دیسی | ٹر جاوے نگے ایہہ پردیسی
خبرے توڑ کسے نے کھڑناں | خبرے ہتھیوں تھلّے جھڑناں
تک چھمکے ہاں سماں لنگھاندے | نہیں کجھ تیرا اسی چواندے
تینوں سگوں عطر لگاییئے | کھڑ کھڑ کے خوشبو رچاییئے
سانوں چھوہ کے جدھر جاویں | اودھر ہی توں عزت پاویں
بے فیضے کجھ فیض کچھانیں | بے قدرے کجھ قدر سیانیں
رب دے خوفوں ہر دم ڈرنی | ظلم غریباں تے نہ کرنی
بن تدھ بن پھرینگی بھوندی | گھٹا ہٹّی سے وچ پوندی
ہر اک گٹھوں کھا کھا چھاڑاں | ہر پارینگی نال پہاڑاں

شرف پھلاں نے ہاڑے پائے
نہ کر ایڈا ظلم ہوائے"

کِسے دِی یاد

یاد آئے جد مینوں پیارے — دِل دے چھالے پھٹّے سارے

سوہنی موہنی بھولی بھولی — موہنی مُورت مِٹھڑی بولی

نِگھی شوخی گُوھڑیاں شرماں — چِکناں پِنڈا جیونکر نرماں

اَنبراں دا اُنگوں اُچ خیالی — اُڈکے رہناں جیونکر ڈالی

ہَسدی رَسدی چند پیشانی — کنول لکیراں وَٹ نُورانی

نرم سبھاؤ دانیاں والا — ساوآں والی ہتھ وِچ مالا

اکھاں وِچ اوہ شرم حضوری — نِکلے گل نہ مُونہوں پُوری

بیج دے بچّے گلّاں ڈھلیاں — جیوں خوشبو کھلارن کلیاں

بھلیائی وِچ اُدّم کرناں — بُریائی توں ہردم ڈرناں

چھوٹی عُمرا عقل وڈیری — جیوں خوشبو نافے وِچ گھیری

نُھڈاں وانگ انکھ وِچ رہناں — جی اکھواؤناں ہاں جی کہناں

سُحل مزاج اجھٹے رہناں — رَتّی بھر احسان نہ سہناں

پیڑ پرائی اندر مرناں ‏ ‏ ‏ دُکھ غیراں دا سِر تے دھرناں
پاک پوتر تھاں تے بہناں ‏ ‏ ‏ وانگ کنول دے سُتھرے رہناں
ہائے اوہ میرا یار پیارا ‏ ‏ ‏ گُم ہویا ہے روشن تارا
آن پوے جد اوہدا جھولا ‏ ‏ ‏ روکے کرلاں دِل نوں ہولا
دُنیاں والا باغ پیارا ‏ ‏ ‏ نال پھُلاں دے بھریا سارا
پر مَیں اِنہاں کولوں ڈردا ‏ ‏ ‏ تَدے کِسے نوں پیار نہیں کردا
یورپ دے ایہہ پھُل نرالے ‏ ‏ ‏ بن خوشبوؤں بھڑکاں والے

شرف اِنہاں توں ہر دم ڈرئیے
نال اِہناں دے پیار نہ کرئیے

شُہرت دی ایرکھا

اِک شہر سی بڑا نرالا ‏ ‏ ‏ رنگ برنگی محلاں والا
صاف محلے نرِل گلیاں ‏ ‏ ‏ گِرد بگرد فصیلاں کھلیاں

دُسّن والے بڑے رنگیلے — بانکے ٹیڈے چھیل چھبیلے

مُشکن[لہ] میدے تل تل کھاون — مخمل ریشم پٹ ہنڈاون

اوہدے اِک محلّے اندر — بن تاجوں اِک رہے سکندر

وڈی عمرا بُڈّھا ٹھیرا — بگّی داڑھی نوری چہرہ

عاجز۔ اکھی۔ وردی۔ دانی — سُگھڑ سُچّتر ساؤ گیانی

پھٹ کسے نوں جیکر لگے — لہو تیتری اوہنوں وگے

پیڑ پرائی اندر مردا — دُکھ کسے دا آپوں جردا

ماڑے اُتے رحم کماوے — پانی وانگوں نیویں جاوے

سوچ وچار اجیہی دوڑاوے — ہر رہیا کھڑ پنچ بناوے

روشن ہویا ایسا ناواں — دُھم پئی وچ شہر گراواں

کم کرے ترکھاناں والا — من منکے دی پھیرے مالا

حق حلال کمائی کردا — ربّی خوفوں ہر دم ڈردا

گھروں کدی جے باہر آوے — وانگ چندرماں عزت پاوے

نکّے وڈے کرن سلاماں — ہر اک بنیا اوہدا کاماں

لہ بگھی

او تھے اِی اِک مایا دھاری — رہندا ہیسی بڑا ہنکاری

لہو لوکاں دا پیون والا — مار مویاں نوں جیون والا

مان مایا دے ڈُبّے رہندا — تھو تھو کردا اُٹھدا بہندا

منگتیاں نوں مارے دھکّے — دولت روہڑے تِنے چھکّے[١]

لین او دھار جے کوئی آوے — دُونی چَونی رقم لکھاوے

جو جی چاہے بیاج لگاوے — کُلّا کوٹھا قُرق کراوے

دیکھ بُڈّھے نوں کُڑدا رہندا — ایہو سب نوں ہر دم کہندا

دیکھو جی میں مایا دھاری — مِلک جگیر ہے میری بھاری

اوہ ترکھان غریب نِکارا — ڈنگ بڈنگی کرے گذارا

کرن سلاماں اوہنوں سارے — نِکّے وڈّے جاون وارے

اوہدی اُیڈی شہرت ہوئی — میری وات نہ پُچھے کوئی

دولت میری کم نہ آئی — مینوں جسّ نہ مِلیا رائی

ایہہ سیاپے دِل وِچ کردا — اوہدے ساڑے ہر دم مردا

اِک دِن کرنا ایسا ہویا — رَب سبب اجہیا ڈھویا

١ جُوتے

بُڈھے کولوں لنگھدا ہویا — کول بُڈھے دے آن کھلویا

ڈِٹھا اوہنوں کم وِچ رُجّا — جیوں مَیدے وِچ نکھن گُجھا

آری پھڑ کے اِنج چلاوے — دِلوں بخیلی کڈھ وِکھاوے

لکڑ تے جد تیسہ مارے — لوبھ کرودھ چھلّے تد سارے

رنداے کے جدوں چلوندا — سینہ شیشے وانگ بنوندا

گُنیا پکڑ صفائی ویکھے — گُن اَوگن دے کر دا لیکھے

سُوتر نال لکیراں پاوے — دِل نوں سِدّھے راہے لاوے

چتھو چوُرس جھیا چلاوے — لکڑ اندر ویلاں پاوے

مُڑھکو مُڑھکی ہویا ہویا — جُثہ گل ڈبویا ہویا

ہر ہر قطرہ مُڑھکے والا — بنیا ہیسی موتی مالا

جد ایہہ ڈِٹھا مایا وِھاری — دِل اندر ایہہ گل وچاری

لکڑ اُتے جھیا کالا — کرنا پَیندا محنت والا

تاں ایہہ بوٹے اگ ہے جاون — لوکاں اگے سوبھا پاون

اَیے پر دِل ایہہ دُنیا والے — پتھر کولوں سخت نرالے

نام اُگرناں اوہناں اُتے   پھل لیا وَنے ہین گرتے

ویکھ اوہنوں میں کیوں ہاں سڑدا   پیراہیدے جاکیوں نہیں پھڑدا

دل اندر شرمندا ہویا   تو یہ کہتی ڈاہڈا۔ رویا

چھڈے سارے بھیڑے چالے   کم پھڑے سب بابے والے

صاف بنا کے دِل دا تھیوا   اُگر لیتی اُس تے سیوا

پنڈ شرف ایہہ جاوئی اوکھی

شہرت پاوُنی نہیں کوئی سوکھی

اوکڑاں

نِکے نِکے وہین آکے ڈوب وہندے جیا میرا

بن کے ہنجو اکھیاں چوں وہندیاں نے اوکڑاں

ویکھو لوکو۔ سڑن لگی پیلی میری ہینہ اندر

گڑے وانگوں سدھراں تے ڈھیندیاں نے اوکڑاں

آؤندی اے ہنیری تے کلیجے دُکھ اُٹھدی لے

آہ آمیرے ساہنوں جدوں ہندیاں نے اوکڑاں

یہہ دے ایہہ کنڈے مینوں چمبڑے نے جھتے آکے

جیوں جیوں لاہواں مگروں نہ لہندیاں نے اوکڑاں

ماشہ ماسس چھڈیا نہ چھڈی میری رت رتی

ہور مینوں دسّو ایہہ کی کہندیاں نے اوکڑاں

شرفؔ کیوں ہراسیاں ایں رب اُتے رکھ ڈوری

سدا نال کسے دے نہ رہندیاں نے اوکڑاں

سُمندروں ڈونگھا دِل

ہمّت نہیں جے کھول کے قلم آکھے — جو جو ظُلم انوکھے گُذار دا دِل

دیکھ دیکھ اسمان بھی کھائے چکّر — ایڈے جرصاں دے جال کھلار دا دِل

بہہ کے پہلو وچ جگ تے کرے قبضے — پیر چادروں باہر پسار دا دِل

تسبیح پھیر دا زاہداں وانگ کدھرے ۔ موتی بنے کدھرے کسے ہار دا دل

کدھرے ویکھ کے کسے دے شوخ دیدے ۔ تیر آپنے آپ نوں مار دا دل

کدھرے ٹھوڈی دے ڈونگھ وچ ڈوبدا اے ۔ کدھرے نیناں دی بیڑی وچ تار دا دل

گنگا جمنا وگاؤندا اکھیاں چوں ۔ سوماں بن دا اے کتے پیار دا دل

کدی ڈیرے زمین تے لا بیٹھے ۔ کدی پھلاں دی سیج سوار دا دل

بادشاہی دی حرص وچ پھرے کدھرے ۔ کدھرے بھیس فقیراں دا دھار دا دل

بن کے کلیاں کرونبلاں پھٹدا اے ۔ اندر باغ دے کتے بہار دا دل

ڈگن ہنجو تریل دے کتوں عرشوں ۔ وڈے پھلاں دے حسن تے خار دا دل

چکّی حرصاں دی کتے ایہہ پیدا اے ۔ دانہ بن کے سارے سنسار دا دل

کتے ویکھ بے کری نوں کرن لگے ۔ کتے ریت دے محل اُسار دا دل

نور نال سموچیا اُچ بنیا ۔ رکھے شوق پرنرکاں دی تار دا دل

میں کی کسے دی گل ہاں کرن جوگا ۔ میرا آپنا نہیں کسے کار دا دل

بدیاں ول ہے سدا دھیان ایہدا ۔ نیکی اِک نہیں کدی وچار دا دل

ایہدے بھلے دی کدے جے کراں کوئی ۔ اگوں اِک نہیں گل سہار دا دل

اُلٹا سگوں جواب ایہہ دے دے گئے ۔۔۔ سڑے بلے ہوئے سینے نُوں ٹھار دا دِل

دھوتے جان گئے سارے گُناہ میرے ۔۔۔ ڈُھل پیا جے میری سرکار دا دِل

شرف اپنے اَوگن نہیں تکدا مَیں

مَیں تاں دیکھدا ہاں بخشنہار دا دِل

چنّد دے داغ

اِک دِن چاننی چاننی رات پیاری ۔۔۔ پائی ہوئی سی ٹھنڈ مُربت اُتّے

پوچا پھیریا ہویا سی نُور بھجّا ۔۔۔ ہر اِک بُوہے بنیرے تے چھت اُتّے

اِنّدر دا انگراں بنے سَن پھُل رانجے ۔۔۔ رشماں نچدیاں سن پت پت اُتّے

مَیں بھی وِہندا ساں چن دے زخم الّھے ۔۔۔ لت رکھ کے آپنی لت اُتّے

پھٹ دسدے ایکناں جا پئے سی ۔۔۔ لایاں ہویاں مَیں جنہاں دِل تاریاں سَن

دھاگے ریشمی رشماں دے لا لا کے

جیویں سیتیاں ہویاں دو پھاڑیاں سَن

بینت نال میں آکھیا یار چناں ۔۔۔ ایسی سُندر تا دِتی اے رب تینوں

ڈُکے تونہہ توں ٹُکڑی مونہہ تیکر ۔۔۔ نُور نال بنایا اے سب تینوں

اکھاں چُک چُک کے وِہندے نے لوک سارے ۔۔۔ بخشی گئی اوہ ٹیسی دی چھب تینوں

پر ایہہ لوہڑا اے تو رِچ ڈُب کے وی ۔۔۔ کالے کالے کیوں رہ گئے ڈُب تینوں

مور وانگ اُنج اندروں جھُورنا ایں ۔۔۔ اُتوں دسّناں ایں ہسّ ہسّ مینوں

تارے انبروں توڑ نہ پیا اَیڈے
گھنڈی چِت دی کھول کے دس مینوں

میری گل سُن پُھلیا چن اَیڈا ۔۔۔ آپا چودھویں رات دا کر دِتّا

ٹوپے بھر بھر مایا دے جہئے ونڈے ۔۔۔ بھارت ماتا دی جھولی نوں بھر دِتّا

چاندی چاننی دِی دِتی ہورناں نوں ۔۔۔ اُسے پر اوس نے مینوں ایہہ زر دِتّا

ٹیلی فون اِک رشم دا پکڑ کے تے ۔۔۔ میرے کنّاں دے سامنے دھر دِتّا

لگا کہن لے سُنیں ہوشیار ہو کے ۔۔۔ قِصّہ ہوئے اچرج اِک سدّھ تینوں

تار دِلے دی وِچ پُرچ لئیں تُوں
دین لگا ہاں موتی اَنوِدھ تینوں

سُوت کتدی ویکھی اِک مائی بُڈھی　　جِدھے چھوپا چرج بھنڈار دے سَن

اوہدا چرخہ دی نانکی گھاڑ دَاسی　　کوکے جُھٹکے وِچ اِک "اونکا" دے سَن

لُٹھ لگن تے بَیڑ سی صدق والا　　مُنّے گُڈیاں بھَری پیار دے سَن

کینتا ہویا سی نکلا رَاس اَیسا　　جلوے جاپدے وِچ کرتار دے سَن

ہر ہر گیڑ دے نال ایہہ گاوندی سی　　اُڑی کھڑی اے لُباں تے جِند پیارے

چھیتی پہنچ کے دَاسی نُوں دَرس بخشو

ہَر گوبندؑ پیارے　ہَر گوبند پیارے

تَند شردھا دی ایکناں نِکلدی سی　　اوس پائی دِی پکّی پریت وچوں

کلغی جس طرح ہَر گوبند جی دی　　جھلکاں مار دی اے کِسے جھیت وِچوں

ہوکے شانتی نال گرُوچ اَیداں　　درد نِکلدا سی اوہدے گیت وِچوں

جِدّاں رَب نُوں پُوج کے نِکلدا اے　　باہمن مولوی مندر مسیت وِچوں

دَھاگا ماہل دَا آرتی کر کر کے　　ہَیسی اِس طرح دی گھوں گھوں کردا

پچھلی رات نُوں اُٹھ درویش رَبّی

ہووے جس طرح کوئی تُوں تُوں کردا

لہ چھیویں گورُو صاحب

سُوتر کت اُنا۔ دُھو آر یجیا — اُوس بھگتنی اُنت تیار کیتا

نِمب پُوچ پڑھپتی تے رکھ اوہنوں — سَو سَو وار اُٹھ کے نمسکار کیتا

دُھوپ صندل کستُوری دِی دے دے کے — سڑدی ہک نوں ٹھنڈیاں ٹھار کیتا

جِہاں گوُرُو دی آپنی منسر تائی — اوہنوں آکھنی روز وہار کیتا

سَچ پُچھو تاں پریم دے جُدھ اندر — ہے ایہہ حوصلہ بھگتاں سچیاں دا

بندی چھوڑ جہنے گوُرُو نُوں بھاہوں بلے

جال لا دیناں تنداں کچیاں دا

سونے وانگ مُریدنی گوُرُو جی دی — پرکھی گئی اوہ جدوں پیار اندر

جانی جان اُس شہنشاہ دلاں دے نُوں — پُجی خبر ایہہ پریم دِی تار اندر

بُلبُل وانگ اِک بُڈھڑی تڑفدی اے — دِید لئی کشمیر۔ گلزار اندر

ڈِٹھا جدوں پریم دا صدق اُچا — حُسن تڑپیا وِکن بازار اندر

تُٹھ پیا جے رام دِیال ہو کے — کارے سَو جلے کُچھ وکیلنی دے

رُتبہ لالاں دا پاؤن گے جگ اُتے

تُسی ویکھناں بیر اَج بھیلنی دے

دھن دھن کشمیر دے وِچ آ گئے ڈاہڈی تاہنگ سی جنہاں پیاریاں دی
پپّاں بہار ہو ہو اُچے پربتاں نے لاہی رج کے ڈُنجھ نظاریاں دی
رَل کے راگ ملہار دا گاون لگے موج بجھّ گئی جھرنیاں ساریاں دی
مُونہہ ڈَل[۱] دا لِشکیا وانگ شیشے جھلک ویکھ کے جُتّی دے تاریاں دی
سِدّھے ہوئے سلاماں نُوں رُکھ بُوٹے ہر اِک اَکھ کرُو نبلاں کھول دِتّی

چھڑے اِکو کستوری نے خُوشی اندر
بولی کئیاں جنوراں دی بول دِتّی

اَننت آن کے مہر کرتار کیتی بھاگ بھری دے بھاگ دی ہس پئے
ڈُم ڈُم گور وجی وِہڑے چ وڑے آ کے چھم چھم مہینہ اُپکار دے وس پئے
ایدھر چرن رکاب چوں گئے چُمّیں اودھر دُکھ وچھوڑے دے نس پئے
ہنجو نکل کے مائی دے دو نالے ہسّن گوُراں دے گاوندے جس پئے
موتی ٹٹ دے ویکھ کے صِدق والے دیکھو مُل ایہہ سچّی سرکار دِتّا

ہر صدقہ اوہدے دو ہنجواں دا
سارا دیش کشمیر دا تار دِتّا

[۱] کشمیر دے مشہور چھنب دا نام ایں ۔

اوڑک کتیا ہویا اُس بھگتنی دا
جامہ سیپ کے پیش حضور ہویا

بردھ پوٹیاں دا ڈِٹھا صدق جدوں
ایسی خوشی اندر ربّی نور ہویا

کھیڈن لگ پئی مسکڑی بُلیاں تے
اوہدا کتیا کل منظور ہویا

نالے ایس دُنیا نالے اوس دُنیا
صدقوان دا ناں مشہور ہویا

تدے سوت ایہہ رشماں دا کتدا ہاں
میں وی چوآ اِک صدق دا چھیا اے

شرفؔ جہاں نوں دَنع توں سمجھ بیٹھوں
بھاگ بھری دا چرخہ ایہہ کھیا اے

مُرشد

مُرشد میرے پریم پیالا
ایسا مینوں پیایا

ریت چھلّے دے کھو جاں وانگوں
میرا اکبر گوایا

ہور اچنبہ نظریں آیا
مینوں جگوں باہرا

شرفؔ میرے گلمنے اندر
سورج چند سمایا

ظاہر رہن نمانے بن کے | رب دے خاص پیارے
باطن دے وچ ایہناں اُتوں | قدرت جاندی وارے
مٹ رسائن نگاہ پوتر | پربت سونا کر دے
شرف دکھاون اک تل اندر
سورج چند ستارے
جیونکر بیڑی پانی اندر | کردی ہے ایہہ کارے
آپ رہے وچ پانی گلدی | پر لوکاں نوں تارے
اوہدے وانگوں کرنی والے | آپ ظلم وچ رہ کے
شرف جہیے لکھ پاپیاں دے نے
کر دے پار اُتارے

قربانی

دم دتیاں باہجھ نہیں دم مِل دا | بناں دم دے ڈھوئے نہیں ڈھوئے جاندے
باہجھ خوشی دے ہسیا نہیں جاندا | رونے غماندے باہجھ نہیں روئے جاندے

درد باہجھ نہیں سینے وچ چھیک پیندا   چھیک باہجھ نہیں موتی پروئے جاندے

شرفؔ داغ غلامی دے دیش اُتوں

قومی خون دے باہجھ نہیں دھوئے جاندے

جدوں کسے دی قوم تے دیش اندر   آکے وا آزادی دی وگدی اے

اوس مُلک دے سچیاں عاشقاں نوں   رہندی ہوش نہ سیس تے پگڑی اے

گھر اُجڑدے سینکڑے مکھیاں دے   بتی موم دی تاں اِک جگدی اے

شرفؔ خون غریباں دے نچڑ جاندے

مہندی ہوراں دے ہتھیں لگدی اے

بُہتے دُکھ اوہ جھلدے دیش بدلے   بندے قوم دے جہڑے دلیر ہندے

اِتاں اوسے نوں بُہتیاں پیندیاں نے   جہڑی ویری دے نال نے بیر ہندے

کون پُچھدا کاواں تے گدڑاں نوں   قید پنجرے باز تے شیر ہندے

قطرے لہو تے پانی دے بند ہو کے

شرفؔ موتی تے مُشک اوہ فیر ہندے

ظُلم جبر دا سینہ پاڑے جا کے جہڑی کانی
دُنیا اندر قائم رکھے۔ جہڑی نام نشانی
دیش قوم دے پیروں جہڑی۔ سنگل غلامی لاہے
جگ اندر اوہ شرف پیارے دیوی ہے قربانی

رُوح تے سریر

پریت دونویں پان والے رُوح تے سریر سَن
جان اَیویں پھس گئی نت دے عذاب وچ
منگی کیوں نہ زندگی میں ہائے خُوشبُو والی
رنگ ہو کے پھس گیا کاسنوں گلاب وچ
سینے وچ دل ہوری دل وچ سدّھراں نے
جُتّی وچ جراب پھسی پیر ہے جراب وچ
باراں سال چارنا پئے ہیر دیاں مجھیاں نوں
کھیچلاں کوئی لمیّاں نہیں چاک دے خطاب وچ

ڈُبی سوہنی نیں وِچ بھڑکی نوں بجھان لئی

خبرے کی مصالحہ ہیسی پڑھ دے کباب وِچ

کھمبا وہدے سِیس توں بھی اُچے جانی رکھناں ایں

ایڈی وڈیائی کی سی بھلا سُرخاب وِچ

چڑھیا رہے چند سدا میرے لئی عید والا

اکھیاں دے گھیرے میرے رکھ لئے رکاب وِچ

چٹے چٹے دند تے بریک بُل لال تیرے

موتیا گلاب لگے ہین اکو داب وِچ

دِل لے کے بولو نہ بُلاے بناں حرف وانگوں

دسو مینوں لکھیا ہے کیہڑی اے کتاب وِچ

شرف تیرے ساہنویں تدے گھڑی مڑی آوندا اے

بڑا مزا آوے تیرے غصے دے جواب وِچ

چکوی چکوا

وَیرن شام کُھلّوں ایہہ آئی ‏— پاپی جس نے آن جُدائی

جُوہ سُنجّی ایہہ شاں شاں کردی ‏— مَیں اِکلاپی جانی ڈَر دی

دِل میرے تے چلدے آرے ‏— مَیں رو واں تے ہَسدے تارے

کرن بکھیڑے چِٹیاں چِڑیاں ‏— پتھر مارن مینوں گِٹیاں[1]

ایسی آکے کالی وَرتی ‏— بدلے دونویں اَنبر دھرتی

پریم ساگر وِچ تاری تردے ‏— دِن سارا رہے دَرشن کردے

بَردی پا ہُن کالی کالی ‏— آگئی رات جُدایاں والی

پَے گیا ڈاہڈا ظُلم ہنیرا ‏— نظریں آوے مُکھ نہ تیرا

صُورت تیری ہو گئی اوہلے ‏— رو رو اکھّاں موتی ڈوہلے

کنّت وچھُنّی بیٹھ اُڈاروں ‏— لال کنسوآں تیریاں پاروں

سُن سُن تیرا چھڑا آوازہ ‏— کنول دِلے دا ہووے تازہ

[1] تاریاں دا گُچھا

اُچّی اُچّی جاں توُں بولیں — مِٹھّے پتّے سارے کھولیں
بھاویں مینوُں نظر نہ آویں — پر جد اُچّی بول سُناویں
وَاج تیری وِچ عجب صفائی — شیشے وانگوُں رَب بنائی
جد ایہہ شیشہ ساہنوَیں آوے — صُورت تیری صاف دکھاوے
مینوُں ایسے شیشے اندر — دِسدی تیری شکل سکندر
سُندر بول رسیلا بھر کے — ساہنوَیں آویں توُں پھِر پھِر کے
وَاج تیری وِچ کجھ انوکھی — مَر مَر جاندے سُن کے دوکھی

شرف موئی ہیں سُن کے جیواں
آبِ حیات پیالہ پیواں

ملکی[1]

ملکی آکھ دی بیت گئی عُمر ہیرے — تینوں اجے نہیں فہم اِدراک آیا

[1] ہیر دی ماں دا نام ۔

تیرے سیس تے کیہا لڈ گئے نی جنّ عشق دا مار پُولاک آیا

چادر شرم حیا توُں چیر سُٹّی ساڈے گھر ایہہ جدن دا چاک آیا

بدلے جھیاں دے ساہنوں ای چاریا سو داگی وگ دا جھیا چلاک آیا

ساہنوں ایس گلّے ڈھا ڈھا مارنی ایں گھل کے بھابیاں نال گھلاک آیا

بھرم بھار گوا کے بھائیاں دا ساہنوں کرن ہولا وانگ کاک آیا

ڈو کے بوُریاں دے چنگھ کے بھٹ گیا نی ایہہ دُدھ دا وَڈا پیاک آیا

تیریاں چوُریاں کیکر پچّھاؤندا ایہہ جھڑا گوجی دی کھاندا خوراک آیا

تینوں یاد ایہہ اودن دا حال ایہدا ساڈے گھر سی جدن رلاک آیا

سُتّے ہوئے لنگار سن لیڑیاں دے جھگا پاٹ کے سی اُتے ڈھاک آیا

جا نداد ہزارے دی لئے وڈی سی ایہہ وجھلی شیشہ مسواک آیا

بھُسّی تخت ہزارے نہ کوئی ریتویں بڑا وانگ بُلارے پٹاک آیا

سُنی رام کہانی نہ کسے ایہدی سارے پنڈاں وچ مار ڈاہک آیا

جنہے آپنے سکّے نہ مول جاتے تیرا کدھروں وڈا اوہ ساک آیا

نہ بھل چاک دے چوچڑے بودیاں تے تیری جان دا ویری ضحاک آیا

کھیہہ تیری بھی ہُن ایہہ اُڈاؤن لگا ۔۔۔ پا پچھپیاں دے سِریں خاک آیا

داھڑی بَبّ دی میر اسفید جھاٹا ۔۔۔ تیرے دِھیان نہیں رتلبے باک آیا

نہ تُوں وِیر دی پگڑی لاج رکھی ۔۔۔ اوہ بھی سُتھ چوں کل غمناک آیا

ماپے ہِنڈے دا پوشش دی لاہ سُٹّن ۔۔۔ اگوں دھیاں نوں کرنا نہیں واک آیا

نی تُوں اوہنوں ہی ہِجے نہ پاؤنی ایں ۔۔۔ مُت دین جے تیجا دِھیاک آیا

ہِجدی وِچ اُڈیک دے رو رو کے ۔۔۔ ساس نک تے تیرا ناپاک آیا

میرا پُت سُلطان جھلانگ ویلے ۔۔۔ مجھیں چار نوں اوس نوں ٹھاک آیا

تینوں اودوں ہی لگی چھتری اے ۔۔۔ واہجے وجّن دا جدوں کھڑاک آیا

کملی ہو نہ رانجھے دی کمبلی تے ۔۔۔ انگ لانی جوڑا پوشاک آیا

نی تُوں عقل نوں ہتھ کجھ مار ٹیئے ۔۔۔ چوڑا پا باہیں ارکاں تاک آیا

نہ کر نک چڑھا چڑھا گلاں ۔۔۔ ہیرے والڑا دیکھ بُلاک آیا

بہہ جا چوڑے نال تے ویکھ پڑھیا ۔۔۔ جڑیا سونے دے نال سُلاک آیا

شرف کنڈیاں دا ڈھینگر لاہ مگروں

سیدا ویکھ نی ہِینگر اُشناک آیا

ہیر

ہیر آکھدی مائے نی پوے لوہڑا — تینوں خیال نہیں نی اجے تاک آیا

میں کد راضی ساں ایس جھلاں اتے — تساں سدیا سیدا رلاک آیا

بدو بدی نہیں کدی ویاہ ہندے — ایویں واجیاں دی پاوندا دھاک آیا

میری موت دی پڑھے گا میل چٹھی — عزرائیل کھیڑا ئے کے ڈاک آیا

چھری تسکن دی پکڑ کے ہتھ ظالم — نی ایہہ مجھ نوں کرن ہلاک آیا

شان رب دی کھیڑیاں جھیڑیاں لئی — رنگ رنگ دا کھانا خوراک آیا

نہ کوئی رانجھے غریب نوں پچھدا اے — جھڑا لمیاں منزلاں جھاک آیا

اگے جنت ہزاریوں وانگ آدم — ہو کے ہتھوں بھراواں غمناک آیا

چکی دکھاں دی تساں وی پیس دتا — ہیسی کنک وانگوں سینہ چاک آیا

دیکھ ویکھ مائے اوہدے حال اتے — جھڑیاں بنھ کے ہفت افلاک آیا

ادھر دو نجا قبول رانجھیٹڑے دا — چلھے پا جو جوڑا پوشاک آیا

نی میں واس رنجھیٹے دی شرف باندی
جہدے واسطے تاج لولاک آیا

لٹکیاں

شمع حسن دی پردہ فانوس اندر | تساں کدوں تک پیار یا بالنی ایں
سٹ شعلہ کوہ طور دا ساڑ چھیتی | جے توں ایسے طرح جان جالنی ایں
میری جان چل چھڈ ہن جان بھی دے | کی پردیسیاں دی گل ٹالنی ایں

جے کر ہووے منظور تے دل لے لو
شرف کول ایہو مونہہ وکھالنی ایں

لے لو دل پر سانبھ کے کول رکھو | ہتھاں وچ گھوناں مروڑناں نہیں
بڑا سوہل مزاج تے اتھرا ہے | ایہنوں توڑیاں دے نال توڑناں نہیں
بڑا نازک جے موتی تے کچ کولوں | ایہہ جے ٹٹیا تے کسے جوڑناں نہیں
نالے ہنے ای پرکھ لو کھرا کھوٹا | پچھوں شرف نے ایس نوں موڑناں نہیں

بدلے دِل دے پویگا دِل دینا ... ایس گل نوں بھی یاد رکھنا جے
اِک ہتھ دیؤ اِک ہتھ لے لؤ ... جانی وِنج ایہہ بڑا سُکھنا جے
دینے پین گے پریم دے جام بھر بھر ... اساں رُعب نہ جھلنا سکھنا جے
ہُنے فیصلہ شرفؔ دے نال کرلؤ
پچھوں کنگ مچاؤنی ایں مکھنا جے

دے کے تھاپناں جھوٹھیاں لاریاں دی ... مینوں وِچ اُڈیک نہ گڈ جاندوں
جے توں چلے ای جاناسی ونجے بازا ... میری دِید دی حسرت تے گڈھ جاندوں
نہیں تے زُلفاں دِی قاتلا پا پھانسی ... میرا روز دا پھاہ ایہہ وڈھ جاندوں
ساری عُمر بہیندا تیرے پیر دھو دھو
جے نہ شرفؔ نوں رونداں چھڈ جاندوں

پکی طرح نہ پائی سی پریت اجے ... بجھ لئی سی لوکاں تڑک کر کے
دُوجے کن نہیں اجے آواز پہنچی ... ٹُٹ پئی اے جدوں کڑک کر کے

غُصّے گلے ہمیشہ ایہہ رہن سُکّے   لوکی چُپ رہ گئے ایہو شک کرکے

شرف ڈک دا ڈک دا تھکیا میں

گیا یار پر گل ڈو ڈک کرکے

بُہتے اتھرے نال نہ پیار پائیے   آکھے قول سیانیاں سچ دے سن

گھاٹے وادھے ایہہ دغے فریب والے   میری نظر دے وِچ نہ جچ دے سن

برف وانگ ہُن ہو گیا دِل ٹھنڈا   جِتھے پیار والے بھانبڑ مچ دے سن

شرف جنہاں نوں لال میں سمجھیا سی

میری داہ قسمت۔ موتی کچ دے سن

مینوں اونہاں دا حال توں پُچھ جانی   نویں یار توں جہڑے ہُن ٹوڑے نے

یُوسف جیہے بھراواں نوں دین دھوکھے   ظاہرا دِسدے بھولے بھولڑے نے

متاں ہووے دلالی وِچ مُونہہ کالا   لال کچ ناہیں سمجھیں کوڑے نے

شرف سمجھ سُرخاب دا کھنّب تینوں

ایہہ اُڈاؤن لگے وا ورولڑے نے

بڑے شوق دے نال سی پیار پایا ۔ نہیں سی خبر ایہہ دُکھ سہارنے سَن
اوس ویلے ایہہ دن نہ یاد آئے ۔ رو رو کے جھیڑے گذارنے سَن
لا لا سوختاں تیریاں پیاریا او ۔ طعنے دوستاں وی مینوں مارنے سَن
تساں کدی نہ شرف نوں پچھنا سی
ہردم بیٹھ کے وال سوارنے سَن

میرے پیاریا تیرے ای دم بدلے ۔ جھڑکاں جھلیاں اک اک ہر دیاں نے
ایہناں کتے نہیں چھڈنا جان جوگا ۔ تیری کنگھی دے وچ جو گھر دیاں نے
چلّے کنگھی تے چلدی ہے آری ۔ نکلے چیرنی تے گھٹاں چڑدیاں نے
رووّاں میں تے وسدی ہے برکھا ۔ ہسیں توں تے بجلیاں گردیاں نے
ٹھیڈے کھا کھا کے تیری گلی اندر ۔ دیکھ چیراں اُڈیاں سر دیاں نے
شرف کیکر اک جھلک دے نال نکلن
دل وچ سدھراں جو چوکھے چر دیاں نے

بجلی دی لشک

نیلے بھتے دوپٹڑے دا گھنڈ لاہ کے مکھڑے توں
گھڑی مڑی ویکھدی کوئی انبراں توں ناری اے

سر اتے لیندیاں جاں ھیرا۔ کنی کپڑے دی
جھل مِل کر دی پئی گوٹا تے کناری اے

بجلی دے چوڑے والی بانہہ جاں اتانہہ کر
نوری جھئی چیرنی تے داونی شنگاری اے

کرشن جی دے گلے وِچ پیار تے پریم نال
ہار جاں پہناؤندی پئی رادھاں جی پیاری اے

کاڑ کاڑ شاڑ شاڑ چابکاں دی واج آوے
کیتی رانی کو کلاں نے بھوج تے سواری اے

کڑک ایہدی سن کے کڑک دوڑی سہم نال
کونت گلے جا لگی کوئی مٹیاری اے

جگ کیتا چنّاں مُنّاں جلوہ دکھال کے تے

اکھّاں وِچ پھر گئی کوئی نکھّی جہئی کٹاری اے

چنّد نوں گھسیٹ کے تے انبراں دے وِچ لے گئی

نوری جہئی کمنّد ایسی اوہلے ہو کے ماری اے

تارے وی وچارے سارے ڈرمارے لک گئے نے

چھوہر جھبنّی آئی کتھوں ایہہ چنچل ہاری اے

لہندے وَلّوں گم ہو کے نکلی پہاڑ تے جا

دیکھو کتھے ٹُبی لائی کتھے لائی تاری اے

چمکدا یہدی آہندی اے کی چھجّیں گھاریں مہنیہ وِچ

روندیاں دے کول ہسّے کیڈی ہنیساری اے

کالی کالی گھٹ نہیں ایہہ محمل ہے کجاوے اُتّے

مجنوں دے دِل کیتی لیلےٰ نے تیاری اے

ڈوری بوری ہوئی ہوئی جھاتیاں پئی ماردی اے

پچھمّی چُبارے والی کھولی ہوئی باری اے

بال بال تیلیاں تے کالی کالی رات وِچ

نِکّی جِہئی بھَین وَل وِہندی دُکھیاری اے

وِچو وِچ پئی سَڑے وَس اوہدا چلدا نہیں

شیشیاں دی جیل وِچ قید اوہ وچاری اے

سارے رُکھاں بُوٹیاں نُوں پیا ایہدا پرچھاواں

اگ ایہدے سینے وِچ جگ توں نیاری اے

کالا جِہیا بدّل اِنج جاپدا اے جیویں کوئی

کُل کے سواہ بَیٹھا حُسن دا پُجاری اے

بُھبّاں مار روندا اے سوگ تے ویوگ وِچ

مُکھڑا وکھال پری مار گئی اُڈاری اے

کاہے عِلم والا کرئی کردا اے جاپ پیا

وَر اُوہنوں دیندی پئی لُوناں چمیاری اے

ساون پیا کڈھدا اے شرف گُنگتاریاں جاں

کِھڑ کِھڑ ہسدی پئی برکھا کُماری اے

کشمیر دا حسن

مکھن میدے تے سندھور نوں گو گو کے — پتلا ڈھالیا اوہدے خمیر دا اے

نس نس کرے پنڈا ہڈ کاٹھ کھلے — ماس گنتیا ہویا سر پیر دا اے

تکھے نین کٹاری وی دھار وانگوں — نک رکھیا نکا شمشیر دا اے

گتاں کالیاں کالیاں لگر تچھے — جوڑا سٹیا ہویا زنجیر دا اے

سیخ پچھو تے وٹیا گیا رسہ — ایتھے آن امیر فقیر دا اے

کرے پیار اوہ زلف دے کنڈلاں نوں — پھیر پے گیا جنہوں تقدیر دا اے

سدھے چیر دا وجدا تیر جس نوں — پربت گرمیاں وچ اوچیر دا اے

چوڑے متھے تے بھاگ دی سطر نتیں — روزنامچہ شاہی سفیر دا اے

کالے تل پا رب نے مکھڑے تے — کھتہ بیجیا حسن جاگیر دا اے

بنیاں ہویاں نے بارکاں بھواں دو نویں — لام لشکر وچ نیزے تے تیر دا اے

نرل اکھیاں شیشے دو کیمرے دے — جوڑا جاپدا وچ تصویر دا اے

کھڑیا ہویا غریبی وچ مکھ ایداں — کنول پھل جیوں ڈل دے نیر دا اے

سُرخی پان وَنداسڑے بُلّاں چڑھیا — رنگ قدرتی بُلّاں تے سیر دا اے
گُلّی بجلی دی کڈھ کے دان دِتّا — حُسن دَنداں تے اَت اخیر دا اے
کنول پتی دی بنی ایں جیبھ پتلی — مِٹھا بول مزاج گنبھیر دا اے
ڈونگھ ٹھوڈی دے گلّھاں دے ٹوئے اندر — ڈِگدا ڈھٹھدا دِل دلگیر دا اے
ہاتھی دَند تاں ہُندا اے بڑا کرڑا — گاٹا گلا گلاس پنیر دا اے
تھاں باہواں دی اِک اِک شعر سُندر — لکھیا ہویا اے کسے فقیر دا اے
اِک ہتّھ دے دے اِک ہتّھ لئے — کھرا وَنج وِہار ایہہ دھیر دا اے
رِشیاں والے لوکاں وچ اِنج رہنا — کیلے ڈڈّھ جیوں رُکھ کریر دا اے
شالی چھڑ دیاں ٹکے نہ پبّ اڈّی — بھانویں کم ایہہ بڑی کھیڑ دا اے
دِسّاں گلّاں چوں نکلدا تن واری — مونہوں کلمہ ایہہ توب تقصیر دا اے
سر تے ٹوپی پٹاری سپولیاں دی — گرد گھیرا اِک لمّی جھمّی لیر دا اے
پتّاں وہدے وچ سینکڑے لالا کے — رنگ رنگیا ہویا نکسیر دا اے
مُک مُک ڈنڈیاں پائی اے ڈنڈ ایسی — پنیڈا شور جیوں کسے وہیر دا اے
سادہ لوحی تے حسن نے رَل مِل کے — مزا بنھیاں کھنڈ تے کھیر دا اے

سُندر پن رُومال دا عشق ایڈا　　ہُندا بھین نُوں پریم جیوں ویر دا اے

چاہ روٹی دی بھت نے انج توڑی　　تیلا ٹُٹ دا جیوں کسیر دا اے

زندہ دِلاں دے واسطے جگ اُتے　　بیشک دیس ایہہ جنت نظیر دا اے

شرف شہر گراواں نُوں گاہ گاہ کے

پرکھ لیا مَیں حُسن کشمیر دا اے

ملاپ

ہندے سجناں کدی جے سوجھ والے　　اٹھویں ریڑکے دا پانی رڑکدے نہ

دُوتی پیراں تے رکھدے پگ بھاویں　　اسی پینتیڑے توں کدی تھڑکدے نہ

پانی اوبڑاں دا بھرنا کیوں پیندا　　آپو وِچ جے پاٹ دے ترڑکدے نہ

جے نہ بھلدے اسی گوا ہند متھا　　تاں اج اوپرے سانوں بھی جھڑکدے نہ

ہُن بھی رب دے واسطے اِک ہو جا　　کی لینا ایں بھولیا دو بن کے

آجا ہند گُلاب دے پھُل اندر

دونویں وسئے رنگ خوشبو بن کے

توں تے میں ہاں دوئے بھرا اوہو ‍ ‍ ‍ ‍ جنہاں دُھم جہان وِچ پا دِتّی
ڈِٹھا اکھّ سُریلی دے نال جدھر ‍ ‍ ‍ ‍ اودھر ہند دی تیغ لشکا دِتّی
ماری پھوک سلوک دی جہتی جا کے ‍ ‍ ‍ ‍ جرمن جیہیاں دی ہوش اُڈا دِتّی
اساں دو ہاں مُہانیاں جُٹ ہو کے ‍ ‍ ‍ ‍ بیڑی بنے انگلینڈ دی لا دِتّی
اسی بھارت دی اکھیوں وَگے ہوئے ‍ ‍ ‍ ‍ دو ہنجو ہاں اوہ اِتہاس اندر

زم زم گنگ دے سومے وگا دِتّے
جنہاں کچھ دے اِکو گلاس اندر

کِنہوں اُنہاں کریں گا دس میتوں ‍ ‍ ‍ ‍ چھریاں تیز ایہہ کہدے لئی رکھیاں نے
توں نہیں جاندا ایہہ مسلمان ہندو ‍ ‍ ‍ ‍ بھارت مات دیاں دونویں اکھیاں نے
جہدے نال اِک پیلی دا پندھ کریئے ‍ ‍ ‍ ‍ مُڑ مُڑ اوس نوں ویہندیاں اکھیاں نے
ماں ہو جائے نِمسائے توں ویکھ تاں سہی ‍ ‍ ‍ ‍ مَیں تاں نہیاں ای سانجھیاں رکھیاں نے
ویری ہتھاں تے پاوَن نشنگ تیغاں ‍ ‍ ‍ ‍ پر ایہہ سانجھ بناں کدی چھُٹناں نہیں

باہاں بھجیاں گلے نوں آونیاں نے
ماس نہواں نالوں کدی ٹُٹناں نہیں

پیا کھیٹریں گلاں نگونیاں توں — تیتھوں دھرم ایمان وی اُکیا اے

پا کے مونہہ گھمینے دے وچ توں بھی — جلوہ دس کھاں ایکے دا تکیا اے

اک اک تند نے دیکھ اتفاق کر کے — تیرے سارے سر پر نوں ڈھکیا اے

کر کے دشمنی بندیاں نال توں نے — حکم وڈیاں دا پرھاں ڈھکیا اے

دیکھ نانک دے اکھر نے چار ایدھر — اودھر چار ہے ای کرشن دے جاپدے نے

حرف چار محمدؐ دے ہین ایدھر

اودھر چمکدے چار ملاپ دے نے

پنج سو ستر [۵۷۰] کرشن دے ہین اپھر — وکھ بانویں [۹۲] حضرت دے پا دیئے

اک سو اکی [۱۲۱] وی نانک دے لکھ لئے — ضرب اٹھاں دی اَڈ اَڈ لا دیئے

ست جمع کر کے دس [۱۰] دی ضرب دیئے — عدد ہور بھی تن [۳] وَدھا دیئے

فیر ایہناں نوں اسی [۸۰] دی رقم اُتے — وکھو وکھ تقسیم کرا دیئے

ستر تن تہتر [۷۳] دا عدد باقی — وچوں پیار دا راگ الاپ نکلے

ہندے عدد تہتر [۷۳] ملاپ دے نے

تناں وچوں ملاپ نکلے

اَجے تِیک نہیں وِگڑیا کجھ تیرا — ہُن بھی سَینت لیے موتیاں ڈِولیاں نُوں

رَل کے آپنی گل نبیڑ لئیے — تَر لے گھیتے کاہنُوں وِچولیاں نُوں

ڈُبتا وِچ لُٹا دِیئے پئے موہراں — موہراں لا دِیئے پیٹے اَسی کولیاں نُوں

کُھنج گیا ایہہ سماں جے یاد رکھیں — پئیے تَرساں گے کچیاں چھولیاں نُوں

جے کر اَج اِتّفاق نُوں چھیک دِتّا — ساڈے نیڑے آزادی نے ڈُھکناں نہیں

ڈُبّن لئی بھی شرف جے گیئوں چھوّں

تیرے مُونہہ تے مُچھیاں تُھکناں نہیں

دُوئی دا بُلبُلا

شُوکنی بنسری دا نند لال میرا — مینوں دَس دُوئی کِھڑی وِل گیا جے

ہَین ہَین دیکھو نی، ہُنے سی کول میرے — ہُنے اکھیاں وِچ اوہ چھل گیا جے

لبھو بھڑو نی۔ سانولا کاہن میرا — چن چاننی نال ای رَل گیا جے

کجّل بھنّے وِکھال کے نین نکھّے — پڑی جادُو دی ڈھوڑ کے چل گیا جے
نہیں نہیں نی! اُچھڑ کے چنّد مینوں — جاوے کِس طرح سکھیاں دی راس اندر

اُلٹی چال نہ ڈِٹّھی اے چندرماں دی
کدی کِسے اکاشش اتہاس اندر

توں ایں دس دے سُسر دے بوٹیا وے — کِرپا ناتھ میرا کیہڑے دا گیا اے
مینوں جاپدا اے تیری ہی تے وی — سایہ لنگھدا لنگھدا پا گیا اے
تیرے جھولن توں نالے پرتیت ہُندا — پئیو نند لگن دی تینوں وی لا گیا اے
کیوں نہیں دسدا پریم دی گٹھڑی نوں — نند لال کی پٹّی پڑھا گیا اے
جے توں دسیں گا گینڈے دے ہار گُند گُند — تیرے سیس تے چرناں نے دھرانگی ہیں

مالا تُلسی دی پکڑ کے ہتّھ اندر
جاپ تیرے اُپکار دا کراں گی ہیں

لوئے چن دیئے نی توں ایں دس مینوں — کدھر گئے نے سُندر سلونے میرے
جھاکی پھل تریل دی فیر دیکھیں — پہلے ویکھ لے پا پینے رونے میرے
دھاگے رشماں دے ٹٹّے دیکھ اودھر — ایدھر ہنجھو دی دیکھ پرونے میرے

اودھر چنّدرماں گھیہنوں دا ویکھ رہِڑناں
ایدھر آہاں دے ویکھ نی ٹونے میرے

میرے پریتم نوں اَج جے میل دیویں
ہوویں اُچّیاں ناراں دی گوت اندر

کریا کراں گی شام دی نِت پوجا
تیری چودھویں رات دی جوت اندر

دیکھا سینتلے سورگاں دے ہتھ دی اے
جمنا بھُل گئی اوہدی پچھان تینوں

جہدے چرناں دے چھوہن دا جگ اندر
مِلیا سب کولوں پہلے مان تینوں

ناگ کڈھ کے تیریاں لِٹاں وِچّوں
جنّھے کر دتّا اوا دان تینوں

لہراں ہارن دی جاچ سِکھا گئی اے
جہدی بنسری دی سُندر تان تینوں

تینوں اوسے ہی بھین دی سَونہہ ہے نی
جہدے وِچ ایہہ جانے نے پھُل میرے

اوس اُمرت دے سومے دا پتہ دسّیں
ہاڑے کردیاں سُک گئے بُل میرے

پریم پیالیاں پیندی نیں ہیں تُوں ستّے
چھوہ کے ٹیسی ہمالہ دی آؤن والی

مور مُکٹ شیام دا چُم چُم کے
کُڑیاں سدّھراں نال ہلاؤن والی

سُراں بھجّیاں بھجّیاں پریم دیاں
برج ناریاں کول بچاؤن والی

پیچ پچھیں تے اوس دی بنسری دی — مینوں توں ہیں دو مونہی لڑاؤن والی
ایس چاننی رات دے وچ پاواں — اوس پیارے دے پیار دی سونہہ تینوں

مینوں دس نی چھند اکاوشی دا
نظر آیا جے اوس دا نونہہ تینوں

شاما ایہہ کی کہیا ای بنسری نوں — پھوک ہولی جہی مار کے کن اندر
تیری وانس دی مٹی نے تیر لکھاں — مارے رادھا وچاری دے من اندر
ناڑ ناڑ ہے جمنا دی طرف اٹھی — اگ لگ گئی لہراں دے تن اندر
سراں گھت کے گوکل دے واسیاں نوں — کھچ لیا ای بندرا بن اندر

مالا بنی ہے سواساں دے منکیاں دی — جپاں ٹٹنے راتی تیرے نام پیارے
نندلال، گوپال، تے کرشن، گوبند،
مور مکٹ والے، رادھے شام پیارے

آؤ۔ چھند بہاری جی اڑے آؤ — کاہنوں دور کھلو ترے ہسدے او
مرگ نینی دے نین پتھراؤن لگے — مور مکٹ دا درس ہن دسدے او
بجھ لیا میں آپ نوں لکو بہاویں — جادو جادو نشنگ جے نسدے او

ہے جگ چوکھٹا آپ دی مورتی دا　　ذرّے ذرّے دے شیشے وِچ وسدا او

جادُو دم مارو کالی ناگ اگے　　ایس ڈیڑھ گِٹھ ناپ دِی بنسری دا

ہُن مَیں اپنے وَیناں دُکھیاریاں توں

کم لواں گی آپ دی بنسری دا

سکھیو میرلوبہ-رادھاں نہ کہو مینوں　　ہُن مَیں ہور قلبُوت وِچ پئی جے نی

اگے کرشن نوں ڈھونڈدِی لبھدی سیاں　　ہُن مَیں آپ ہی کرشن ہو گئی جے نی

ٹُٹا بُلبُلا - دُوئی دی وانگی　　ساگر نال ہو گئی اِک مِتی جے نی

آکھن لگ پئے لوگ سودائن مینوں　　جدوں سُدھ مَیں آپنی لئی جے نی

ڈِٹھا آپنے آپ نوں کرشن بنیاں　　جدوں کھولیاں رادھاں نے اکھیاں نے

لوبھ کنس نوں ٹُری جد شرف مارن

جھرمٹ پا لیا موہ دِیاں سکھیاں نے

چنار دِی اگ

اگر جے توُں چاہیں گلّاں وِچ دِلا۔ بول گھٹ
دیکھ کیویں شیشیاں نوُں رکھ دا عطار بند
ںکّا ںکّا رونا تیرا ڈھاوندا اے دِل پیا
کھُل گئے وی وسدی نہیں ہُندی نہیں پھوہار بند
گھُلّا ڈُہلّا پھر ہووے ٹکھڑے دی آب ڈُونی
ٹُر جاندا پانی اوہدا ہووے جو جھلار بند
ساڑ رکھ سینے وِچ اُتّوں اُنج ٹھکدا رہو
اگ جیویں سینے وِچ رکھدا چنار بند
گھابریں نہ پیا اَویں اوکڑاں نوں ویکھ ویکھ
پتّ جھڑ وِچ رکھی رب نے بہار بند

https://toobaafoundation.com/

پالا تینوں سجھدا جے ہووے کدی کرنیاں دا
کریں کنبل دل دے توں کملیا مگھار بند

نیکیاں وہاج ہُنے دم تیرے چلدے نے
فیر کیہڑے کم جدوں ہو گیا بازار بند

شرفؔ اج کل تے ہے شاعر او ہو بن جاندا
ونگے چبے شعراں دے جو لکھ لوے چار بند

ہندو ۔ مسلمان ۔ سکھ

مسلمان

تسی بڑے قدیر کریم مولا ۔ رنگا رنگ دے رنگ کھاون والے
ایں زمین اسمان نوں ساج کے تے ۔ بناں کھمبیاں توں تسی ٹکاون والے

آفتاب مہتاب ایہہ چیز کی نے
ذرّے ذرّے وِچ نور چمکاوَن والے

قطرے مُشت کے پانی وچ پانیاں دے
موتی سپ وِچ تسی سجاوَن والے

تُسی بڑے رحیم کریم مولا
آدم حوّا دے میل کراوَن والے

ڈُبّے بحر ہو رحمتاں سچیّاں دے
کشتی نوح دی پار لنگھاوَن والے

تُسی روہڑ فرعون نوں نیل اندر
حضرت مُوسے نوں پار لنگھاوَن والے

ابراہیم دے واسطے چِخہ بلدی
تُسی باغ گلزار بناوَن والے

اِسمٰعیل پیغمبر دا چھُری کولوں
اِک اِک لوں ہو تُسی بچاوَن والے

تُسی یُونس نُوں مچھّی دے پیٹ وچّوں
باہر صحیح سلامت کڈھاوَن والے

سُلیمان پیغمبر نُوں تُسی مُڑ کے
ادہو تخت ہوائی دواوَن والے

کڈھ کھُوہ چوں وِیچ بازار اندر
تُسی یُوسف نُوں تاج پہناوَن والے

کِرم کھادے اَیُّوب دے بدن اُتّے
تُسی فیر ہو کرم فرماوَن والے

حضرت عیسٰی نُوں کڈھ کے دُشمناں چوں
تُسی چوتھے اسمان پچاوَن والے

سدّ حضرت محمدؐ نوں عرش اُتّے
رُتبہ خاک دا تُسی وَدھاوَن والے

ہِندُو

لَج پال ہو تُسی نارائِن ایسے
اِنّدر کولوں گوالے بچاؤن والے

پرہلاد نوُں بھی دینا ناتھ سمجھے
تُسی کھمّب چوں درشن دکھاؤن والے

نرسی بھگت دی وی ساول شاہ بَن کے
رام نام دی ہُنڈی تراؤن والے

ناری گوتم دی پتھّر ہو گئی ہوئی نوُں
آدم رُوپ وِچ تُسی لیاؤن والے

کر کے دِیا لنا برہما دے وید سارے
ہے پرماتما۔ تُسی لبھاؤن والے

دَھنّے جٹ دی نِسچا نوُں ویکھ کے تے
تُسی پتھّر نوُں بھوجن کھواؤن والے

پرت پال جی بھرے دربار انّدر
تُسی دروپدی تے پردے پاؤن والے

ہے بھگوان ٹٹہوُلی دے بچیّاں نوُں
خوُنی جدھ چوں تُسی بچاؤن والے

بڑے رکھشک ہو تُسی نِہتھیاں دے
پھاہی ساڑ کے ہرنی چھڈاؤن والے

دَل چھل سَب تُسی نرائِن جانو
کُبجاں جِہیاں دے کُب گواؤن والے

ٹھنڈے تیغ مردانے لئی کر دتے ۔ تسی تپے کڑاہے جلاؤن والے

سُکے پتھراں وچوں نر بھو سچے ۔ تُسی پانی تہایاں نوں پیاوین والے

دانے وانگ پس پس دانے آکھ گئے نے ۔ تُسی قدر توں چکی چلاؤن والے

انتریامی ہو تُسی کرتار ایسے ۔ وُشٹاں اکھشاں نوں راہے لاؤن والے

لوہاں تپدیاں تے دیگاں جھدیاں وچ ۔ تُسی لوں نہیں تتا کراؤن والے

ریتاں سچیاں لئی ریتاں تتیاں دے ۔ ذرے نور بنا اُڈاؤن والے

تُسی پرت پالو مڈھوں عاجزاں دے ۔ آوے وِچ سار و دشمن آؤن والے

نام دیو دی جان بچاؤن والے ۔ موئی گئو نوں تُسی جواؤن والے

سنے راجیاں دے بندی چھوڑ دا دل ۔ کلی کلی دے وانگ کھڑاؤن والے

کالی رات وچوں کڈھو دن چِٹا ۔ تُسی کانواں دے ہنس بناؤن والے

تُسی کرو ثابت لوٹھے پنگلے نوں ۔ بیڑے صدق دے نہیں اٹکاؤن والے

کھڑے گاویئے کھڑے نہ گاویئے جی ۔ گُن جس سب آ پڑے گاؤن والے

تہاڈے نال مقابلے جنہاں کیتے ۔ اونہاں اُتّے بھی رحم کماؤن والے

اسی پاپ کردے نہیں شرماؤن والے ۔ تُسی رحم کردے نہیں گھبراؤن والے

عالی بارگاہ وچّوں سوالیاں نوں ۔ تُسی کدی نہ خالی پھراؤن والے

صدقہ آپنے کُل پیاریاں دا

تُسی شرف دی آس پُچاؤن والے

مکتبۂ تاج الدین زرّیں رقم لوہاری گیٹ لاہور

https://toobaafoundation.com/